נאפסו מדבר

הקצין הצ'רקסי ששוחרר השבוע מן הכלא לאחר יותר משבע שנות מאסר מספר על ההשפלה, הגעגועים הביתה, החקירות, רגע השבירה, היומן שכתב בכלא, יחסיו המיוחדים עם יוסי גינוסר. „הפרס הכי גדול היה שגינוסר ישים יד על הכתף שלי... כל־כך שמחתי כשהוא היה מחייך אלי... הייתי תלוי בו בצורה אבסולוטית..." ● „ידיעות אחרונות" רכש את הזכויות הבלעדיות לפירסום סיפורו האישי

השבוע ביטל בית המשפט העליון את עונש המאסר בן 18 השנים שנגזר על סגן עיזאת נאפסו בגין בגידה וריגול. השופטים מתחו ביקורת חמורה על חוקרי חשב"כ, דרך החקירה וגביית ההודאות. הם גזרו על נאפסו עונש מאסר של שנתיים על מגע לא מדווח עם איש אש"ף. הדברים המובאים כאן הם גירסתו האישית של עיזאת נאפסו באשר לאירועים הקשורים במעצרו ובחקירתו

מאת יגאל סרנה וענת טל־שיר

עוד היה חשוך בחוץ. יום ששי מעונן, ערפל, ארבעה בינואר 80', יורד גשם. שמעתי דפיקות בדלת, אני שואל בצ'רקסית: מי זה? אף אחד לא עונה. אחר־כך שאלתי בעברית: מי זה. אמר לי דני. יצאתי החוצה. זה היה חדר אחר, חדר שינה, מעל הקומה של ההורים, בבית שלנו בכפר קמא, היכן שנולדתי. לא יכולתי להכניס את האנשים, אשתי סיהאם שכבה, עוד ישנה. שאלתי: מה העניין? ודני שניר, קצין שהכרתי מהשירות, אמר לי אני בא מפיקוד צפון עכשיו, הלילה יש חדירה מעבר לליטני, לאזור שדות מוקשים לא משולטים, שדות פרא. הם רצו שאני אעזור להם.

באותה תקופה קצין ההנדסה של רס"ן חרד עלה על מוקש, איבד את הרגל, לא יכול היה להצטרף לכוח. בתקופת השירות שלי בלבנון הסתובבתי הרבה בשטחים ההם, הכרתי אותם מצוין. שניר רצה שאתלווה אליו ליחידה, לתדרך את הכוחות שייכנסו, איפה הצירים הבטוחים, היכן יש מוקשים, שאכנס איתם הלילה לשטח.

שניר אמר: אתה תחזור היום או מחר הביתה. שאל אם אני מוכן, אין אף אחד אחר, זו פעולה דחופה וסודית שחייבת להתבצע הלילה, אין לנו זמן. אמרתי שממילא אני לא עובד ואני מוכן לבוא, למה לא.

הייתי שלושה שבועות אחרי החתונה שלי, חיכיתי לטלפון ממפעל צמיגים בפתח־תקוה בקשר לעבודה שעמדתי לקבל שם. שניר אמר, תתלבש ונזוז. נכנסתי לחדר, סיהאם התעוררה ושאלה מהמיטה מה קרה. אמרתי, באו מהיחידה, רוצים שאתלווה אליהם, יש משהו לעשות, אחזור היום או מקסימום מחר. כך יצאתי מביתי ולא חזרתי אליו עד השבוע. שבע וחצי שנים.

נסיעה מוזרה מטבריה לחיפה

סיהאם המשיכה לישון. שניר ואני ירדנו לרחוב, זו סימטה צרה בכפר היכן שנמצא בית הוריי, המכונית הצבאית רום כרמל, עמדה בקצה שניה, עברנו יחד בעבר, פטפטנו כי מזמן לא התראינו. עכשיו אני יודע שהורו לו להוציא אותי מהבית, אני לא יודע אם הוא הבין לשם מה. שניר אמר שנעצור שנייה ביחידת קישור לאו"ם בטבריה, שם יפגשו אותנו גם קציני הנדסה. עצרנו בטבריה בבית קפה למשכימי קום, לנהגים למיניהם.

מהבית יצאתי בלי לשתות. שניר אמר לי, שב, תשתה קפה, נאכל אולי איזה לחמניה. ישבנו רבע שעה, שתינו נס קפה ואכלנו. עלינו לאוטו ונסענו. ביציאה מטבריה יש חניון קטן, עמד שם ג'יפ צבאי, לידו כמה אנשים שנראו מילואימניקים, עצרנו לידם, ירדתי ודני אמר שהוא הולך לטלפן.

איך שאני יורד ככה, מנער את הרגליים מהנסיעה, פתאום ניגש אלי איזה אורח, לא יודע מאיפה צץ, ואומר לי: בוא בבקשה, אנחנו רוצים לדבר איתך שנייה. הסתכלתי עליו, והוא נראה לי מוכר, שב"כניק שהייתי רואה מסתובב באזור מטולה במסגרת העבודה שלו, מהאנשים שהסתייעו בי בלבנון.

ניגשנו לפינת החניון, עמדה שם וולוו, פתאום יצא ממנה איש גבוה, לבוש אזרחית, הם אמרו לי: תעלה לאוטו. נכנסנו, אחד התיישב מימיני, שני משמאלי. קדימה ישב הנהג של הרום־כרמל, ולידו עוד נהג לבוש מדים. שאלתי לאן, האוטו התחיל לנסוע, אמרו: רוצים לדבר איתך, נוסעים לחיפה. שאלתי מה פתאום חיפה, אני נוסע למטולה. לא, אנחנו סתם רוצים אותך לשוחח איתך, מטולה היה רק תרגיל.

חקירה בסוויטה במלון בחיפה

אני לא חשדתי עדיין בשום דבר. חשבתי שהם רוצים לגייס אותי לשב"כ, שיחת הבהרה. דיברתי עם איש השב"כ שהיכרתי מלבנון. הגענו למלון בחיפה, עלינו לסוויטה, שם חיכו לנו גינוסר וחוקר נוסף, שהכרתי מלפני שנה וחצי, כשבא למטולה לחקור את השטינקר הלבנוני מכפר שובה אבו קאסם בקשר למציאת תיק חבלה. התחילו לשאול שאלות, לחזור על שמו של איש אש"ף. אמרתי, השם לא אומר לי כלום, הם

השב"כ: אי אפשר ליישב השיטות להגנת הדמוקרטיה עם חוקי אותה דמוקרטיה ● עמוד 5

7 ימים של הזדמנויות במבצע אמיצע השנה

33% ה·נ·ח·ה על כל הרהיטים

12 תשלומים שקליים

ארונות הורים
במקום 880 ש"ח
רק 590 ש"ח
או 12×61 ש"ח

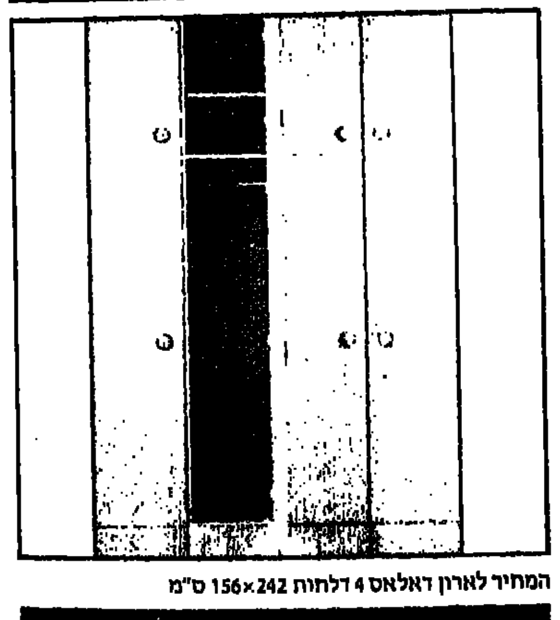

המחיר לארון דאלאס 4 דלתות 242×156 ס"מ

חדר ילדים COMBI
במקום 1.177 ש"ח
רק 789 ש"ח
או 12×82 ש"ח

המחיר לחדר ילדים קומבי מיטה קפרי + ארגז מצעים + שולחן + שידה + ספריה

מטבח mobilia או רים
במקום 1,926 ש"ח
רק 1,291 ש"ח
או 12 × 134 ש"ח

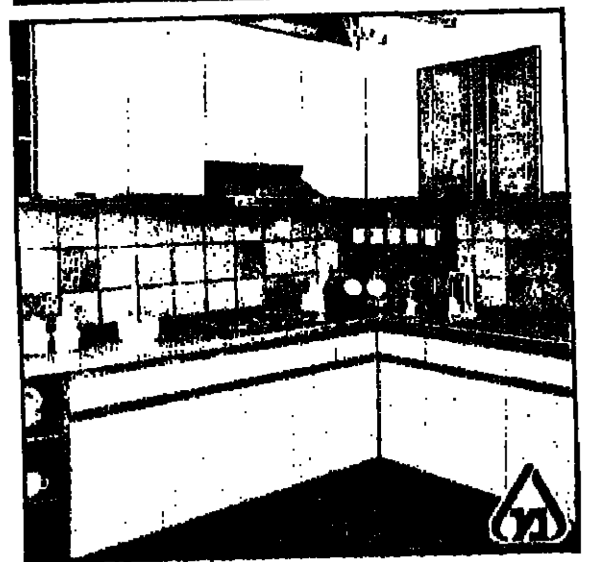

המחיר למטבח רוסטיקנה - 5 דלתות עליונות (2.90 מטר רץ) 4 דלתות תחתונות
5 שנות אחריות ותו השגחה

ישראכרט ויזה,

הורים אקספרס
הרהיט מורכב אצלך בבית תוך 72 שעות

לקראת הצגת דגמי ריהוט חדשים - כל רהיטי רים במחירי מציאה שלא יחזרו.

אפשרות לתחילת התשלומים ב-2.7 באמצעות כרטיסי אשראי ויזה וישראכרט

ההנחות לשבדי רים מבוטלות בתקופת המבצע

ארון לנגדור. עמודים 4/39 דגם 26 במקום 1,078 ש"ח רק 722 ש"ח או 75 ש"ח × 12 תשלומים

חדר שינה מרילנד - מיטה + 2 שידות + מראה לא כולל מזרון. במקום 1,142 ש"ח רק 765 ש"ח או 79 ש"ח × 12 תשלומים

ארון פולדינג תריס לבן 242×146 במקום 1,442 ש"ח רק 966 ש"ח או 99 ש"ח × 12 תשלומים

ארון לבן 3 דלתות לנגדור 242×118 במקום 1,087 ש"ח רק 728 ש"ח או 75 ש"ח × 12 תשלומים

חדר שינה לבן הכולל: מיטה + 2 שידות + טואלט + מראה. לא כולל מזרון במקום 1,750 ש"ח רק 1,173 ש"ח או 121 ש"ח × 12 תשלומים

ארון פולדינג קולוניאלי 242×146 במקום 1,012 ש"ח רק 678 ש"ח או 70 ש"ח × 12 תשלומים

חדר שינה + ארון לבן 242×156, 4 דלתות, מיטה + 2 שידות + טואלט + מראה, לא כולל מזרון. במקום 3,073 ש"ח רק 2,059 ש"ח או 213 ש"ח × 12 תשלומים

ארון לנגדור 4 דלתות 242×156 עם מראות (2 מראות לארון) במקום 1,224 ש"ח רק 820 ש"ח או 85 ש"ח × 12 תשלומים

סט סלון דגם מילנו 1 + 2 + 3 במקום 2,097 ש"ח רק 1,405 ש"ח או 145 ש"ח × 12 תשלומים

ספה שרונה הנפתחת למיטה זוגית עם ארגז לכלי מיטה במקום 797 ש"ח רק 534 ש"ח או 55 ש"ח × 12 תשלומים

כורסא T.V עם מנגנון משוכלל 2 מצבים במקום 615 ש"ח רק 412 ש"ח או 43 ש"ח × 12 תשלומים

סט מרסיי לסלון דגם חדיש עם כריות במקום 3,396 ש"ח רק 2,275 ש"ח או 235 ש"ח × 12 תשלומים

מזרון פרדיז חדש עם חלב האנטומי 140/190 במקום 501 ש"ח רק 336 ש"ח או 36 ש"ח × 12 תשלומים

המבצע בחנויות רים:
■ ירושלים: כורש 7 • שלומציון המלכה 18 • חנות המפעל, אזור התעשייה גבעת שאול ב' ■ תל־אביב: בן יהודה 108, 106 • הרצל 102, הרצל 32 • דיזנגוף סנטר, שער 3 ליד המשביר ■ חיפה: הרצל 67 • דרך חטיבת גולני 23 ■ מפרץ חיפה: "רים" צומת קרית אתא ■ באר־שבע: הרצל 54, 58 • חנות המפעל, אזור התעשיה גב־ים, ביתן 6 ■ אילת: הוכמן, שד' מדיין ■ אשדוד: רח' רוגוזין 25 ■ אשקלון: צה"ל 29 ■ חדרה: הרברט סמואל 52 ■ הרצליה: ויצמן 20 פינת היובל ■ כפר־סבא: קולמן, ויצמן 66, שד' ירושלים 50 ■ נהריה: שד' הגעתון 2 ■ נצרת: נמסוואי 720 ■ נתניה: שער העמק 1 • "מפי" אזור התעשיה רח' הקידר 7 ■ עכו: רח' בן עמי 32 ■ עפולה: רח' מנחם פינת ארלוזורוב ■ פתח־תקוה: בית "רים", ברכוכבא 23 ■ צפת: רח' ירושלים 18 ■ קרית־גת: שד' לכיש 7/18 מול מ.ד.א. ■ קרית־שמונה: מרכז מסחרי ארזים אושרי ■ ראשון־לציון: רוטשילד 81 ■ רחובות: אחד העם 27 ■ רמלה: הרצל 91 ליד התחנה המרכזית ■ רמת־גן: ז'בוטינסקי 106 ■ רמת־השרון: סוקולוב 30

רים
רשת הרהיטים הגדולה בישראל

ריבית ומקסימלית שנתית לתשלומים שקליים כ־66%. המחירים בשקלים כוללים מס ערך מוסף והרכבה. לא כוללים הובלה.

קשר בראל

המשיכו להתעקש, איך אתה מכיר אותו, לא יכול להיות שאתה לא מכיר אותו, נראה לך צילומים שנפגשת איתו. אז הבנתי שאני בחקירה.

היינו בסוויטה משמונה בבוקר עד שבע בערב. נחקרתי 11 שעות רצופות. אמרתי: אתם רוצה שאדבר, תשאלו אותי שאלה, שימו על השולחן מה שיש לכם ואני אתייחס.

במשך כל החקירה היה להם דף פוליו בלי שורות מקופל לשניים. לפי הצד האחורי זיהיתי שזה כתוב בערבית. אי אפשר היה לקרוא, כל הזמן ישבו, תוך כדי שיחה, אחד מרים, אחד מניח, אחד מציץ, נותנים לך להבין שיש חומר. הייתי מבוהל, הלב שלי דפק בחוזקה, הייתי לגמרי מותש, לא ידעתי מה רוצים ממני, כבר לא יכולתי. במהלך החקירה ניסו כל מיני שיטות להקל עלי כביכול להתוודות. אמרו שיזמינו את אבא שלי שיהיה לי יותר קל להתוודות לפניו, או את יאנוש אלוף הפיקוד שלא יעשה לי שום דבר. הבטיחו: ספר את הסיפור, ונשחרר אותך ותצא מזה בכבוד. מאוחר יותר הציעו להביא את חיים לבקוב מהפלמ"ח שהוא הפטרון היהודי של הצ'רקסים.

אמרתי: אין סיבה להזמין אותם, כי אין לי על מה להתוודות, אין לי סיפור. כבר חשבתי לעצמי אולי הם רוצים מידע שקשור לאופי העבודה שלי שהיה מיפגש עם אוכלוסיה לא מוכרת, אולי שטינקר שלי גם שיתף פעולה עם הצד השני, עבד עלי, אירגן לי ישיבה על כוס קפה עם אדם שאיני מכיר ששייך לאיזה ארגון. אמרו שיש להם תמונות שאני מצולם עם איש אש"ף הזה. התכחשתי לשם הזה, דרשתי שיראו לי תמונה, אמרו לי לא. בשלב יותר מאוחר כבר חשבתי אולי בכל זאת היה מיפגש בלי ידיעתי וזה צולם. אולי זה אדם שהוצג בתור נהג ואני לא הכרתי אותו.

גיוס כסוכן כפול

כל הזמן היו בחדר שני אנשים, אני פחדתי. אמרו לי אין לך מה לשחק איתנו, אנחנו יודעים הכל, עקבנו אחריך חודשים. בצהריים הכניסו סנדוויצ'ים עם נקניק, אכלתי משהו. אמרתי לעצמי תתגלה הטעות, זה לא יכול להיות. היה

איימו שיביאו את אשתי ויפשיטו אותה מול החוקרים... לפעמים היו מרימים חוברת 'פלייבוי'... כך עלה גם עניין ההומוסקסואליות...

שלב שכאילו ניסו בחקירה לגייס אותי כסוכן כפול. אמרו אתה בין כה וכה נפגש עם איש אש"ף, בוא תעזור לנו בשבילנו בתור סוכן כפול, תמשיך את המיפגשים כרגיל, עם המידע שלנו. אפילו פעם דיברו שאני אערוק מפה לצד השני ואמשיך מבפנים.

בשעות אחר הצהריים, פתאום אחד החוקרים שאל אותי: אתה מוכן להיבדק במכונת אמת? אמרתי כמה. אמרו אבל בתנאי שאם תצא שקרן במכונה אתה מודה בכל. אמרתי איזה מין תנאי זה. הוא אמר: אתה מפחד, אתה מסרב? אמרתי זה רק מכונה, מה אני אשים את נפשי בכף מכונה? או עוד לא ידעתי מה שגיליתי אחר־כך, שתוצאות הבדיקה תלויות הרבה בבודק עצמו.

לקראת שבע בערב, לפני שיצאנו מהמלון, אמרו לי אם אתה לא מודה, אנחנו עוצרים אותך. אם תודה, נשחרר אותך. אמרתי: תעשו מה שאתם רוצים אבל אין לי מה לספר. הכניסו אותי לחדר השני, חיכיתי איזה שעה עם חוקר צעיר שלא דיבר איתי בכלל, כנראה נתנו לי זמן לחשוב. שני שוטרים באו ועצרו אותי בלי צו בלי כלום.

ירדנו במעלית, חצינו את הלובי, נסענו בניידת משטרתית לבית המעצר 'קישון'. שם יש להם אגף מיוחד. נכנסנו מכניסה אחורית, הפשיטו אותי, עשו לי בדיקות בגוף, לקחו את כל המסמכים והכניסו אותי לתא. התחננתי: תודיעו בבית שאני נמצא פה, הם לא יודעים, הייתי אמור לחזור, יש לי אשה. אמרו: אתה רוצה שנודיע למשפחה? תדבר.

זרקו את הגופה באיזה בור

אחר־כך התברר לי שהמשפחה חיפשה אותי בכל מקום ולא היה שום סימן קטן שבקטנים שאני קיים, כבר חששו שמישהו חיסל אותי. המשפחה ידעה שעבדתי בדרום לבנון, לא ידעו בדיוק נגד מי, היו בטוחים שנחטפתי, בלקחתי מהבית, חיסלו אותי, זרקו את הגופה באיזה בור. ארבעה ימים אחר־כך, בתשע בערב, באו שוטרים לעשות חיפוש בבית, אמרו למשפחה שאני עצור. אמא שלי לא אכלה דבר כל ארבעת הימים, איך ששמעה שאני עצור, כל־כך שמחה שאני חי, התיישבה מיד לאכול.

ב'קישון' המשיכו לחקור אותי באותו לילה שעות ארוכות. וכבר הביאו לי את אבו קאסם שסיפר כי נפגשתי עם איש אש"ף וקיבלתי ממנו מזוודות עם חומרי חבלה ועל כל מסירה קיבלתי חמשת אלפים לירות לבנוניות. הוא ישב ועיניו מושפלות. אמרתי לו: תרים את הראש, תביט לי בעיניים, אתה משקר, אחר כך הוציאו אותו. התחילו ימים ולילות של חקירות, איומים והפחדות.

למחרת בשבת, 'פשוש' (ראש אגף חקירות בשב"כ) נכנס לחדר והוצג בפני כסגן ראש השירות. הוא התחיל עם הצעה שגובשה אצלם שאעבוד כסוכן כפול ולא אענש. הוא אישית, אמר, בעד להעניש אותי. איים כי אשלח למיתקן חקירת מחבלים, אמר שיש להם גם זריקה ובה חומר שיגרום לי לאבד את כוח הגברא ולא ניתן לגלות את זה בבדיקה רפואית. הפחד מהמזרק הזה היה חוזר במהלך החקירה. מישהו היה פותח מגירה, כאילו הוא עומד לשלוף את המזרק.

איימו גם שיביאו את אשתי ויפשיטו אותה מול החוקרים או שיעצרו אותה על שיתוף פעולה. לפעמים היו מרימים חוברת 'פלייבוי' עם תמונות עירום כדי שאקלוט את זה. כך עלה גם עניין ההומוסקסואליות. אמרו: אם לא תדבר, נביא את אשתך שתשמע מאבו קאסם מי אתה, נפיץ בכפר קמא שאתה הומו. יותר מאוחר אמרו שהייתי קורבן לסחיטה על הרקע הזה.

מתוך יומנו של נאפסו, 23.1.80: גינוסר אמר שהוא יודע מה המניע שלי, שמדובר ביחסים אישיים שלי עם אבו קאסם ועם איש אש"ף, שעל סמך זה הורשעתי ע"י אבו קאסם. הכחשתי בתוקף ואמרתי שזה מצוץ מהאצבע. גינוסר אמר שיש עדים, ויביא את אבו קאסם ואת גיסתו שראתה אותי שוכב עם איש אש"ף ועוד נוצרי. אמר שיהרוס את שמי ושם משפחתי, נשברתי, אמרתי שאני מוכן לספר על התיקים. אמרתי שזה נכון, שכבתי איתם, והוא שאל אם שכבתי גם עם מישהו אחר. אמרתי שכן. מאוחר יותר שאל אותי אם שכבתי גם עם חיילים ישראלים, עניתי שלא.

נחקר השותף, ישב ברמלה

'פשוש' אדם מבוגר, נראה כמו סבא חביב. אמר לי: אנחנו יודעים הכל אבל תשלים לנו את המעט שחסר לנו וככה נוכל לעזור לך. תן לנו סיפור פתיחה, נשלח אותך ליום־יומיים להיות עם אשתך.

בלילה הביאו את אשתו של אבו קאסם שסיפרה כי ראתה אותי מקבל מעטפה לבנה מאיש אש"ף. אחר כך חוקר אחר סיפר לי על נחקר שהשתגע ויושב בכלא רמלה במחלקה הפסיכיאטרית ואם אני לא רוצה להגיע לשם אז

גינוסר לא יוצא לי מהראש... אפילו היום, כשאני בחוץ והגלגל התהפך, אני חושש לפגוש בו, חושש שיהיו לי דפיקות לב...

שאדבר. עלתה שוב הצעה כביכול שאערוק ללבנון לשנתיים ואחר כך אהיה חופשי.

בימים הראשונים במעצר לא אכלתי מרוב מתח. אחר־כך, פתאום, התיאבון נפתח, הייתי טורף כל מה שהביאו לי. השינה היה הדבר הטוב היחיד. כשלא נחקרתי, שקעתי בשינה עמוקה. אתה הולך לישון בתקווה לא להתעורר במקום הזה, סוג של בריחה. כשאתה מתעורר לחקירות, כל הסיוט חוזר בשניה אחת. הכל מתערבב, תא, חדר חקירות, תא, חדר חקירות. חוץ מהחוקרים אתה לא רואה שום דבר. הגעתי למצב שהייתי מזהה חוקרים שמגיעים למיתקן לחקור אותי לפי רעש טריקת דלתות המכוניות. החניה שלהם היתה מעבר לחומה, ליד התא שלי. הייתי מקשיב כדי לדעת מי הגיע. תמיד התפללתי שגינוסר לא יגיע. הכי פחדתי מגינוסר, הוא היה בשבילי סיוט אחד גדול.

חיוכו השטני של גינוסר

לא ידעתי אז את שמו האמיתי. קראו לו בכינוי. תמיד החוקרים נקראים ע"פ כינויהם, כך גם בבית המשפט, אפילו הסניגור לא יודע את שמם האמיתי. אבל בישיבה אחת בבית המשפט, אחד החוקרים העיד ובמהלך דבריו פלט את השם גינוסר. זה היה פורח לי מהראש תוך דקה אלמלא ראיתי את התובע והיועץ המשפטי של השב"כ נדרכים במקומם לשמע השם, ממש בבהלה, ושאלתי את עצמי מה גרם להם לקפוץ. שיחזרתי במוחי אחורה והבנתי שזה השם שגרם לבהלה, לפי הפאניקה הבנתי שזה חשוב, אמרתי לעצמי אחד החוקרים שלי שמו גינוסר. השם נשאר לי בראש ולאט לאט שקע שם.

רק כשראיתי בעיתון, אחרי שנים, את התמונה של גינוסר בכנס של אריק שרון, קישרתי בין שני הדברים, בין החוקר הרע שלי ובין האיש שבידה ראיות בפרשת קו 300. עד היום האחרון בכלא היתה התמונה של גינוסר בעיתון מונחת אצלי בתא, פניה למטה. אחרי שראיתי את התמונה בעיתון דיברתי עם עו"ד הדר, אמרתי: כי גם אם יעברו מאה שנה לא אשכח את חיוכו של גינוסר, חיוך לעגני, ואיך אמר לי תתפשט, ירק עלי ואחר כך כשהייתי על הרצפה דרך עלי ומרט את שיערותי. אחרי יציאתו, נתנו לי החוקרים סיגריה, אמרו לי שארגע, בוא, ספר לנו את הסיפור ונגמור את העניין, רק לא להרגיז את גינוסר.

הוא ליווה אותי מהיום הראשון של החקירה ועד היום האחרון. ארבעים יום אחר מעצרי, כשעמד ליד הדלת בכלא קישון, פגישה אחרונה שלנו, ושאל מה יהיה? אמרתי לו: אתה יודע שאני חף מפשע. הוא חייך חיוך כזה של כוח כאילו הוא יודע הכל ואתה אפס. אמרתי: נתראה בבית משפט ונראה מי יצחק אחרון. ככה אמרתי לו, אני לא אשכח, והוא שוב צחק לי בפנים.

מתוך יומנו של נאפסו, דף מסכם: יש לשים לב שכל ההודאות שלי הוצאו ממני רק עם גינוסר... יש לציין שכל החוקרים התייחסו אלי בכבוד ובאנושיות, חוץ מגינוסר ולפעמים חוקר אחר.

כל החקירה היה צמוד אלי, יום אחד לא נעדר. הוא היה הרע מכולם. שטן קראתי לו, אולי בגלל ההרגשה הרעה שנתן לי. מכולם הוא לא יוצא לי מהראש ואפילו היום, כשאני בחוץ והגלגל

הייתי מלך בדרום לבנון... הייתי קצין, אנשים כרעו לי ברך... ופתאום אני אפס, ג'וק, שאפשר למעוך אותו...

התהפך, אני חושש לפגוש בו, חושש שיהיו לי דפיקות לב.

הכאב הגדול ביותר שאני זוכר היו הזכרונות מהחיים לפני החקירה. זה מלווה אותך חזק מאוד. כל הזמן אתה משווה בין החיים לפני החקירה: האשה, החתונה, כל התוכניות שהיו לנו, החברים, הכפר, המשפחה, החום, האהבה, היחס האנושי, הכבוד. כל הדברים שנעלמים בחקירה עצמה. הרי לא הייתי סתם קבצן כזה שאנשים ברחוב ירקו עליו ולקחו אותו לחקירה. הייתי מלך בדרום לבנון, הייתי קצין, אנשים כרעו לי ברך ופתאום אני אפס, ג'וק, שאפשר למעוך אותו, כאילו לפני שלושה ימים או משהו כזה לא הייתי גבר צעיר, נשוי טרי לאשה שאהבתי.

סיהאם ואני גדלנו ביחד בכפר והיכרנו לאורך שנים. אני זוכר אותה כשהיתה ממש ילדה, הייתי נער די ביישן, פחדתי ליצור קשר. אם בחורה לא התחילה איתי, אני לא הייתי מתחיל איתה. לפניה, היו לי חברות בצבא, בכפר, מחוץ לכפר. חשבתי תמיד שאני רוצה להתחתן בגיל 24־25, לא לפני. וגם לא ראיתי שום טעם שנתחתן כשאני בצבא, כי לא ראיתי שילוב בין חיי משפחה וצבא בתפקיד שעשיתי. בתקופה שעבדתי בדרום לבנון, הייתי מגיע הביתה לכפר פעם בשבועיים, בשבת שהגעתי, רוב הזמן הייתי מבלה עם החבר'ה, רובם כדורגלנים. זה לא היה לעניין שתהיה לי חברה כדי שאוכל לראות אותה רק פעם בשבועיים.

הכי מצא חן בעיני אצל סיהאם זו האישיות העצמאית שלה. אז היתה בת 20, בחורה שיודעת לעמוד על דעתה. סיימה כתה י"א, והלכה לעבוד כקופאית בסופרמרקט בכפר־תבור. אני רציתי לחיות עם אחת שתעמוד מולי, שתהיה מסוגלת 'להגיד לי 'לא', שלא תהיה כנועה. לא רציתי אחת שתתלווה אלי כמו צל, שתעשה כל מה שאני רוצה. סיהאם היתה עצמאית. זו לא היתה אהבת חיי, אבל ביחסים בינינו היו גם אהבה וגם הערכה. אני יכולתי לחיות איתה. לפני החתונה לא גרנו ביחד, גם לא יצאנו ביחד. הייתי הולך אליה

בחקירה ניסו לגייס אותי כסוכן כפול... שאערוק מפה לצד השני ואמשיך מבפנים...

הביתה או שהיינו נפגשים אצל חברים, יושבים ומדברים. עד החתונה לא נוגעים אחד בשני.

היינו רביעיה בירח דבש

לפני כן, היתה לי אהבה גדולה. הכרתי אותה בצבא. זה היה סיפור אבוד כי היא היתה יהודיה ואני צ'רקסי. אם הבעיה הזו לא היתה קיימת, עד היום היא הייתה איתי. הסיפור שלנו נגמר, יום אחד פשוט ניתוק מוחלט. היא נעלמה, אני נעלמתי, וככה זה ניתק. אחרי החשיפה התקשורתית, כעבור שנים, פתאום נודע לה שאני כלוא. היא אמרה: לא יכול להיות, זה לא מתאים לו. צילצלה לאח שלי, השיגה את הטלפון שלי בכלא וטילפנה אלי. סיפרה לי שהיא חיה בארץ, שנישאה ויש לה שני ילדים. אני יודע בוודאות, באופן חד משמעי, שאם היינו מתחתנים אז – היא לא הייתה מתגרשת ממני אחרי שהרשיעו אותי.

אני זוכר היטב את החתונה. הייתי מאושר. זה דבר שעשיתי עם כל הלב. כל השנים בכלא התרפקתי על זכרונות מהכפר, חזרו אלי מראות נהדרים של החתונה בכפר. אבל עשיתי טעות אז. העדפתי לעשות חתונה ישראלית. לשכור אולם בטבריה ולגמור את העניין תוך שלוש שעות. בכפר מתכוננים לחתונה ימים רבים והיא נמשכת שלושה ימים. אמרתי לעצמי: למה לשבור את הראש ולעשות בלגן בבית? שכרתי את אולם 'מצפור' בטבריה ועשינו חתונה 'כפולה' עם זוג נוסף מהכפר.

נסענו ברביעיה לירח דבש בארץ. היינו ביריחו, בירושלים, ראינו הצגה בתל־אביב, טיילנו בדיזינגוף, נסענו לחיפה, נהריה, אכזיב. חשבנו לנסוע גם לקרית שמונה, למעלות, לרמה, אבל קיצרנו וחזרנו. אני הייתי בחופש אחרי שהשתחררתי מהצבא, חיפשתי עבודה. חשבתי ללמוד מקצוע, או לעבוד בבנק, להתגייס למשטרת ישראל או למשמר הגבול. אם לא הייתי בכלא, כנראה שהיום הייתי קצין די בכיר במשמר הגבול.

סיהאם ואני דיברנו על משפחה. היא רצתה ילד בשנה הראשונה לאחר הנישואין ואז לעשות הפסקה לכמה שנים. היתה לנו תוכנית- לגמור לבנות את הבית ולנסוע לחו"ל ואולי לקנות גם מכונית. אני אמרתי שעם ילד על הגב לא נוכל להגשים את התוכניות, אי אפשר ליהנות מהחיים. רציתי לחכות שנתיים וחשבתי שבמשך השנים ארצה ארבעה ילדים. התפשרנו על שנה. בסופו של דבר, כשנעצרתי, הכל נקבר.

הטיפה האלפיים שוברת את האדם

ארבעים יום הייתי ב'קישון'. ביומיים הראשונים הם 'לומדים' אותך. מגששים למצוא את נקודות התורפה שלך. לא הפעילו עלי כוח פיזי. התשה – כן, אבל לא כאב חד כמו אגרופים וסטירות. אם היו מכים, הייתי מוחא כפיים, הייתי צווח, הייתי מאוד עצבני וכשאני עצבני, אני נבעל. אני הופך להיות כמו ברזל, זה לא היה עוזר להם. אף פעם לא הביאו אותי למצב כזה. הייתי מת שירביצו לי אבל הם אמרו: אנחנו יודעים בדיוק למה אתה מצפה, ולכן חוץ מסטירה לא היכו אותי.

היה מקרה שחוקר הדביק אותי לקיר. מאוד כעסתי, ונבעלתי כמו איזה שועל. אמרתי לו: תעשה מה שאתה רוצה, תקפוץ לי, הייתי ממש עצבני, יכולתי לאכול אותו. יש אדם שנשבר ממכות. אני לא הייתי נשבר ממכות. בתוך תוכי ציפיתי שירביצו לי. רציתי לכעוס.

תמיד שואלים אותי 'מה שבר אותך'. אומרים, 'אדם חף מפשע לא חותם על הודאות'. מי אומר את זה? אנשים שמעולם לא נחקרו. אני בא משם. אין רגע מסויים של שבירה. זה תהליך נפשי, הצטברות של לחצים כמו השיטה הסינית, מטפטפים עליך אלפי טיפות ואתה נשבר דווקא

למעלה: נאפסו ואימו. מימין: סיהאם, גרושתו (תצלומים: רון סולומון, צבי רוגר ושאול גולן)

המסע הלילי לחופש

כשיצא עיזאת נאפסו משערי מחנה הצבא, בית הכלא הצבאי מאחוריו, עצרו העיתונאים את המכונית בה נסע, כמעט בכוח, דחפו את הדלתות, הצלמים הבזיקו שוב ושוב בתוך האופל קארט הכחולה. נאפסו, אסיר שקיומו נשמר בסוד שנים, הפך בבת אחת, כמו בהתפרצות אדירה של סכר נופל, לגיבור תקשורתי.

חצות ושתי דקות, מהאוטובוס שהביא את גברי הכפר מקמא ירדו כולם, עמדו סביב האוטו, לו יכלו היו מרימים אותו. נאפסו נראה מסוחרר, כמעט מבוהל מהחירות הפתאומית נטולת האינטימיות, חשופה כל כך. שבע שנים וארבעה חודשים ללא יום חופש הותיר מאחורי גבו, ועיסקת טיעון שתגרום לאנשים ללחוש, פה ושם, שבכל זאת משהו מריח פה לא טוב. "את עיזאת נאפסו", כתב נחום ברנע, "היו רוצים בני כפרו לקבל כגיבור מושלם, ללא שטחים אפורים וסימני שאלה".

■ ■ ■

מהכביש הצבאי דהרה השיירה הקטנה בכבישים אפלים, עברה בתוך ראשון־לציון הרדומה. לפעמים צפרו הרכבים כמו אחרי ניצחון של מכבי תל־אביב. עלו קולות שירה ודעכו. פעם אחת כשעצרו בצד הדרך, קפץ פתאום מתוך החושך כתב צעיר, נמרץ מאד, של גל"צ, קירב מיקרופון לשפתיו של נאפסו: תגיד בוקר טוב ישראל. אחרי יהוד עצר האוטובוס, הקאדט המשיכה בנתיב לא מוכר, עברה סימטאות עם שמות פרחים, נעצרה ליד ביתו של הפרקליט צבי הדר שהגן על נאפסו בשנותיו הקשות, כשאחרים התרחקו, הזיזו ידם מהגחלת.

דופק לי הלב, אמרה הבת של הדר. הדר לא היה בביתו ונאפסו קפץ לפואר. כשחזרו הדר כבר היה בבית, התחבקו מאופקים, הדר חצי ראש מעל נאפסו. נאפסו, גם בשיא ההתלהבות סביבו, הקרין סוג של ריחוק, כאילו ספג מכה גדולה ועתה הוא נשמר לנפשו, או שתמיד היה איש סגור.

"אני לא גאה, לא מורג, לא מאושר" אמר הדר והרים כוס ויסקי. נאפסו שתה מים. שכן נכנס, צרצר ניגן בגינה הירוקה, עלה ריח הפרחים של ראשית הקיץ. בשתיים לפנות בוקר המשיכו לכפר שחיכה כבר שעות. 140 קמ"ש בכבישים הריקים. אני מתקשה להיצמד לקאדט הכחולה. עברנו בכביש הישן, על פני שלושה בתי סוהר. "ביקורת חמורה מאוד על השב"כ", אמר מיבוק־הלילה. בעפולה עבר נאפסו לאוטובוס, הצטרף לחבריו, מוקף אהבתם, ידיים מתנפנפות, בקעה שירה.

■ ■ ■

עברו ליד שריפת קוצים, שדרת עצים, ונכנסו לכפר. נאפסו, מורם מעל מאות החוגגים, מונף על כורסא, מחבק אל חזהו צרור ורדים אדום, הגיע בתהלוכה ארוכה לבית אימו, קומה תחת חדר השינה שעזב בשש בבוקר לפני שבע שנים. רוב הכפר היה ברחובות, נערות יפות במטפחות לבנות דקות של מלמלה.

"הוא בעצמו צריך להיזהר 'עכשיו'", אמר גבר שמן, גבה קומה, "שב"כ זה משהו שאתה לא יודע מה זה". השמחה היתה מאופקת, כאילו ניקר איזה חשש מניצחון מסוכן מדי, התגרות בארגון שלא ימחל. הצ'רקסים רצו בסך הכל שנאפסו שלהם יחזור הביתה בשלום, לא מלחמה. המואזין החל בתפילה, קולו ריחף מעל לכפר, מעל לשמחה, חרמש ירח עמד מעל לצריח המסגד. נאפסו דיבר עם חברים ואחר נרדם בבגדיו על השטיח אצל אחיו. אשה לא חיכתה לו בבית.

יום שישי, א' בסיון תשמ"ז – 29.5.1987

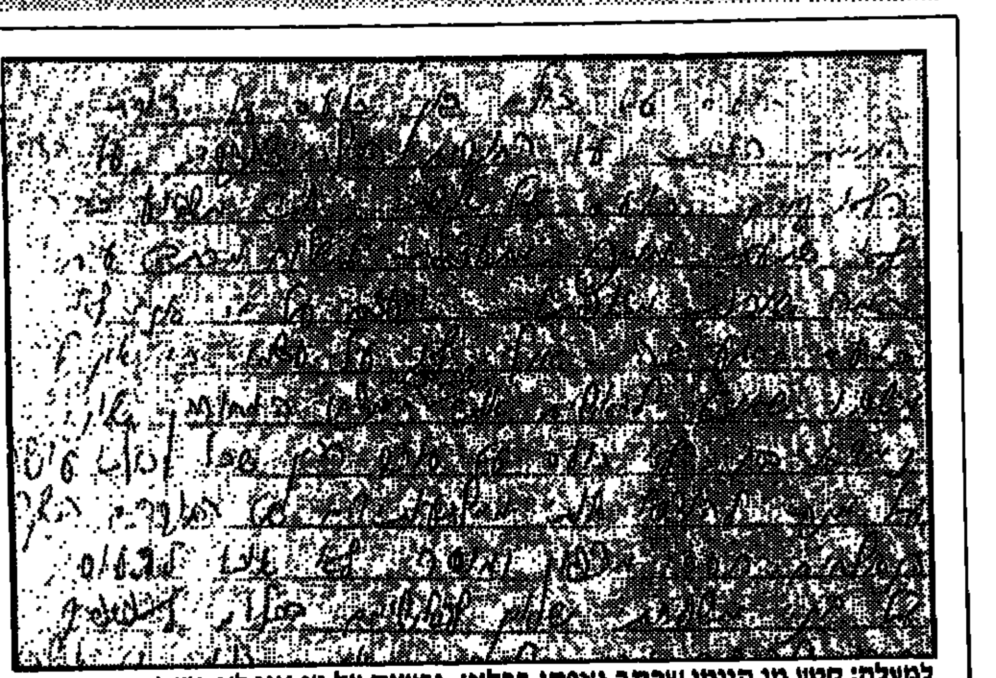

למעלה: קטע מן היומן שכתב נאפסו בכלא: „ובעצם על מי אני לא כועס ברגע זה, אולי לא על עצמי". משמאל: אבו קאסם, השטינקר שהסגיר

בטיפה האלפיים. אתה נמצא בחקירה אינטנסיבית, יום־יום, שעה־שעה, לפעמים כל הלילה, לפעמים כל היום. 15, 16, 17 שעות, תלוי. אתה עייף ומותש פיזית. כמו שמאלפים כלב, אתה משתף קצת פעולה, אתה מקבל סיגריה. אתה עונה תשובות שלא מוצאות חן בעיניהם, הם כועסים. הם היו נחרצים בדעתם שהם יודעים בדיוק על מה הם מדברים.

במהלך החקירה היו כמה עימותים ביני לבין אבו קאסם, השטינקר שלי בלבנון, שגם ישב ונחקר בכלא. כשהיינו נפגשים, אבו קאסם הפעיל עלי סיפורי אימים על עינויים במיתקן כליאה של המחבלים, הציע לי לדבר. אז כבר ידעתי שהוא העליל עלי. אחרי שבוע, פתאום הפסיקו את החקירה הכניסו לתא שלי את אבו קאסם. בשעתיים הראשונות, ישבנו על המיטות, בכלל לא דיברנו. אחר־כך התחלתי לדבר. אמרתי לו: תראה מה אתה עושה, לאן אתה מוביל עם השקרים שלך. הוא התוודה ששיקר והביע חרטה.

ביקור ראשון של המשפחה

החוקרים כל הזמן צותתו לפגישה בינינו. אמרתי לאבו קאסם: תגיד להם את זה, והוא באמת קם ויצא החוצה ואחר־כך אני יצאתי לחוקר והוא אמר לי שהם הגיעו למסקנה שאני נקי. אנחנו משוכנעים שאתה נקי, אבל לצורך השלמת החקירה, תעבור בדיקת פוליגרף ותלך הביתה. האמנתי לו. מאותו רגע התחילו להתייחס אלי אחרת. הייתי בטוח שאני בחוץ וגם פתאום עשו לי ביקור ראשון של המשפחה. אמרתי למשפחה שאני חוזר הביתה ואפילו לא עלה עניין העורך־דין כי הייתי בטוח שאני אשתחרר אחרי הפוליגרף.

הייתי רגוע, הרגשתי ממש טוב. למחרת, יום ששי בערב, בא גינוסר והציץ עלי מהאשנב בדלת. יש לו מין חיוך שטני, מולול כזה. הסתכל עלי,

שאל מה אני חושב שיהיה בפוליגרף. אמרתי: אני יוצא נקי והולך הביתה. אמר: אתה חולם. הבהיל אותי, התחלתי לדאוג, אולי הוא הולך לעשות לי תרגיל.

כשנסעתי ביום ראשון ה־13 בחודש למשטרת קרית־חיים לבדיקת פוליגרף, היתה שם המתנה כזאת, שעות עד שנכנסתי. הרגשתי שבתוך החדרים מסביב מסתתרים אנשים, לא רוצים שאני אראה אותם. אבל חשתי בקיומם. כל המסתוריות שאפפה אותי שם בחורי הבדיקות מאוד הדאיגה אותי. למה הם מסתתרים, הרי באתי להיבדק. זה נתן לי תחושה רעה שמשהו נעשה פה לא כהגינות. משהו מסריח התבשל.

חיברו אותי למכשיר, עשו את הבדיקות, שאלו שאלות על איש אש"ף וגם על פגישות עם סוכן קומוניסטי, לקחו את הגראפים לפיענוח. עד שחזרו החוקרים עברו שעות בחוץ. בסופו של היום לא נתנו תשובה. אמרו שימשיכו את הבדיקות גם מחר. שאלתי: מה הולך פה. נבדקתי שוב ואחרי הבדיקה גינוסר והבודק התחילו לחקור אותי, התנפלו עלי ממש מקרוב, אמרו: אתה שקרן, תתחיל לדבר, אתה כן ניפגשת איתו, ספר לנו את כל הסיפור. זה נמשך הרבה זמן. הייתי המום ולא האמנתי למשמע אוזני. פרצתי בבכי ואמרתי זה לא יתכן. אם מחפשים את נקודת השבירה שלי, זה היה הפוליגרף. יום לפני כן עוד הייתי בשמיים, בטוח שנגמר הסיוט ואני חוזר הביתה. והנה הכל מתמוטט ומתחיל מחדש. אחר־כך כתבתי את ההודאה הראשונה.

להוריד את החוקרים מהגב

הודאה ראשונה, 14.1.80, מתוך יומנו האישי של עיזאת נאפסו: „סיפרתי להם שנפגשתי עם איש אש"ף ואחר כך התברר לי שהוא בעל תפקיד בפת"ח. סיפרתי שאיים עלי שיפרסם תמונה שצילם בלי ידיעתי. סיפרתי גם שנכנסתי לפחד איומים ולא ידעתי מה לעשות וכי באותה פגישה העביר לי מעטפה ובה אלף לירות לבנוניות וכן שאלות מודיעיניות על אדי"ל וכוחות צה"ל בביירות. שעניתי על כל השאלות בשעה שאבו קאסם ישב בחוץ ועישן נרגילה. לאחר מכן נפגשתי איתו עוד פעמיים ובפעם הרביעית הציע לי להעביר לישראל מזוודות ואני ראיתי שהעסק הולך ומסתבך. מכיון שעמדתי לפני שיחרור החלטתי לנתק מגע ואת הכסף שרפתי מפני שלא היתה לי אפשרות להחליפו מבלי לעורר חשד".

כתיבת ההודאה זה לא עניין חד פעמי, אלא סיפור ארוך שמתגלגל ימים על ימים, עם גירסאות שניבנות ונופלות, נסיגות והכחשות. מהחקירה שלהם כבר היה לי בראש מה הם מצפים שאומר. מסרתי גירסה, נתקעתי, חזרתי בי, אמרתי: אין כלום, שיקרתי לכם. אחר־כך שוב חיברתי גירסה בכיוון שונה, רציתי למלא אותה בכמה שיותר פרטים, שתיראה אמינה. הודיתי שנפגשתי עם הסוכן ומסרתי מידע.

ידעתי שבעצם ההודאה, אני עושה מעשה שלא יעשה. אבל הגעתי למצב שהלחצים, האיומים, ההשפלה ותחושת הסכנה היו בלתי נסבלים. הודיתי כדי להרחיק את הסכנה המיידית, הכלא זו סכנה הרבה יותר רחוקה. אתה אומר לעצמך, עד אז יהיה משפט, יהיה זמן להוכיח, יגלו את האמת. בינתיים, כל מה שאתה רוצה זה

המסתוריות שאפפה אותי בבדיקת הפוליגרף הדאיגה אותי, זה נתן לי תחושה רעה... משהו מסריח התבשל...

להוריד את החוקרים מהגב. שיקחו את הסיפור ויעזבו אותך.

ברגע שאתה מראה נטייה לשתף פעולה, ואתה מתחיל לדבר, הם משתנים לגמרי. פתאום הם נעשים חברים שלך, הולכים בלילה לקיוסק, קונים קבאב בפיתה עיראקית, נותנים לך לאכול יחד איתם, הכל יחד איתם. משנים את אופי החקירה לגמרי. מדברים איתך על השירות, על פוליטיקה. גינוסר דיבר איתי פתאום על הבחירות, אמר למשל, שהוא בעד משה דיין. החוקרים צוחקים איתך, נעשים פתאום בני אדם. וזה אחרי שבמהלך החקירה היו כל־כך מאיימים ולא היה לי חום, אהבה, או התייחסות כבן אדם. אתה מגיע למצב שאתה מחפש רק חיוך, רק יחס אנושי. בעשרה ימים הפכו אותי לחיה שכל מה שהיא רוצה זה רק יחס, שידברו אליה, שיתייחסו אליה. בשביל לראות אור בעיניים שלהם, כתבתי את ההודאות.

הגעתי למצב שקיללתי את עצמי שאני לא בוגד. החוקרים כל־כך שמחים כשאתה מראה סימני שיתוף פעולה. מקבלים אותך בידיים פתוחות, עושים אותך 'גיבור ישראל', 'בן יקר'. בחמישה ימים בניתי והיפלתי גירסאות, השנן גירסאות. אתה לוקח את הגרעין ומלביש עליו בניין. כמו למשל בעניין העברת אמל"ח (אמצעי לחימה) לישראל. שאלו אותי איפה נמצאת נקודת השילוש. לא הבנתי את המושג הזה, רציתי לרשת. כשהיו נחמדים אלי פתאום, הסבירו לי שזה המקום שבו קובעים את המיפגש ומעבירים את האמל"ח. בחרתי מדמיוני את 'צומת הטנק' שהכרתי מהנסיעות להר דוב. שם עמד עד 77 הטנק. הייתי בטוח שהטנק עדיין נמצא בצומת

(המשך בעמוד 20)

★

פרק נוסף — בגיליון ערב שבועות

יומו הראשון. ליד הים

בשמונה בערב, מאחוריו כבר יומו החופשי הראשון, עמד עיזאת נאפסו על החול הלבן של שפת ים תל־אביב. תחת מלון דן. השמש ירדה על שובר הגלים, מתרחץ אחרון במים המאפילים וסירת דייגים שיצאה ללילה. נאפסו אמר שהוא מרגיש כמו בחופשה מהכלא. רוצה לבלוע הכל בכמה שעות. איש צנום וחייכני שלא מפסיק לדבר אחרי ששאלת אותו שאלה. כאילו בבת אחת ניתן לו להסביר והוא מנסה לשכנע את הסובבים אותו במילים שניסח שנים בתאו, בתוך הבדידות, ההפתעה וסבך ההודאות השקרים והאמיתות.

שלוש שעות לפני כן, הופיע בערב חדש, קיבל את מסך הטלוויזיה הלאומי, דיבר על החקירה ההשפלה והרצון לחזור לחורות בכל, גם במה שלא עשית. הוא איננו דרייפוס ולא באי השדים ישב על לא־עוול. חטאיו, אלה הכבדים שנסחטו ממנו בדרכים אפלות ואלה הקלים בהם הודה בעליון, מקור כולם בלבנון, שם שירת כקצין צה"ל בשנים כהן נרקם הקשר בין ישראל לנוצרים של הדרום. היכן ששמת יד שם דבקה בך הצחנה. שם נפל נאפסו, שם, אומרים, נפל גם השב"כ, במיקרה נאפסו נפלו סבוכים זה בזה. לבנון, ארץ של בגידה, שחיתות, ריקבון הגופות וצחנת השטינקרים המוסרים איש את אחיו. אחד השטינקרים שלו הוא שהפילו.

■ ■ ■

במלון דן, בחדר כינרת הקטן, הוא דיבר לטייפ שלנו, עונה על כל שאלה באריכות, נרתע רק משאלות שריח סודות צה"ל עולה מהן, כאילו עדיין פעמה בו הנאמנות הישנה. בדברו על לבנון היתוו ידי נאפסו את מיתאר קורי העכביש, „מקום סבוך, לבנון".

למחרת בכפר לקח אותנו לביתו הלא גמור, טיח אפור, משקופים, כך נותר עומד שבע שנים על חלקת החיילים המשוחררים, 350 מ"ר, מינהל מקרקעי ישראל. שמרו לו על הבית ולא מכרוהו גם בימים הקשים. „אפתח חלון גדול, שייכנס הרבה אור". מבגז' הקרט של בן דודו הוציא ארגז בגריו הצבאיים, זר פרחים יבש ופתק זיכוי מאפסנאי כלא ארבע. וקנה ניספה לו לשלום מבית סמוך, שתי ילדות בשמלות לבנות עם פרחים ארומים. „פה הייתי רוצה לחיות עד מותי", אמר נאפסו.

המצור על השב"כ ואיך להיחלץ ממנו

איך קרה, שבין־לילה הפכו אנשי השב"כ ממלאכי־השמירה של הציבור לקבוצת שקרנים בודי־ראויות? ● האירגון, בעבר מושא להערצה, מוצא עצמו מתמודד עם חוקי משחק חדשים ● אנחנו אשמים, אומרים בשב"כ. בפרשת נאפסו, למשל, השתן עלה לנו לראש ● ראש־השב"כ עצמו הציע־דרש ועדת חקירה ממלכתית שתיבחן את שיטות העבודה

מאת דון בן־ישי

לפני כעשרים שנה פגעו טילי ים־ים מצריים במשחתת „אילת". כשנטתה הספינה על צידה, נטשו אותה אנשי הצוות וקפצו למים. עודם מנסים לנפח את חגורות ההצלה של הפצועים ולהאחז ברפסודות המילוט – בא מטח טילים נוסף. כמה פגעו בספינה השוקעת. השאר התפוצצו במים, כשהם משגרים גלי הלם תת־מימיים, שהרגו עשרות מלחי המשחתת והותירו רבים מהם נכים לכל ימי חייהם מפגיעות פנימיות.

מישהו, המכיר את העניינים מבפנים, טען השבוע, כי מה שעובר בימים אלה על השב"כ דומה מאד לאותו ארוע. עוד האירגון מנסה להתאושש ולהתארגן מחדש אחרי פרשת אוטובוס 300 – פגעה בו פרשת נאפסו. וכמו באסון „אילת", המטח השני הוא היותר הרסני.

פרשת אוטובוס 300 פגעה בעיקר בצמרת האירגון וזרעה מבוכה ומבוכה. פרשת נאפסו והחלטת בית־המשפט העליון בעניינו, שמטה את הקרקע מתחת רגליהם של אנשי השורה והשדה. הם, שהיו רגילים לעבוד בחיקו החמים של קונסנזוס לאומי והערכה ציבורית שגבלה בהערצה, נחשפים לפתע למשב לוהט של עויינות וגינוי בתקשורת.

„איך זה קרה, שבין־לילה הפכנו ממלאכי השמירה של הציבור לקבוצת סדיסטים־שקרנים ובודי־ראויות, שיש למצות עמם את הדין?" אומר אחד מהם ספק באירוניה, ספק בתדהמה אמיתית. פתאום הסתבר להם, כי נורמות פעולה ושיטות עבודה, שאיש לא עירער עליהן עד עתה, הן בלתי חוקיות, ואפילו מסכנות את ביטחון המדינה, כפי שטוענים כמה ממעריציהם בעבר.

ראשי השב"כ מנסים לאתר את הנזק התיפקודי והמוראלי המיידי. הם מכנסים את האנשים וסופגים את מטחי המרירות, ההכאה־על־חטא והתיסכול. מנסים לשכנע, כי זהו מצב חולף וכי אסור לפעול בצורה אמוציונאלית ונמהרת, שתגרום בטווח הארוך נזק לאירגון ולביטחון המדינה גם יחד.

„נמאס לנו לקרוא בעיתונים מה שכותבים עלינו ולצפות כל לילה בטלוויזיה, כשפינו חסום ואיננו יכולים אפילו להתגונן או להסביר, בצורה גלויה ונקייה את עמדתנו", אומר אחר, ותיק, הטוען, כי השב"כ צריך לערוך בדק־בית בתוכו ולעשות רביזיה של הכל – כולל ההתייחסות לתקשורת.

הבעיה: משבר אמון

הבעיה המוראלית והמעשית הקשה ביותר, שעמה מתמודד עתה השב"כ, היא האיום בחקירה משטרתית (בפרשת נאפסו) התלוי ומרחף עתה מעל ראשיהם של אנשי שב"כ בעבר ובהווה. בתוך השב"כ נתפסת חקירה כזו כעוול לאנשים, שביצעו את תפקידם על־פי כללי משחק מסויימים, הגם שאינם כתובים, שאיש לא עירער עליהם עד היום. גם לא המשפטנים או הפוליטיקאים, שהיו עמוק „בפנים" וללא ספק ידעו או שיערו, אך העדיפו להפנות מבטם הצידה, ממש כשם שהם מגלגלים עתה את עיניהם כלפי מעלה.

עתה, משהחליטו החברה והמערכת המשפטית בישראל לשנות את כללי המשחק, אין מטפלים באירגון ובתופעה. במקום זאת נטפלים לאנשים. השב"כ, לעומת זאת, מעדיף טיפול שורש כולל, שיעסוק באנשים המעורבים ישירות בפרשה אך יעשה זאת תוך ראיית ההקשר הכללי, ומה שחשוב יותר – יאפשר לשב"כ למצוא מחדש את הבסיס החוקי והמוסרי, שנשמט מתחת לרגליו.

מייד כשהתפוצצה פרשת נאפסו, לפני כחודש, ערך השב"כ ביוזמתו בדיקה בפרשה, שהביאה למסקנות עגומות. הדברים הקשים, שאמרו השבוע שופטי בית־המשפט העליון על חוקריו של נאפסו, ובעקיפין ועל השב"כ, מבוססים על ממצאי אותה בדיקה. עוד הפרקליט הצבאי מעיין בממצאים, בודקם, ומכין את הצגתם בפני בית־המשפט, הלך ראש השב"כ אל ראש־הממשלה ובתמיכה מלאה של ראשי האירגון הציע־דרש חקירה ממלכתית מקפת בנוהלי העבודה של השב"כ.

הפעם, השב"כ הוא שדורש ועדת חקירה. ואפילו תהיה זו ועדת חקירה ממלכתית, שיהיו לה סמכויות שיפוטיות ואשר חבריה ימונו על־ידי בית־המשפט העליון, ולא על־ידי הממשלה. הפוליטיקאים החליטו על ועדת בדיקה פנימית, שאין בכוחה למנוע חקירה משטרתית, שתחמיץ את העיקר משום שתמצה את הדין עם אחד־עשר אנשים (חלקם עדיין בשירות) אך תחמיץ את ההזדמנות לטפל בעיקר. היועץ המשפטי נתון עתה בלחץ כבר לפתוח בחקירה משפטית. גם אם

„מי שחושב, שאפשר להוציא מנחקר הודאה על כוס קפה, או מיץ עגבניות – תמים או מיתמם" ● „אי־אפשר ליישב בין חלק מהשיטות, שאנו נוקטים להגנת הדמוקרטיה – לבין חוקיה של אותה דמוקרטיה"

אינו נוטה לכך, הוא עשוי להאנס, אם יגיש נאפסו, או כל אזרח אחר, תלונה למשטרה, שתחייב אותה לפתוח בחקירה.

בעייה קשה אחרת, העלולה להטריד את מנוחתם, הן של אנשי הפרקליטות והן של השב"כ, הוא גל העירעורים של מחבלים ועבריינֵי ביטחון אחרים, שהורשעו על־סמך הודאות, שהוציא מהם השב"כ. כבר השבוע נחפזו כמה עורכי־דין וריזים אל בתי־הכלא לראיין אסירים ביטחוניים בהקשר זה, ויֵרם של אחרים עודה נטויה.

אם יתממש איום זה, צפויים לשב"כ ולמערכת המשפטית ימים קשים רבים, העלולים לשתק את העבודה השוטפת ולגרום להדרדרות בתחומים רבים, שבהם מטפלים גופים אלה. צריך לציין, כי מלאכתם של המערערים לא תהיה קלה. הגשת עירעורים על פסקי־דין של בתי־משפט בישראל מוגבלת בזמן (45 ימים בדרך כלל). על פסקי־דין, שניתנו על־ידי בתי־משפט צבאיים בשטחים אי־אפשר לערער בפני בית־דין רגיל.

אבל, בפני כל המערערים פתוחה האפשרות לפנות לבית־המשפט העליון, וכאן עלולה להיות הצפה של ממש. לא רק של בית־הדין העליון, אלא גם של פרקליטות המדינה ושל הפרקליטות הצבאית, שייאלצו להשיב על העירעורים.

ובכלל, מסתבר כי הנתק המפורסם, ומשבר האמון, בין פרקליטות המדינה והפרקליטות הצבאית לבין אנשי השב"כ, קיים במידה רבה בתקשורת, אך מעט מאוד בשטח. הבעיה האמיתית היא מירת האמון שרוחשים, וירחשו, השופטים לאנשי השב"כ המופיעים בפניהם. בעייה זו, גם אם עדיין לא לבשה מימדים של תופעה כוללת עשויה להחריף מאוד בזמן הקרוב ולא קשה לנחש, מי יהיה הנהנה העקרי ממשבר אמון זה.

בשב"כ מודים, כי את התסבוכת הזאת, הביאו הם, במידה רבה, על עצמם. „שברנו את האמון, שנתנו בנו, ואנחנו מייסרים את עצמנו על כך", אומר איש שב"כ ותיק. „השתן עלה לנו לראש, וזה בדיוק מה שקרה לנו בפרשת נאפסו. במקום להתמקד בדברים, שלגביהם היו לנו הוכחות חותכות – כמו פגישותיו של נאפסו עם המפקד הבכיר ב„פתח" – ניסינו לתפוס מרובה ולהוכיח את אשמתו גם בדברים, שלגביהם היה לנו עצמנו ספק".

חוקר שב"כ אחר, שכבר פרש, סבור, כי „השגיאה העיקרית היתה, כמו בפרשת אוטובוס 300, שניסינו „לעבוד" על המערכת המשפטית שלנו כמו שאנו שעובדים מול אירגוני החבלה בשטח. למה עשינו זאת? משום שההצלחה עלתה לנו לראש ולא הבנו, שכאשר מדובר בקצין ישראלי צריך להדריך אותנו הספק ולא השאיפה להרשיעו בכל מחיר. גישה זו נכונה כאשר מדובר במחבלים מוצהרים אבל לא לגבי אנשים משלנו".

ההערכה הכללית, שהתגבשה בשב"כ ובפרקליטות הצבאית בעקבות הבדיקה בפרשת נאפסו היא, שבמקרה הספציפי הזה נכשלה מערכת הבקרה המקצועית בתוך השב"כ. החל מ„משרש" שהיה ממונה על החקירה וכלה בראש השב"כ דאז, אברהם אחיטוב, שעודכן מדי פעם ואישר את מה שנעשה. על יוסי גינוסר ומניעיו מעריפים גם אלו שעבדו עמו שלא להרחיב את הדיבור.

קשה להעריך עתה את מלוא האפקט בטווח הארוך, שיהיה להצבר

אוטובוס 300, תצלום „העולם הזה", שפתח את פרשת חשב"כ: נפגעה בעיקר הצמרת

הפרשיות על הארגון ועובדיו. הן השב"כ והן מקטרגיו טעוני להט ריגשי, המפריע לשני הצדדים לחשוב. למהססים, מנסים להסביר בפעם המי־יודע־כמה את גורל התפקיד ואת כובד המשימה. האתגר המוצב עתה, הוא להתמודד עם המצב הקיים, ולהחלץ ממנו בכוחות משותפים. רק ימים יגידו עד כמה נשאו פרי מאמצי השיכנוע.

„אני מלא הערכה לאנשים האלה, הממשיכים לעבוד בשטח כאילו לא אירע דבר", אומר מקור בכיר, הבא במגע יום־יומי עם עם אנשי השב"כ ונזקק לשרותיהם, „לא אתפלא, אם המצב הנוכחי של השב"כ, יורגש בעתיד בשטח. הראש שלהם כרגע לא כל־כך בעבודה והם עסוקים מאוד בעצמם".

השיטות: חוק מול לחץ זמן

ההתמודדות העיקרית של השב"כ בשנים האחרונות היא עם ההתארגנויות המקומיות בשטחים. בעבר פעלו ביהודה, שומרון ועזה חוליות מחבלים, שאומנו בירדן בסוריה או בלבנון, חדרו לישראל עם אמצעי חבלה ונשק, ופעלו על־פי הוראות, שנשלחו להם בסתר ממפעיליהם בארצות השכנות.

כדי „לעלות" על התארגנות מקומית, יש להסתמך על מידע חלקי הזורם מן השטח והמצביע על אנשים מסויימים כעל מחבלים או חברי חוליית פיגוע. גם עצמם מרשיעים ומצביעים קשה למצוא על חוליות מקומיות אלה. כלי נשקן העיקריים הם הסכין ובקבוק התבערה מתוצרת בית. במקרה הטוב (מבחינת החוקרים) מדובר באקדח או תת־מקלע בודד.

הדרך היחידה, איפוא, להפוך מידע לוודאי ולסכל פיגועים היא באמצעות חקירה. „מי שמאמין, שאפשר להוציא הוראה ממחבל על כוס קפה או מיץ ענבניות, כשהחוקר יושב מצד אחד של השולחן והנחקר מצידו האחר, אינו אלא תמים או מיתמם", אומר חוקר שב"כ, שפרש בעבר מן השירות. „אנחנו לא מודיעים שפיענחנו פיגוע, עד שלא השתכנענו מעל לכל ספק בכך, שהנחקר השתתף בו. את התוצאה הזאת משיגים על־ידי שימוש באמצעים ושיטות מתוחכמים, שלפחות חלקן אינו בתחום מה שמוגדר כמוכר בתקנות השופטים.

„אי־אפשר ליישב בין חלק מהשיטות, שאנו נוקטים להגנת הדמוקרטיה – לבין חוקיה של אותה דמוקרטיה. זאת דילמה, שמישהו צריך היה לעזור לנו לפתור אותה". פרשת נאפסו העלתה בעיה ישנה נושנה זו על־פני השטח בכל חריפותה.

בשב"כ היו מעריפים להבדיל בין חקירה מודיעינית המיועדת „לעלות" מהר על מבצעי פיגוע ולסכל פיגועים נוספים, לבין חקירה המיועדת להרשיע מחבל או עבריין ביטחוני בבית־המשפט. מה שאולי

נאפסו אינו ראוי להילת הגיבור – דרייפוס הישראלי – ההולכת ונקשרת סביבו בימים אלה. שכן, נאפסו שיקר, לפחות במה שנוגע לפגישותיו המוזרות עם הקצין הבכיר ב„פתח" – קבע השבוע בית־המשפט העליון

לגיטימי בחקירה מודיעינית מסכלת, עשוי – לפחות מעתה – להיות לא קביל בבית־המשפט.

הצרה היא, שאיסוף הראיות עבור בית־המשפט, בעיקר במקרה של התארגנות חבלנית מקומית, תלוי במידה רבה בתוצאות החקירה המודיעינית, שבה הודה המחבל בשותפות בפיגוע. אנשי השב"כ מורים בעצמם, כי ניתן לנהל חקירות גם באמצעים „משטרתיים" המקובלים כנורמה חוקית במערכת המשפטית. בשיטות מתוחכמות, ללא אלימות וללא הפעלת לחץ פיזי על הנחקר. אולם חקירות אלה מצריכות זמן, זמן רב. חקירת אנשי המחתרת היהודית, שבה הופעלו שיטות כאלה, תוכיח. צריך רק לזכור את מטחי הביקורת, שהוטחו בשב"כ עקב השנים והחודשים הארוכים, שחלפו בין הפיגוע בראשי הע[...] בשומרון לבין חשיפת המחתרת.

נאפסו: חף מפשע?

היום, אחרי פרשת נאפסו, שוב אין השב"כ יודע כיצד לנהוג. ניכר מהצלחותיהם בעבר נזקף לא רק לזכות רמתם הגבוהה של החוקרים בשב"כ אלא גם לעצם האפקט הפסיכולוגי, שיש לכך של השב"כ על המובאים לחקירה. מוניטין – ובכך צריך להכיר הנובע גם משיטות העבודה „הלא שיגרתיות" והמיסתוריות האופף את האירגון. במבוכה האופפת היום את האירגון חוששים אנשי השב"כ: אם יוכרחו לשנות את שיטות עבודתם, לא יהיו מסוגלים להבטיח לתושבי מדינת־ישראל את אותו ביטחון פנימי וחופש פיזי כמו קודם. הם משוועים איפוא, לסיועה של המערכת המשפטית והפולי[טית] בסילוק אי־הבהירות העשויה להתנקם בכולנו.

העדה הצ'רקסית הוכיחה במשך כל שנות קיומה של המדינה, ומוכיחה גם היום, את נאמנותה למדינת־ישראל ואת אופיה המלוכד והתמים. אבל, עיזאת נאפסו אינו אחד מבניה האופייניים. מכאן שאינו ראוי להילת הגיבור – דרייפוס הישראלי – ההולכת ונקשרת סביבו בימים אלה. שכן נאפסו שיקר – כך קבע השבוע בית־המשפט העליון – לפחות במה שנוגע לפגישותיו המוזרות עם הקצין הבכיר ב„פתח". פגישות, שעליהן לא טרח לדווח לממונים עליו מטעם השמורות עימו.

תחילה הודה נאפסו בפני חוקרי השב"כ, כי נפגש עם איש ה„פתח". אחר־כך, בבית־הדין הצבאי המיוחד, ובבית־הדין הצבאי לערעורים הכחיש פגישות אלה מכל וכל. השבוע שוב שינה את טעמו, ובמסגרת עיסקת הטיעון אישר את קיומן של פגישות אלה בצרוף תאור משת[...]

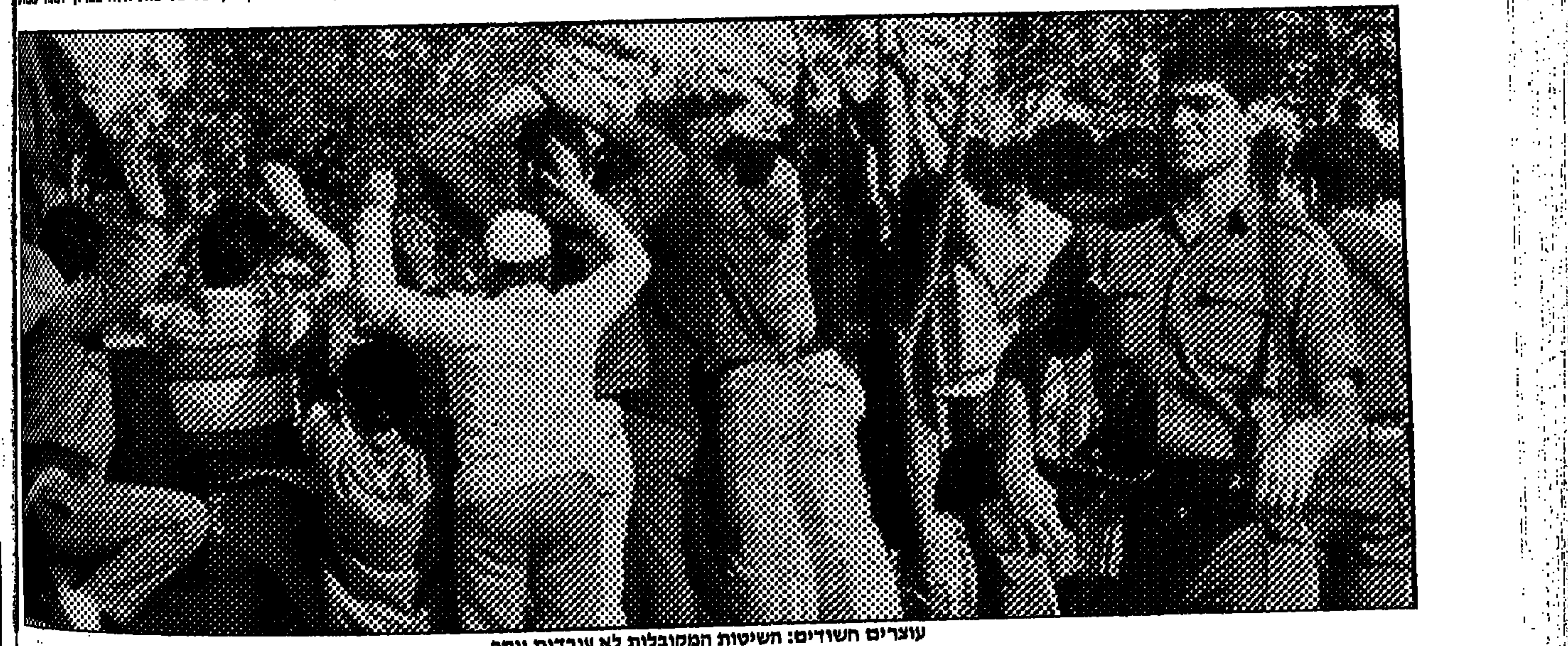

עוצרים חשודים: השיטות המקובלות לא עובדות יותר

של התרחשותן. תאור שמתוכו עולה, כי נאפסו ידע היטב עם מי הוא נפגש.

בית־המשפט העליון הציע לנאפסו, שלא להורות בביומן של פגישות אלה: „אינו מקום לכתוב באופן יסודי מדוע שינה המערער את טעמו", נאמר בפסק הדין, „בעיקר בקשנו לבדוק, אם אין המערער משים עצמו רשע מאחר וכשל כוחו ואינו יכול לשאת בעונש והמאסר אשר בו הוא נתון. שמענו על־כן גם את דברי המערער עצמו, אשר עמד על דעתו כי העובדות המפורטות בהסכם (הטיעון) מתארות את האמת לאמיתה..."

כלומר, נאפסו אכן נפגש מרצונו, לפחות פעמיים, עם קצין המחבלים הבכיר ולא דיווח על כך. והנה, בראיונות לעיתונות אחרי פסק־הדין של בית־המשפט העליון, חוזר עיזאת נאפסו על גירסתו הישנה, שעיקרה: כלל לא ידעתי, שהאיש שפגשתי הוא קצין מחבלים בכיר.

מעבר לאור, ששופכות עובדות אלה על אופיו של נאפסו, מוריד המעשה שהודה בו בחינה מדוקדקת. האם יעלה על הדעת, שקצין של צה"ל לא ידווח לממונים עליו על פגישה ושיחה עם איש בכיר ב„פתח", אם אין לו מה להסתיר? מי שרואה בפגישות אלה, ובעיקר באי־הדיווח עליהן, „עבירה טכנית", אינו אלא תמים.

התנהגותו המפוקפקת של נאפסו בפרשת הפגישות מזכירות את אפיו והתנהגותו של אותו לבנוני מפוקפק „אבו קאסם" מכפר שובא, שהלשין עליו. גם אצלו כמו אצל נאפסו היו השקר והאמת מעורבים עד לבלי הכר – וכך גם אצל חוקריו של נאפסו מבין אנשי השב"כ.

לכאורה מצא מין את מינו וכל המעורבים בפרשה ראויים לגינוי ורחמים גם יחד. לא כך בדיוק. מאנשי השב"כ ניתן וצריך היה לצפות לרמה מוסרית ואישית אחרת מזו של נאפסו ו„אבו קאסם". הם הכזיבו בצורה מחפירה וכך יצרו כמו ידיהם קדוש מעונה. גולם שקם על יוצריו וצחק אחרון.

מרדכי גילת

לחריש יש זמן

לא צריך היה השבוע להיות מומחה גדול לענייני יוסף חריש כדי להבין את גורל הסתבכותו בפרשת עיזאת נאפסו: היועץ המשפטי לממשלה היה זה שהתנגד בחודשים האחרונים, שוב ושוב, לפתיחת חקירה נגד מפברקי העדויות. הוא ממש יצא מכליו כדי לחלצם מהפרשה.

חריש גונן על יוסף גינוסר ועל חוקרי שב"כ נוספים, למרות שידע כי הם מעורבים במתן עדויות שקר בשני בתי־משפט צבאיים. הוא גם ידע כי פיברקו עדויות: כי הוליכו שולל את אנשי הפרקליטות הצבאית וכי התעללו, פיזית ונפשית, בקצין הצ'רקסי. הוא ידע היטב במה בדיוק מדובר.

■■■

חריש, מתברר, היה מודע לפיברוק העדויות כבר לפני חודשיים וחצי – זמן קצר אחרי שהפרשה כולה הובאה לידיעתו. בפגישות הרבות שקיים עם פרקליטי הקצין, עם אנשי הפרקליטות הצבאית ועם אנשי השב"כ, הצטיירה בפניו תמונה עגומה למדי: מעשי מירמה ושקר, מתוכננים להפליא, שהובילו להרשעת הקצין הצ'רקסי בבגידה ולשליחתו לכלא ל־18 שנה.

בנסיבות אלה ציפו הכל, כי היועץ המשפטי יורה מיד למשטרה לפתוח בחקירה. גם אלה המכירים אותו מהתבטאויותיו הקודמות, לא העלו בדעתם שהפעם ינהג אחרת. אלא שיוסף חריש, באופן עקבי, דחה אפשרות כזו. במקום זאת חיפש דרכים משלו, שונות ומשונות, לטיוח העלילה. אותו מוקד, נאפסו יזכה לחנינה וישוחרר מהכלא; הפרשה לא תתברר בבית־המשפט העליון; המעלילים לא יועמדו לדין. כולם יהיו מרוצים.

סירובו של חריש להורות על פתיחת החקירה המשטרתית, כמתחייב מהחוק, עורר זעם רב הן בפרקליטות הצבאית והן בצמרת פרקליטות המדינה. אלה גם אלה היו בדעה, כי בירורי ראיות ומתן עדויות שקר בבית־משפט, הם עדיין – גם בימי היועץ המשפטי הנוכחי – מעשים פליליים מהחמורים ביותר. „לא יתכן", טען אחד מהם, „שחריש יטאטא מעשים כאלה אל מתחת לשטיח. זה דבר שלא יעשה. גם חריש אמור להבין את גודל השערורייה".

■■■

אלא שחריש התעקש והויכוחים עמו, בלשכתו, נמשכו. לפני שבועות אחדים, כאשר התברר סופית כי נאפסו אינו מוכן לקבל חנינה אלא זיכוי של בית־המשפט, הדהים חריש פעם נוספת את המשפטנים שטיפלו בפרשה. בישיבות סגורות טען, ברצינות הכי גמורה, כי אינו מעביר את הנושא למשטרה כדי שחקירתה לא תשפיע על בית־המשפט העליון...

האם לפחות עתה, אחרי שהתברר כי בית־המשפט העליון אינו מוכן לבסס הרשעה על עדויות שקר, יעביר חריש הפרשה לחקירה משטרתית, כמקובל?

לכאורה, אין לו ברירה. בית־המשפט העליון הינחה אותו לעשות זאת. למעשה, הכל פתוח אצלו. עובדה הוא אינו ממהר למצות הדין עם העבריינים. יש לו זמן.

רפי איתן (מימין) ויוסי גינוסר: האם יש להם סיבה לצחוק?

המריחה הגדולה

הממשלה לא הזדעזעה ולא תפורק בעקבות דו"ח אבן ודו"ח צור־רוטנשטרייך • שמיר יוסיף לומר לא לוועידה בינלאומית, פרס ימשיך במאמציו ובמסעותיו • לא פולארד יביא לפירוקה אלא, אם בכלל, הרב פרץ מש"ס, אם בתוך 60 יום לא יקבל את ליטרת הבשר, שהובטחה לו: שינוי חוק המרת הדת

מאת ישעיהו בן־פורת

לא לילך הזה פיללנו. לא לדו"חות רדודים 'אנמיים', שאינם מחדשים דבר באשר לעובדות, ואינם מספקים תשובות אופרטיביות ברמה של בעלי האחריות המיניסטריאלית.

רק בעלי דמיון פרוע יכלו להעלות על דעתם שאבא אבן, ו/או ה"ה רוטנשטרייך וצור, יקימו גיליוטינות ויערכו עריפת ראשים כללית בצמרת האחריות הלאומית. אלה ששיפשפו ידיים כשאך נודע על כינון שתי הוועדות, נחלו כמובן אכזבה מרה.

אך גם מי שהיו צנועים יותר, שלא ציפו ולא האמינו במהפכים בצמרת, מאוכזבים עכשיו, ובדין.

■■■

רוטנשטרייך־צור, בשורה התחתונה של הדו"ח, קובעים שהממשלה כולה חייבת לשאת באחריות לכל המחדלים, ועוד הם מוסיפים שהממשלה צריכה להודיע על כך ברבים. זה נשמע כאילו אמרו שאחריות הממשלה היא נושא לדקלרציה חגיגית, ודי בכך. מתקבל רושם, ששני חברי ועדת הבירור אימצו חלקית את עמדת שרון, אשר הציע לפרס, בפרוץ הפרשה, להודות באחריות הממשלה, להתנצל, ולדחות על הסף את דרישת האמריקנים בקשר להחזרת מיסמכי פולארד.

אין פלא שהנוגעים בדבר ברמה המדינית הבכירה, פרס, רבין, שמיר וארנס, קפצו על המציאה, ואימצו מיד את המלצות רוטנשטרייך־צור. אך מפליא הדבר שנמצאו רק חצי תריסר שרים שהצביעו נגד או נמנעו. מה פתאום ממשלה, שבאמת לא שמעה ולא ידעה, שאיש לא דיווח לה ואיש לא נועץ בה, נדרשת אחרי מעשה לשאת באחריות קולקטיבית למחדלים שעוללו יחידים, ולא עוד, אלא שממשלה זו מתנדבת ברוב קולות ליטול את האחריות על כתפיה?

אם זאת לא מריחה בגדול של מחדלים, מעשים רשלניים, טעויות וטיפול כושל, מריחה מהי?

אמת, לא צריך גיליוטינה, ולא רוצים תליינים. אך בכלום לא היה מקום שבמסקנות ועדת הבירור ייאמר חד־משמעית ובלי טישטוש, שלא כך יש לנהל זרוע של איסוף מודיעין חשאי, בלי פיקוח ובלי בקרה? וכי בקשר לאחריות, לא היה צריך לומר שהיא בפירוש ומעל הכל מיניסטריאלית, לפני שבאים להחיל ולמהול אותה באחריות קולקטיבית, שאיש אינו יודע מה פירושה?

■■■

לעומת דו"ח ועדת הבירור, הדו"ח הנושא את שמו ואת חותמתו המסוגננת היטב של אבא אבן, מעורר במבט ראשון רושם רציני וספציפי יותר, פחות שרות יש שם רגשים על דירוגי האחריות. הדו"ח עושה רושם ענייני יותר. אלא ששתי תופעות היו בעוכריו:

מצד אחד, תהליך מתמשך של פיחות באמינות העצמית של הוועדה, שנבעה מכך שחבריה, או חלק מהם, לא חדלו לטפטף באוזני התיקשורת חצאי־אמיתות, כזבים והדלפות מרושעות. זרם בלתי פוסק של מידע חסוי לכאורה, מה שבעתיד עלול לגרום לכך ששום גורם מודיעיני רציני, לא עוד יסכים למסור דיווחים מפורטים לוועדה הנדונה.

מצד שני, הרושם הלא־סימפטי שהתעורר בשלב הדיונים הסופי, ואשר מצא את ביטויו במסקנות ובהסתייגויות, שהדו"ח הוא פרי של קרב פנים־אל־פנים בין נציגי שני המחנות הגדולים.

אם תוצאת דו"ח רוטנשטרייך־צור הוא תיקו מוחלט, דו"ח אבן מעיד על ניצחון בנקודות של צוות הליכוד בהתמודדות עם צוות המערך. כלומר, כולם אשמים, רק פרס קצת יותר. תוצאה עודפת, יש לומר, שהושגה רק הודות לכך שאבן הצטרף בהצבעה הרלבנטית אל צוות הליכוד. כך או אחרת, בגלל הפוליטיזציה הבלתי נמנעת של ועדה שמטבע הדברים היתה מונעת גם על ידי אינטרסים פוליטיים משני הצדדים, ניטל הרבה מאמינות הדו"ח שלה.

ואף על פי כן חטא שמעון פרס בהתנשאות ובארוגנטיות, כאשר מצא לנחוץ לשאול: במה חטאתי? ולהשיב: אין לי על מה להצטער, ואין לי על מה להתנצל. גם יצחק רבין לא גילה רגישות ראויה, כאשר ניפנף את הדו"ח אל עבר הכנסת, וקבע שאינו רלבנטי בשביל הממשלה.

יותר מכל, תגובות מסוג זה מצביעות על כך שפרס ורבין, למרות חלקם בפרשה, לא למדו דבר. ביטוי לתחושת בושה וצער, לא היה מזיק. פולארד, ראוי לזכור, חטף מאסר עולם. לשבחם של שמיר וארנס, שגם להם חלק במחדל, צריך לומר שהם לפחות הגיבו באיפוק.

■■■

להבדיל מן המישור המיבצעי, שעל יסוד ההמלצות שלא ניתן להן פירסום, משהו אולי עתיד להשתנות בו בתחום הפיקוח והבקרה, הרי במישור הפוליטי דבר לא קרה, וספק אם יקרה בעתיד הנראה לעין.

הממשלה, מיותר לציין, לא הזדעזעה, ולא תפורק. לדו"חות לא תהיה שום השפעה לחיוב או לשלילה על תהליך נסיון הפירוק בגלל המחלוקת על הוועידה הבינלאומית. שמיר יוסיף לומר לא, פרס ימשיך במאמציו ובמסעותיו, ושום דבר לא יקרה עד שלא ייווצר הרוב הדרוש בכנסת לפיזורה. לא פולארד יביא לפירוק הממשלה, אלא, אם בכלל, הרב פרץ מש"ס, אם בתוך 60 יום לא יקבל את ליטרת הבשר, בצורת שינוי חוק המרת דתות, כפי שהובטח לו. רק מי שמשלים את עצמם שראשי המערך עוד מאמינים באי־אלה ערכים, ולא רק בתועלת שבכיסאות ליד שולחן הממשלה, לוקחים ברצינות את האופציה של שובם מרצונם לאופוזיציה.

גם בצמרת העבודה לא יחול שינוי כלשהו. פרס ורבין קשורים זה לזה עתה יותר מתמיד. אחרי מה שעברו ביחד, אין זכר ליריבות ביניהם. לכל אחד לחוד ולשניהם ביחד אין אופוזיציה בתוך המפלגה. מוטה גור, עזר וייצמן, ישראל קיסר, גד יעקבי ואחרים ימתינו בסבלנות עד שיגיע תורם. מול התקפות הליכוד, המפלגה עוד תתלכד סביב הנהגתה הנוכחית.

קל וחומר בליכוד. שמיר, אחרי הוועידה, יושב חזק במקום הראשון. הדו"חות לא עירערו כהוא זה לא את מעמדו, ולא את מעמד ידידו ארנס. דוד לוי משחק אותה כאילו ירד למחתרת, בקושי שומעים אותו פה ושם. ואילו אריאל שרון, שתפקידו בקשר ללק"מ בקושי הוזכר בדו"חות, מעמדו בתנועה מתחזק ככל שהוא תוקף את שמעון פרס. והוא אינו טומן ידו בצלחת.

ואם יש אופוזיציה בכנסת – אם יש, תופיע מיד – ואם על יסוד הדו"חות היא תבקש להביע אי־אמון בממשלה, יורם זה של ידיים, של הליכוד ושל העבודה, שינציחו את ממשלת האחדות.

האבק ישקע. שמיר אומר: בשבילי, הפרשה הוסלה; מי אומר שראש ממשלה לעולם טועה?

איסר הראל: „הלק"ם קם בקנוניה"

הלישכה לקשרי מדע, הלק"ם, הוקמה מאחורי גבי וללא ידיעתי, עוד כשהייתי ראש המוסד והממונה על שירותי הביטחון, בסוף שנות ה־50.

חשדות אומנם היו לי. ידעתי, שמסתובב מישהו במשרד הביטחון, העוסק בדברים האלה, שכאשר הוא נתקל במישהו מה'מוסד' – הוא מתחמק, ועובר למדרכה השניה. אני תמה עדיין, אם הוועדות שדנו בפרשת פולארד, שאלו את עצמן כיצד ומדוע הוקם בזמנו הגוף המיסתורי הזה. דומני, שאני יודע מדוע לא דנו בזה.

לשקול חיוניות

הלק"ם, מלכתחילה, עסקה בנושאים של איסוף בנושאים כלכליים מדעיים או טכנולוגיים.

מלכתחילה היה ברור, כי איסוף חומר טכנולוגי־מדעי כרוך בסיכונים, לכן דרשתי משמעון פרס, אז מנכ"ל משרד הביטחון, להצטמצם לדברים חיוניים ביותר, ולשקול את החיוניות לעומת הסיכון. במקרה של מחלוקת בינינו, דרשתי שהנושא יובא להכרעת ראש הממשלה ושר הביטחון דאז, דוד בן־גוריון.

כאן התעוררה בעיה. משרד הביטחון היה מעוניין להציג לפני בן־גוריון את הישגיו. לא היה לו עניין לדווח על מה שהושג הודות למידע ש„יובא" מחו"ל. מכאן, שלמשרד הביטחון לא היה גם עניין לרוץ לבן־גוריון ולבקש אישורים, כפי שדרשתי, כי אז היה בן־גוריון מגלה, שלא הכל הוא פיתוח מקורי.

דרשתי, כי בהזמנות של מידע ייאמר בפירוש מהי מידת החיוניות, ואם זו לא תיראה לי – אלך לבן־גוריון. כתוצאה מזה התקררו היחסים. פתאום הפסיקו לפנות אלינו, ובנימין בלומברג, התחיל להתעסק, במה שלימים הפך ללק"ם.

לא עשיתי עניין

הדבר הזה הוקם בצורה קונספירטיבית, בקנוניה. לא עשיתי מזה עניין, כי בלאו־הכי היו לי די בעיות עם שמעון פרס. גם לא הלכתי לבן־גוריון, כי היו לי רק חשדות, לא ראיות. גם בן־גוריון לא ידע דבר על הקמת היחידה הנסיונית, שממנה צמח הלק"ם.

אחר־כך החלה פרשת המדענים הגרמנים במצרים. היתה פאניקה, פרס נבהל, ולזמן־מה חודש הקשר בין משרד הביטחון וה„מוסד". כתוצאה מן הפרשה, כידוע, ניפרדו דרכינו, ואני התפטרתי. הוקמה אז ועדת ידין־שרף לבדיקת מבנה השירותים.

אגב, אחרי ששת־הימים, צבי צור (צ'רה) – כעוזרו של דיין – היה במשך כשש שנים ה„בוס" של הלק"ם. התפלאתי שדווקא הוא מונה לחקור את פרשת פולארד.

רפי איתן עבר אצלי, במיבצעים, והיה איש מצויין, ממושמע: איש של דיווחים וקבלת אישורים. אינני יודע מה קרה לו בפרשה הזו.

ועדות פולארד: דלות החומר

דינמיקה קבוצתית ב־60 שעות

מאת שלמה נקדימון

מילה אחת, היתה עלולה לגרום לוועדת־אבן להתפזר בלי דו"ח. המדובר בקביעת האחריות של הדרג המדיני לטיפול בפרשה לאחר נפילתו של ג'ונתן פולארד. נציגי הליכוד בוועדה: אולמרט, בן־אלישר ומגן, הציעו, שבדו"ח ייכתב, כי „הטעויות" באותה תקופה, הן באחריות פרס, שמיר ורבין, כאשר לפרס, כראש ממשלה וראש הצוות שטיפל בפרשה, אחריות „עודפת". אבן, עם שני עמיתיו מהעבודה, חריש ודיניץ, לא היו מוכנים למינוח „טעויות".

הבעיה המסעירה נפתרה בהתייעצות בארבע עיניים בין אבן לאולמרט. כאן היה מיפגש של שני רצונות. אבן ותר בכל מאודו לכך, שדיוני הוועדה יסתיימו בדו"ח מסכם. אולמרט הסכים למה שכינה „ויתורים טקטיים".

נוסחת הקסם, שהניחה את הדעת, היתה שיבוץ מלת־הפלא „החלטות" במקום „טעויות".

ויתורים טקטיים

הסיבה פשוטה: בהגדרה „החלטות" אפשר לכלול הן את טענות הליכוד, על טיפול כושל של הדרג המדיני בראשות פרס, והן את טענות העבודה, על טיפול מוצלח. ואולם, הקושי היה בפיסקאות המסיימות, המגדירות את ראש־הממשלה דאז, פרס, כראשון בין שווים, ולכן, כראש הצוות שטיפל בפרשה, אחריותו „עודפת".

חריש ודיניץ שמחו אומנם על השמטת „הטעויות", אך סירבו להסכים, כי לפרס אחריות „עודפת". הם טענו: פרס, שמיר ורבין נושאים יחד באחריות. בן־אלישר ומגן לא שמחו על השמטת ה„טעויות" אך בהחלט צירדו בהדגשת חלקו של פרס. כשסערו הרוחות, הודיעו אבן ואולמרט, כי הנוסח המוצע הוא סופי, ובלעדיו יפרסמו השניים דו"ח נפרד. בהתרגשות רבה טען אבן: כיצד אסביר בעולם שלראש־ממשלה אין אחריות עודפת? מי יאמין לזה?

וכך הושג רוב של 4 – אבן ושלושת נציגי הליכוד, כאשר חריש ודיניץ ניסחו הסתייגות, שצורפה לדו"ח, המטילה את האחריות על „מועדון" ראשי הממשלה באורח שווה. אבן טוען, שההסתייגות אינה סותרת את הקביעה ביחס לראש־הממשלה, כך שההצעה היא על דעת ששת חברי הוועדה. ההבדל, מסתבר, הוא רק בפרשנות. אבן, דיניץ וחריש, טוענים, כי המהלך המדיני, שהתבטא בשיתוף עם ארה"ב, היה מוצלח, ולכן האחריות העודפת של פרס היא בעצם הענקת צל"ש. בעוד שהליכוד, המגדיר את המהלך ככושל, רואה באחריות העודפת – הטלת אחריות מרכזית על פרס.

כך או כך, סיכום זה איפשר את התפזרות הוועדה, כאשר בידיה דו"ח סופי.

דיוני הוועדה במיתקן המשטרתי „נעורים" שליד גדרה, היו תרגיל מעניין בעבודה קבוצתית של יריבים פוליטיים, שנמשכה כמעט 60 שעות רצופות. כמו בתיבת נוח, הם גרו יחדיו, מין ושאינו מינו: אבן אומנם קיבל חדר נפרד, אך בן־אלישר ודיניץ התגוררו בביתן אחד, חריש ומגן בביתן שני, ואילו אולמרט היה בחדר אחד יחד עם מזכיר הוועדה, אורי רדאי. כל אחד שמר מכל מישמר על האחר, לבל יקיים קשר עם העולם החיצון. כך גם קרה, שלכולם היתה גישה לטלפון אחד, שהופעל באמצעות טלפנית. אולמרט לא ניצל את עדיפותו על חבריו על־ידי שימוש בטלפון המותקן במכוניתו.

כמו קמפ־דיוויד

בסיכום, שהושג בין בן־אלישר לבין מפכ"ל המשטרה, המארח, נקבע, כי השהות במקום תמומן על־ידי המשטרה, ואילו האירוח יהיה, כמובן, על חשבון הכנסת. היחס היה מעולה והאירוח, מתפעלים חברי הוועדה, היה כיד המלך. השהות הארוכה במקום, שלוותה רק בהפסקות קלות לשינה ולשאיפת אוויר צח בשבילי המיתקן המרשים, הזכירה לדיניץ את דיוני קמפ־דיוויד בהם השתתף כשגריר ישראל בארה"ב. הצדדים חיפשו וניצלו כמובן נקודות תורפה הדדיות.

אבל ליד שולחן הדיונים שררה לעתים אווירה קשה. הרמות קול וחבטות על השולחן היו לדבר שכמעט בשיגרה. דיניץ ניער אבק מאמרה, המיוחסת לעיתים לנשיא המנוח שזר, ולעיתים למשה סנה, שמי שנזקק להרמת קול הוא זה, שהארגומנט שלו חלש...

שני בעלי הדין הקולניים ביותר היו אולמרט וחריש, שהמשיכו את מריבתם האינסופית עוד מהדיונים הקודמים של הוועדה. כך למשל, ברגע מסוים, לאחר דברי אולמרט, ביקש חריש את רשות הדיבור. חריש קיבל, אך אבן ניכנס לדבריו, אולי מתוך היסח דעת. אחר־כך, שוב נטל אולמרט את רשות הדיבור. כך חזר הדבר על עצמו ארבע פעמים במשך חצי שעה. חריש, כועס ורוגז, פרש מחדר הדיונים תוך שחבט על השולחן וטרק בדלת. הוא פנה לחדרו, ביודעו, שמייד ייקרא לשוב. חריש השתרע על מיטתו והספיק רק לקרוא עמודים אחדים בספרו של סופר ברזילאי, כאשר דיניץ פתח את הדלת והזמינו לחזור. מישהו אמר, שלו היתה לעתונאים סבלנות לארוב במקום יומם ולילה, היו מצליחים גם לרשום קטעים מהדיונים, בעת חילופי דברים קולניים.

בארבע עיניים

הסיכומים הנפרדים, שחמשת חברי הוועדה הגישו לאבן, מתבססים על 4650 עמודי פרוטוקול וחומר אחר ומנוללים למעשה את הסיפור המלא של הפרשה על כל גווניה, מכמה נקודות מבט. נקודות המחלוקת העיקריות הן בנושאים המדיניים־פוליטיים, בעוד שבתחומים העדינים המפורטים בהרחבה בדו"ח הסודי, לא היה קשה להשיג הסכמות.

בורג: טלפונים מחו"ל

אבן: מי יאמין?

אולמרט: חריש הדליף

יועץ פרס טילפן לאבן

במוצאי־שבת, שעות אחרות לפני צאתו ל„נעורים" קיבל אבא אבן קריאה טלפונית דחופה מיועץ בכיר של שמעון פרס.

„מר אבן", אמר היועץ, „שמעון נמצא במצב רוח ירוד..."

אבן, שהיה שקוע על ניסוח הטיוטה לדו"ח פולארד, חשב, שהפנייה היא בנושא הדו"ח. אך הנושא היה שונה לגמרי. „ההתקפה של קיסינג'ר על הוועדה הבינלאומית הלמה בתוכנית של שמעון..."

„גם אני חושב כך", השיב אבן.

„אנו זקוקים לתגובה שלך שתתפרסם באורח מיידי ב'ניו־יורק טיימס'", ביקש היועץ.

אבן, התומך במהלכו של פרס, ידע, שזהו מצב מיוחד. שכן, בעוד שעות אחרות ייסגר גליון יום א' של העתון היוקרתי ואין זו משימה קלה להחדיר ברגע האחרון תגובה. אבל בשיחה טלפונית בינ־יבשתית לאחר מבכירי היומון, השיג אבא אבן את המבוקש. הוא העביר את התגובה לניו־יורק, ומייד לאחר מכן חזר לנושא שלו, שעשה אף הוא כותרות, שלושה ימים אח"כ.

לחג השבועות קונים ברב־מכר
קנו היום ושלמו בחופש הגדול 1.7.87
בקניה מעל 50 ש"ח
ב־היפר שוק תנובה
ברב־מכר בלבד!
פתוח במוצ"ש עד 23:00
במוצאי חג השבועות 3.6.87 הרב־מכר סגור
מבצעים והנחות בשדרות החנויות היפה ביותר בארץ
100 סופי שבוע זוגיים
100 סופי שבוע זוגיים, פנסיון מלא בבתי הארחה, יוגרלו בין הקונים בהיפרשוק תנובה ברב־מכר. עם כל קניה ב־100 ש"ח אתם זכאים להשתתף בהגרלה.
המבצע בתוקף עד 13.6.87
הרב־מכר
צומת גלילות כביש החוף. שעות פתיחה א'־ה' 9.30-22.00, ו' 9.00-15.00
מוצ"ש: מצאת השבת עד 23.00

מה אירע בשלוש היממות בהן הסתגרו הח"כים, זוגות זוגות, במתקן „נעורים" של המשטרה? • חריש נעלב ועזב בכעס את הישיבה • ברגע האחרון נמנע דו"ח נפרד של אבן ואולמרט • הדו"ח, שכמעט והתפוצץ, ניצל הודות להחלפת מילה אחת: „החלטות" במקום „טעויות" • חברי הוועדה פוזרו בחדרים, לפי מפתח מפלגתי: בכל חדר אחד ליכוד ואחד מערך

ועדת־אבן, הדיונים הסודיים במיתקן „נעורים": צילום מיוחד ל„ידיעות אחרונות", במצלמה נסתרת

דיוני הוועדה החלו סמוך לשעות הצהריים של יום ראשון. אבן הביא עימו טיוטה מסכמת, אך מטבע הדברים היא לא היתה יכולה להיות מליאה. התייחסויות מסוימות שהיו מצויות בה, לא נתקבלו על דעת אנשי הליכוד. היה ברור, שמעבר לשאלת הניסוח, ינהלו הצדדים מלחמת עצבים והתשה, בנסיון להשיג הישגים.

אולמרט הציע לפתור את הבעיות על־ידי פגישות בארבע עיניים בין אבן לבן־אלישר. נערכו כמה פגישות כאלה. שני הצדדים אומנם מצאו מכנים במוצר הסופי, ולאחר דיון במליאת הוועדה התקיים מחזור שני של פגישות בארבע עינים הפעם, בין אבן לאולמרט.

התחושות בשני המחנות היו מעורבות. בליכוד נשמעה לעתים אנחת רווחה, בעוד אנשי העבודה סברו לעתים, שיש להם „בעיה" עם אבן. שכן, אבן עם כל נאמנותו למפלגתו, ידע, שהדו"ח שלו יהפוך להיות למיסמך בינלאומי. הוא התבטא, כי ימעל בתפקידו אם יוציא מתחת ידו דו"ח, שיוגדר כ„מטויח". הוא אומנם [illegible] העבודה, אבל היה צריך לנהוג לעתים כלוליין, לא למעוד, ולהשיג סיכומים מוסכמים ככל האפשר, תוך אי־פגיעה בעובדות. עמיתיו מהעבודה, שחשבו לפעמים כי אולמרט מצליח לשבות את לבו, הבינו, שכיו"ר אינו יכול להתייצב לצד אחד של המיתרס.

בהסתייגויות, שהוסיפו חברי ועדה לסיכומים שלא נראו בעיניהם, יש „סקופים". רוד מגן, למשל, לא היה מוכן להשלים עם הניסוח המסכם לגבי רפי איתן. וכך, הוא מגלה בהסתייגות שלו, כי רפי איתן הורה כבר בשלבים הראשונים של גיוס פולארד, במיסמך כתוב, לנקוט כללי פעולה וזהירות מיוחדים. אלה לא מולאו, משום שאיתן חלה ואושפז. ואחר כך, כאשר נחשף פולארד, נטל איתן על עצמו את מלוא האחריות וניקה את הדרג המדיני ונענש. הוא ראוי להערכה על אחוות לוחמים, טוען מגן, ולא להענשה נוספת.

סיפור בלשי

אבל שמו של איתן עלה גם בהקשר אחר – בנסיונם של חריש ודיניץ להוכיח באמצעות איתן, שארנס משקר. רוצה לומר, שארנס ידע הרבה מעבר למה שטען בעדותו על מבצעי הלק"ם.

וזה בעצם סיפור בלשי, שבמוקדו עומדת טענת אולמרט, שלפיה העביר חריש את עדותו של ארנס בפני הוועדה לידיעת רבין. פרוטוקול זה הדליק אור אדום אצל רבין, והוא היה הגורם, כביכול, להתקפות של רבין ופרס על הוועדה.

יש כמה גירסאות על גילוי הפרשה. אחת מהן, שקשה לבדוק אותה לפרטיה, טוענת, שרבין אמר בשיחת טלפון לאבן משהו כמו: ארנס לא היה „פייר" בעדותו. אבן תהה: מאיפה אתה יודע? ואז רבין השיב, כי חריש הביא לו את הפרוטוקול.

חריש מכחיש, כי העביר פרוטוקול לרבין, אבל אולמרט מתעקש, כי הדבר נכון. לטענת אולמרט בושלה פה אינטריגה, שנועדה להכפיש את ארנס ולהשוות את אחריותו, אם לא מעבר לכך, לזו של רבין. חיטטו במיסמכים כדי למצוא תרשומות של שיחות בין ארנס לאיתן, מהן עולה, כי ארנס ידע יותר מעבר למה שהעיד על עצמו.

משחק באש

בעוד אולמרט טוען, כי לא הופרכה אמינותו של ארנס, גורס חריש, כי הצליח להפריכה. לפי חריש, הסתייגותו מבוססת על טיוטה קודמת של אבן, ששונתה במהלך הדיונים. מכל מקום, חריש ודיניץ טוענים, שבניגוד לארנס, רבין דווקא גילה ערנות. באיזה שהוא מקום אמר רבין לאיתן, מפלי שיידע שהמדובר בפולארד, משהו כמו 'אתה משחק באש...' בעניין זה, אבן לא הצטרף להסתייגות המחמירה של שני עמיתיו מהעבודה כלפי ארנס וגם לא להסתייגותם המקלה כלפי רבין.

חריש, אומר קיום אולמרט, בא לוועדה במגמה אחת: לפוצץ אותה. הוא ניסה להפחיד את אבן. הוא ניסה למנוע דו"ח בניגוד לרצונו.

חריש טוען: אולמרט היה נציגו של ארנס בוועדה, וזה לא הלך לו. ובעצם, כדאי לבדוק מדוע בן־אלישר ומגן לא יצאו מעורם כדי להגן על ארנס... אבל בן־אלישר ומגן טענו בוועדה, שמהלך העניינים היה, בכל מקרה, חיובי מבחינתו של ארנס. כך, למשל, בימיו של ארנס הגיע לישראל רק משלוח אחד של מיסמכים, וכאשר נפלה ההחלטה להחזיר מיסמכים, היתה הכמות המוחזרת בנפח של חדר...

השאלה, האם פרס שיקר או לא לוועדה, לאחר נפילת פולארד, הפכה כבר נושא לדיון ציבורי. בעניין זה נחלקה הוועדה לשניים, כאשר אבן, חריש ודיניץ בחזית אחת, לעומת בן־אלישר, מגן ואולמרט. איש אינו חולק על כך, שפרס מסר מידע מוטעה. אנשי העבודה מסבירים: פרס דיווח את מה שנמסר לו. עמיתיהם מהליכוד טוענים: פרס שיקר ביודעין. מעניין הדבר, ששני הצדדים מסתמכים על אותם מיסמכים כדי להוכיח דבר והיפוכו. אין ספק, נושא זה יעלה בבחירות הבאות.

נושא אחר לפחות לא נכלל בדו"ח המסכם, ועליו מתנהלת תחרות מאחורי הקלעים: מי לא הדליף. אומנם, מזכיר הוועדה, אורי רדאי, מסר, שדור מגן היה היחיד, שלא ביקש להוציא פרוטוקול. אבל גם אלה שביקשו, לא עשו זאת, כמובן, לצרכי הדלפה. מיכה חריש, למשל, אומר שהפרוטוקול היחיד שהוציא, היה בתיאום עם אבא אבן, כדי להכין סיכום באחד הנושאים.

בכל זאת בפרוטוקולים יש התייחסות מפורטת לשאלת ההדלפות, כאשר באחת הפעמים אף התעניינו לדעת, אם אין עתונאי מתחבא בתאי המזגן.

ישרוטל מציגה שיטת נופש חדשה:
ביג דיל באילת
4 ימים 3 לילות בין 8.6-11.6.87
ב־129 ש"ח
כולל הסעות הלוך ושוב באוטובוס ממוזג!
מה זה "ביג דיל"?
אתה משלם מחיר מציאה עבור נופש מושלם ואנו בוחרים עבורך את המלון:
"המלך שלמה" או "הלגונה החדשה", או מלון "ספורט", או מלון "סט. טרופז". חייג כבר עכשיו והבטח את מקומך.
באחד ממלונות ישרוטל באילת:
במלון המלך שלמה – הגדול במלונות הנופש בישראל. שפע של פעילויות באווירה בינלאומית
או
במלון הלגונה החדשה – הלגונה במתכונתה החדשה, הנעימה והאלגנטית, ברמה הגבוהה של ישרוטל.
או
במלון ספורט – החדיש והתוסס. שפע פעילויות בריאות וספורט. אווירה צעירה והרבה כיופים.
או
במלון סט. טרופז – מלון החוף של ישרוטל. עם גישה ישירה לים. אווירה נעימה ומטבח מעולה.
כיצד נרשמים?
מחייגים בכל יום עד 19:00 וביום ו' עד 15:00 למחלקת ההזמנות של ישרוטל:
03-664252-5
או אצל סוכן הנסיעות שלך.
למי שאוהב לטוס:
ניתן להזמין "ביג דיל" עם טיסה הלוך ושוב בארקיע בתוספת 100 ש"ח בלבד.
3 תשלומים נוחים
לבעלי כרטיסי ויזה, ישראכרט ודיינרס – 3 תשלומים דולריים שווים: 1/3 בהזמנה, 1/3 30 יום אחריה, ו־1/3 60 יום לאחר ההזמנה. התשלומים צמודים לשער הדולר היציג ביום התשלום.
לידיעתך:
• המחיר לאדם בחדר זוגי על בסיס לינה וארוחת בוקר.
• תוספת לחדר ליחיד.
• ילד עד גיל 12 בחדר הורים – 50% הנחה (עבור לינה וארוחת בוקר).
• בתוספת של 50 ש"ח בלבד אפשרי יום נוסף לתקופת ההופשה.
ישרוטל ניהול מלונות בע"מ
בית התעשיינים, רח' המרד 29 ת"א 68125

תנועת מלקחיים

מאת בינה ברזל

הליכוד נהג השבוע בנושא ועדות פולארד כמי שלקה בפיצול אישיות:

ראש הממשלה, מחד, פעל כדי „לסגור את העניין", כשהוא מעמיד את המשך קיומה של ממשלת האחדות בראש סדר העדיפויות של מפלגתו. מאידך, ח"כ אליהו בן־אלישר פתח במיתקפה מחודשת על הנקודה הרגישה ביותר אצל פרס: האמינות.

הבהיר השבוע אחד השרים: „במישור הממשלתי יתנהלו העניינים כסידרם, אבל מחוץ לממשלה לא יירדו מפרס. יטפלו בו ללא רחמים".

כבר לפני שבועיים, לאחר שהוכשלו מאמציו של פרס לפיזור הכנסת, התכנסו שרי הליכוד ודנו ביחסים עם המערך. מההתייעצות ההיא יצאה קריאה לשיתוף פעולה ולהרגעת הרוחות.

אבל כבר אז אמר אחד השרים: „אם המערך ימשיך לפעול לפיזור הכנסת ולהתעלם מראש הממשלה – נגמול לו". גורמים בכירים אחרים בליכוד הבהירו, כי כל שר בממשלה שיתקוף את שמיר יסוטר מיד.

ואומנם, נראה, שאם היה הדבר תלוי בשמיר בלבד, הוא היה מסתפק בבלימת פרס בנושא הוועידה הבינלאומית. אולם בליכוד נשמעו השבוע קולות נוספים – החל מקריאתו של שרון בקבינט לפרס להתפטר, והמשך בהאשמותיהם של בן־אלישר ואולמרט, לפיהן שיקר פרס בהופעתו בפני ועדת אבן. „בן־אלישר זה הליכוד" אמר אחד ממקורבי שמיר.

אין סתירה בלשון הכפולה, הסביר אחר משרי הליכוד. מה עשה המערך בשתי השנים הראשונות לרוטאציה? בממשלה היה כולו

הליכוד פעל השבוע בשתי חזיתות: את הראשונה הוביל שמיר, שביקש „לסגור עניין". את השניה הובילו בן־אלישר ואולמרט, שהאשימו את פרס בשקר. בממשלה, אמרו בליכוד, הכל כרגיל. בחוץ, פרס יטופל ללא רחמים

חיוכים ובחוץ עסקו עוזרי השרים וחברי־הכנסת של המפלגה בהתקפות פרועות על הליכוד.

ההערכה בליכוד: פרס ממשיך בשותפות לא מאהבה גדולה, אלא מחוסר ברירה. בינתיים, הוא מנסה לפרק את הממשלה. „שמיר", לדברי אותו שר, „יודע שפרס יותקף בכל החריפות. אין אפשרות אחרת".■

נהג כמו ג'נטלמן

ביום שלישי בבוקר, לאחר שנמסר לו דו"ח צור־רוטנשטרייך, הסתגר שמיר בלישכתו. לאחר ממקורביו, שנכנס לחדר, אמר: „הוציאו גם אותם (את שרי המערך) – אז הוציאו".

שמיר לא הסתיר את הפתעתו. הוא היה בטוח, שיהיה הבדל בין ההתייחסות אליו בפרשה זו להתייחסות אל פרס, למשל. בליכוד עורר הדבר אכזבה.

אחד משרי הליכוד, שהגיע ללישכתו, הציע לו לגרום להתפטרותו של פרס מן הממשלה. „פרס שלח את פולארד לכלא, ופגע פגיעה קשה ביחסינו עם ארה"ב", אמר השר, „האיש אינו מסוגל לעמוד במצבים קשים".

שמיר דחה בתקיפות את ההצעה. הוא ידע כי פיטורי פרס יובילו לפירוק הממשלה. „אין דרך גם להפיל את פרס וגם לקיים את הממשלה", אמר.

„ראש הממשלה נהג כג'נטלמן", אמרו בליכוד. „היה קל עכשיו לתת לפרס בעיטה אדירה. ספק אם פרס היה נותן לשמיר חופש כזה אם היה המצב הפוך".

כשדיבר פרס, ביום שלישי, על הוועידה הבינלאומית, אמרו בלישכת שמיר: „זה פאתטי. הוועידה מתה. מעכשיו יהיה זה שמיר שינקט יוזמות בתחומים שונים כדי לקדם השלום".■

ניפגש אחרי החגים

אם יפיל המערך את הממשלה – על הליכוד ללכת לבחירות. כך הציע יצחק מודעי באחת הישיבות האחרונות של שרי הליכוד.

לפי הנתונים שבידיו, אמר מודעי, לא נראה שהרו[illegible] אפשרי. בכל מקרה, המליץ בפני חבריו, הליכוד לא צריך לקנות, לצורך הליכה למנשלה זרה, את קולותיהם של חברי־כנסת, באמצעות הושבתם למועמדים ברשימתו לבחירות הבאות.

[illegible] חיזק את הבטחון בליכוד, שהמערך לא יוכל להביא לפיזור הכנסת. אם לא יצליח בכך המערך עד פגרת הקיץ, בעוד כחודשיים – יובטח קיום הממשלה לפחות עד מושב החורף של הכנסת, הנפתח לאחר החגים. בתקופת הפגרה אי אפשר להפיל ממשלה.

גם אם אז, אחרי החגים, יוחלט על פיזור הכנסת – יידרשו לפחות מאה ימים עד קיום הבחירות; וכיוון שבחירות לא מקיימים בחורף – יידחה העניין לאביב הבא, כחצי שנה לפני המועד הקבוע לקיום הבחירות הבאות.■

עוזי ברעם, השבוע בכפר חב"ד. הוא זקוק לזה (תצלום: סטודיו 23)

שיעור בדמוקרטיה

מאת רוני שקד

בישיבת הקבינט ביום שלישי בערב, דרש השר ארנס כי הדו"ח הסורי של ועדת רוטנשטרייך־צור לא יועבר לכל חברי הקבינט. פרס ושמיר היו קצת יותר נדיבים: לחברי הקבינט כן, אבל לא לחברי הממשלה.

היה זה השר דוד לוי שלימד את חברי הקבינט פרק בהלכות הדמוקרטיה: „האם יושבים פה יחידי סגולה? כיצד ניתן לבקש מחברי הממשלה להצביע בעד אימוץ הדו"ח וליטול אחריות מבלי שיובא לידיעתם גם החלק הסודי?"

דוד לוי היה השר היחיד שדרש בישיבת הקבינט להעביר את דו"ח רוטנשטרייך במלואו למליאת הממשלה. חברי הקבינט גיחכו. הוא נשאר בשלו – וניצח

חברי הקבינט לא התרשמו מדבריו של דוד לוי. אבל הוא נשאר בשלו. הם גיחכו והוא היחיד שהרים את ידו נגד הצעת הקבינט.

„צריך לכנס את הממשלה כבר מחר בבוקר כדי לדון בדו"ח", אמר לוי לחברי הקבינט שהתכוונו להמתין עד לישיבה השבועית של יום ראשון. דעתו של לוי התקבלה. חברי הקבינט חשבו כי הביסו את לוי. אבל הוא ידע בדיוק מה יהיה בממשלה. הוא הכין תסריט מדוייק שהתממש.

לוי נתן שעור שני בדמוקרטיה בישיבת הממשלה: „יש לתת לחברי הממשלה לקרוא את הדו"ח לפני ההצבעה", תבע. שמיר מצא פתרון של פשרה – הצבעה ואחר כך קריאת הדו"ח. לוי לא היה מרוצה. וכשבאה ההצבעה שוב ידו היתה מורמת עם המתנגדים. אבל הפעם, לכל הפחות הושגה המטרה: חברי הממשלה עיינו בדו"ח הסודי.■

להתפטר או לא

„הממשלה כולה חייבת לקבל על עצמה את האחריות על כל המחדלים". כך המליצו רוטנשטרייך וצור בסעיף 33 של הדו"ח.

מה פרושה של אחריות? שאלו השרים ותשובה ברורה לא קיבלו.

עזר ויצמן היה הראשון שהרהר בקול רם: „אולי כדאי שנתפטר". פרס מיד השיב לו: „על מה להתפטר?"

גם לבר־לב היו הרהורים על המושג „אחריות": „את סעיף 33 אפשר למצות במקרה הקיצוני בהליכה של ראש הממשלה לנשיא. ובקיצוניות השניה להודיע על קבלת האחריות בפני הכנסת". „מה פתאום להתפטר", צעקו לעברו שרי הקבינט.

לאריאל שרון היתה תשובה ברורה: „מי ששימש כראש ממשלה בזמן הפרשה, דהיינו שמעון פרס, שהוא ראשון בין שווים, צריך להתפטר". השרים שתקו ופרס התפרץ: „אריק, אתה לא אפיפיור. אתה פוליטיקאי קטן".

„אחריות?" שאל פרס. „איזה מסקנות להסיק? איזה חטא חטאתי? אני מקבל אחריות. נהגתי כהלכה. אין לי חרטה וצער, ואם אני ראשון בין שווים, אני נוטל על עצמי את האחריות של ראשון בין שווים".

למודעי היה ברור שאיש לא יקח על עצמו אחריות: „המשמעות של 'כולנו אשמים' היא שאף אחד לא אשם, ואז לקחו גוף, הממשלה, שלעניין זה הוא חסר צורה, והיא האשמה".

דוד לוי: „לאחריות אין משמעות זולת אחת: הממשלה מאשרת בדיעבד אותם מעשים שהוגדרו על ידי הוועדה כמחדלים".

היה גם שר ציניקן שביקש שלא נשתמש בשמו: „את האחריות פשוט צריך לדחוק אל בין אבני הכותל".■

שולמית אלוני אמנם מחייכת, אבל מי שצחק אחרון השבוע היה יצחק פרץ, רב, ח"כ, ועכשיו שוב שר בממשלה (תצלום: זום 77)

המיקבץ של שר התחבורה חיים קורפו היה מושלם, אמרו במיטווח של הרצליה. למה הוא מתאמן? (תצלום: י.פ.פ.א)

הימר על כל הקופה

מאת אורלי אזולאי־כץ

אבא אבן, אחרי הדו"ח: „עשיתי את הדבר הנכון, בזמן הנכון. כל מה שחתמתי עליו נכון ומדוייק. אין בו שמץ של תרמה".

בתגובה להערכות, כאילו חיסל את עתידו הפוליטי בגלל מסקנות הדו"ח, המתייחס בחומרה לצמרת מפלגתו, הוא אומר: „הבעיה איננה אישית. צריך שיהיה איכפת למפלגה אם לנציגיה הפרלמנטריים לא מתאפשר מרחב פעולה להפעלת מצפונם. אם תיווצר תמונה כזו בציבור לא אני אפגע, אלא המפלגה".

מאז החליט אבא אבן להטיל את חקירת פרשת פולארד על ועדת המשנה של ועדת החוץ והבטחון, הוא זכה במפלגה ליחס של „כבדהו וחשדהו". כאשר רווחה הערכה, כי יצחק רבין יהיה הנפגע העיקרי – התעורר חשד כבר שאבן ינסה לחסל חשבונות אישיים: כאשר היה רבין שגריר בארה"ב הוא עקף את אבן (אז – שר החוץ), ומסר את דיווחיו ישירות לראש הממשלה, גולדה מאיר. לימים, כאשר התמנה רבין לראש ממשלה, לא צירף את אבן לממשלתו.

גם על פרס היו לאבן סיבות טובות לכעוס. לפני הבחירות האחרונות, הבטיח לו פרס, כי ידאג למינויו כשר חוץ בממשלה שירכיב. כאשר ויתר יצחק נבון על ההתמודדות נגד פרס, הפך הוא למועמד לתפקיד. אבן נעלב אז מהצעות שהופנו אליו לקבלת תפקידים אחרים. „אינני מוכן להסתפק בשיירי עצמות", אמר.

במפלגת העבודה עקבו בדריכות אחרי אבן, שפעל בראשות ועדת החוץ והביטחון „עצמאי בשטח". בשלב מסויים, החלו פרס ורבין לתקוף את הוועדה וחבריה. לאחר פירסום הדו"ח, כאשר נשאל רבין האם לדעתו פעל אבן מתוך חשבונות אישיים, השיב: „אני לא מוציא זאת מכלל אפשרות".

בשיחות פרטיות היה רבין בוטה יותר. למקורביו רמז, כי עכשיו ברור מדוע חשב בזמנו, כי לאבן לא מגיע להיות מיניסטר.

„אבן יהיה כמו מנחם סבידור", אמר השבוע אחד הנוכחים בעת קבלת הדו"ח: „גיבור לאומי לכמה ימים, שייזרק אחר־כך לכלבים. אולי יש לו סיכוי להיות יו"ר לב"י".

שמעון פרס, נקט גם הוא, בפומבי, לשון הורה: „לאבא אבן", אמר, „היו כבר יצירות טובות יותר". עם־זאת, בפגישות סגורות תקף את אבן בחריפות, ודיבר בליגלוג ובבוז על הדו"ח. הוא הזכיר, כי זו הפעם הראשונה, שניתנה לאבן הזדמנות לעשות דבר עצמאי ולא רק להיות שופרם של אחרים.

כדי להיכנס לרשימת מפלגת העבודה לכנסת הבאה צריך אבן את תמיכתם של רבין ושל פרס במרכז. חוגים מפלגתיים טוענים, כי לא יקבל תמיכה כזו. „אבן", אמר אחד משרי העבודה, „הימר על כל הקופה, כיוון שחשוב היה לו איך יצטייר בארה"ב, וכמובן, כדי להבטיח לעצמו מקום טוב בהסטוריה. חשובה לו גם תדמיתו בעיני עצמו".

אבא אבן, כמובן, רואה את הדברים אחרת: „עוזי ברעם אפילו אמר, שמעמדי במפלגה עשוי להתחזק", אמר. „בכלל, לדעתי, ועדה הקוראת לעצמה ועדת משנה לשירותים חשאיים איננה יכולה להתייחס לעניין פולארד כאילו מדובר בחוק חינוך חובה".

● בזמן עבודתכם, הרבו פרס ורבין להשמיץ את הוועדה. איך אתה מתייחס לכך היום, במבט לאחור?

אבן: אני חושב שזה היה מיותר, הם עשו שגיאה. כל אחד רשאי לעשות שגיאות. גם אני עשיתי. אבל השגיאות שלי לא היו במסגרת הדברים שכתבתי בדו"ח.

אבן פעל כמו „עצמאי בשטח" ובמפלגת העבודה עקבו אחריו בדריכות. היו כאלה שמיהרו אפילו להספיד אותו: „הוא יהיה כמו מנחם סבידור: גיבור לאומי לכמה ימים, שייזרק אחר־כך לכלבים. אולי יש לו סיכוי להיות יו"ר לב"י"

● פרס התבטא, שהיו לך „יצירות יותר טובות". רבין לא פסל אפשרות שהיו כאן חשבונות אישיים.

אבן: שיהיה לשניהם לבריאות.

מעבר לסערה המיידית, בצמרת העבודה מעריכים, כי לשני הדו"חות לא יהיו השלכות מרחיקות־לכת. „לא יהיו חילופי אישים", אומר השר גד יעקבי: „חילופי ההשמצות יימשכו עוד כמה ימים ואחר־כך הנושא ירעך. שתי הוועדות לא המליצו על מסקנות אישיות ולא חייבו המשך חקירה".■

טמנו להם פח

כבר בתחילת השבוע הודלף לראשי המערך, כי דו"ח רוטנשטרייך־צור יהיה נוח למערך יותר מדו"ח אבן. צור ורוטנשטרייך הודיעו, כי סיימו את עבודתם, והביעו כוונה להגיש את הדו"ח מיד.

בשלב זה החל מרוץ נגד השעון. ההנחה היתה, כי הדו"ח שיתפרסם ראשון יתן את הטון בתקשורת, בעיקר בטלוויזיה וברדיו. במערך עשו מאמץ להביא לפירסום דו"ח רוטנשטרייך־צור לפני דו"ח אבן. בקרב הזה – מודים שם – הליכוד ניצח.

כבר ביום שני הגיעו ידיעות לצוות המערך, שעסק בטיפול בנושא, כי חברי הכנסת אולמרט ובן־אלישר, מקיימים קשר רצוף עם לישכת שמיר, ומדווחים לו על הצפוי להתפרסם בדו"ח ועדת הכנסת. כמה חברי מערך התייצבו אצל פרס, והמליצו לדאוג לפירסומו המהיר של דו"ח רוטנשטרייך. פרס הסכים, אבל אמר: „צריך ללכת לשמיר, הוא צריך להסכים לקבל את הדו"ח".

שמיר, מצידו, הודיע, כי יהיה מוכן לקבל את הדו"ח רק למחרת, יום שלישי, בשעה שמונה בבוקר.

„שמיר טמן לנו מלכודת", אמרו לאחר־מכן במערך. פרס ורבין דרשו לקיים את ישיבת הקבינט מיד אחרי קבלת הדו"ח, משום שעל־פי החוק, ניתן לפרסמו רק אחרי ההצבעה בקבינט. „בואו נקיים מיד ישיבת קבינט ונגמור את העסק", לחצו פרס ורבין. שמיר: „מה בוער, אפשר לחכות עוד יומיים־שלושה".

בסופו של דבר, הושגה פשרה: הקבינט ייקרא להתכנס באותו יום, אבל בשעה תשע וחצי בערב.

רק בשעות הצהריים המאוחרות הבינו אנשי המערך, כי טמנו להם פח. חברי ועדת אבן, שהתכנסו ב„נעורים", שמעו בבוקר את הידיעה על מסירת דו"ח רוטנשטרייך־צור, ומיהרו לסיים את עבודתם עוד באותו יום, למרות המחלוקות ביניהם. שמיר, כך הניחו במערך, ידע על כך.

לפנות ערב הבינו בלשכות שרי המערך, כי אבן מתכנן את מסיבת העיתונאים לשעה שמונה וחצי בערב, ומתכוון „להיכנס" למהדורת „מבט" בשידור ישיר. במקרה כזה, חשבו, כאשר יפורסמו פרטי ועדת רוטנשטרייך־צור בשעות הקטנות של הלילה, לאחר ישיבת הקבינט, כבר לא תהיה להן כל משמעות.

בעקבות זאת, „נשטפו" קול ישראל וגלי צה"ל – כבר בשעות הצהריים המאוחרות של אותו יום – בהדלפות מן הדו"ח ה„נוח" יותר לראשי העבודה.

לבסוף, בעקבות התרגיל המבריק של אהוד אולמרט, שמיהר להדפיס את החומר ולשכפלו במשרדו הפרטי, „זכה" הליכוד בפתיחת מהדורת „מבט" בפרטים מדו"ח אבן. המערך, שהיה מעוניין להבליט את דו"ח רוטנשטרייך דווקא, הצליח רק „לגנוב" שעות שידור רבות ברדיו, ועוד 10 דקות ב„מבט".

ורק אבא אבן, שקיווה להיכנס בשידור חי לטלוויזיה, הסתפק במסיבת עיתונאים לילית, לאחר שעות ארוכות של מריטת עצבים.■

כמעט טוב

מאת חיים שיבי

בבוקר שאחרי כל דו"חות פולארד רשמה דעת הקהל במזנון הכנסת ציון של „כמעט טוב" לחברי ועדת אבן. במוסד שחבריו אינם רגילים בחלוקת שבחים זה לזה – „כמעט טוב" זה הרבה.

שלוש דיעות: דן מרידור (ליכוד), יוסי שריד (ר"צ) ושבח וייס (מערך), מעידות, כי אבא אבן רשם ציון־דרך בתולדות הפרלמנטריזם הישראלי.

דן מרידור: „נעשה כאן צעד קדימה בחיזוק מעמדה של הרשות המחוקקת מול הרשות המבצעת, גם אם זה אינו נוח לרשות המבצעת. למרות הטענות, חלק מחברי הוועדה היו מוכנים להגיע למסקנות ענייניות, שהיו מנוגדות לאינטרס הפוליטי שלהם. חברי הליכוד לא היססו לקבוע אחריות מסויימת, אם כי חלקית, לארנס ולשמיר. אני מציין במיוחד את נכונותו של אבן לקבוע קביעות, שאינן נוחות לו מבחינה מפלגתית".

במזנון הכנסת חילקו ציונים לחברי ועדת אבן. שריד: „במקום שאין איש, גם אבא אבן הוא איש גדול. כל השאר עשו את מצוות אדוניהם". מרידור: „חלק מחברי הוועדה היו מוכנים להגיע למסקנות מנוגדות לאינטרס הפוליטי"

מכת ההדלפות, שבה לקתה ועדת אבן, מסייגת את הציון שמרידור מעניק לעבודתה. הוא מדגיש: „בוועדות המשנה של ועדת החוץ והבטחון נעשית עבודה יסודית, סורית, שאינה מושפעת משיקולים פוליטיים צרים. פרשת ענונו, למשל, נידונה בוועדת המישנה מבלי שפרטים רגישים על מהלך הדיונים הגיעו לתקשורת".

יוסי שריד: „במקום שאין איש, גם אבא אבן הוא איש גדול. כל השאר בוועדה שלו הלכו בתלם הפוליטי ועשו את מצוות ארוניהם. אבן דילג על המשוכה ליכוד־מערך, והוא עוד ישלם על זה מחיר יקר".

בפוליטיקה הכל יחסי, שריד סבור, כי גם ועדת אבן המשיכה במסורת הוועדות אשר קברו פרשיות. אלה, הוא אומר, עושות שריר, אך אינן מגיעות לכדי הסקת מסקנות. עם זאת, צדק עשתה ההשגחה עם אבן, שמסקנות הוועדה שלו פורסמו ביום בו פירסמה ועדת רוטנשטרייך־צור את מסקנותיה שלה.

שריד: „הפוליטיקאים של אבן הוכיחו יותר בגרות ומיומנות מאשר האזרחים התופשיים של ועדת רוטנשטרייך־צור".

שבח וייס: „אם היו מציעים לי היום לעמוד בראש ועדה פרלמנטרית חוקרת הייתי מקבל על עצמי את המשימה ברצון: אתה מחזיק את התקשורת בידיך במשך כחודשיים. חברי הוועדה – אנשים, שחלקם כמעט נשכחו – הופכים לגיבורי האומה. בימים שבהם מרכזי המפלגות בוחרים את המועמדים לכנסת הבאה, זהו שירות פוליטי עצום לכל אחד מחבריה".

בסך־הכל אפשר לומר, כי חברי־הכנסת היו מרוצים בבוקר שאחרי; אפילו מהזילזול המופגן של פרס ורבין במסקנות.

שריד: „את ועדת רוטנשטרייך־צור שיבחו, כיוון שלא קברה. את ועדת אבן רוצים לקבור כיוון שלא שיבחה. את מה שאומר פרס צריך לפרש כמחמאות לאבן: אתה בוכה – סימן שאתה בוכה"■

חץ מסילבי קשת

שב"כ שיש לו מדינה

אבא אבן: אם אכן יהיה זה סוף הקריירה שלו, היא מסתיימת בזבנג, לא ביבבה.

עם שיחרורו של עיזאת נאפסו, שנמק שבע וחצי שנים בכלא, בגלל מעללי השב"כ – מתנהגים הכל לפי תסמונת „הופתענו" הידועה. למרות מה שכבר נתגלה בפרשת אוטובוס 300, „הופתענו" שהשב"כ מענה, בודה ראיות ומעלים רי־שומים מבית המשפט.

הנשיא הרצוג, שחנן ברחמנותו הידו־עה את ראשי השב"כ, ביניהם את יוסי גינוסר הידוע, על מנת להפסיק את „מחול השדים" – פתאום „נכלם", שאדם ישב בכלא על לא עוול בכפו.

כמו בפרשה הקודמת, יוצאים אנשי השב"כ בנבואות שחורות, שבגלל פרסום הפרשה, יתפסו ראש קטן, יעילותם תיפ־גע ותהיה דמורליזציה והפיגועים יגברו.

פרשת נאפסו איננה יכולה שלא להעלות את השאלה, כמה עוד חפים מפשע יושבים בכלא וכמה שנים, קיבלה המערכת המשפטית, מבלי לחקור מדי, את קביעות השב"כ?

ומה התרחש, באמת, ב„מיתקנים" למיניהם. ה„אנסארים" והאחרים? והאם השערורייה שפרצה כעת היא בגלל שמ־דובר היה בשני קצינים ישראליים, האל־וף יצחק מרדכי ועיזאת נאפסו? שהרי רצח שני המחבלים לא כל כך זיעזע, כמו הטיוח והשקרים.

וכך מתממשת לעינינו הנבואה שנ־ראתה לפני 20 שנה כשחורה, מפי נביא הזעם, הפרופסור ישעיהו ליבוביץ, שה־כיבוש יגרום לכך שתהיה זו מדינת שב"כ.

●

מי שלא רצה

מי שלא רצה ועדת חקירה ממלכתית בפרשת פולארד, קיבל שתי ועדות, שאח־ת, „מרווחה", קובעת כי כולם אשמים, כלומר אף אחד לא, והשנייה שלא ריצ־תה את כנופיית הארבעה ועכשיו הם מאשימים אותה בפוליטיזציה.

●

הנפגע השני

בפרשת פולארד יש שני נפגעים עיק־ריים. פולארד ואבא אבן.

הוא כבר ישלם על כך ביוקר. או שמא ידע שהוא עומד, אולי, בפני סוף הקריירה הפוליטית שלו, ושלא כדרכו בעבר, קיבל תעוזה?

כוועדת המשנה שלו, הוא היה הגי־בור האמיתי. חברי הליכוד היו גיבורים על אנשי המערך. ואילו הוא לא היסס להביע את מסקנתו על ראשי מפלגתו. קטני אמונה אומרים, כי בכך סגר חשבון עם יצחק רבין, שלא צירף אותו לממשל־תו ב־1974, ועם פרס, שלא קיים שום הבטחה שהבטיח לו.

אולי ידע, הנצר הרשמי האחרון של מפא"י ההיסטורית, שאין מאחוריו שום מחנה – שבבחירות הבאות, יהיה מקומו ברשימה לכנסת מותנה ברצון הטוב או הרע של „חבריו". אבן הוא אדם אמביצ־יוזי, אך בלי היצרים, הכוחניות, והמרפק־נות, שמאפיינים פוליטיקאי ומדינאי, ויותר מרי שנים לא היה לחמני בריעו־תיו,ולא העז להתמודד עליהן.

●

היו הסיבות אשר יהיו, אם אכן יהיה זה סוף הקריירה שלו, היא מסתיימת בזבנג, לא ביבבה. ועכשיו יעלו עליו כל התנים והצבועים למיניהם, על שהעז.

שלא כרבין, למשל, שכאשר ייאלץ פעם ללכת, אין לו הרבה מה לעשות עם עצמו, מלבד אולי לכתוב פרק ב' ל„פנקס שירות" – לאבן האינטלקטואל המגוון, יש הרבה אלטרנטיבות.

●

קצת ענווה

למראה הכעס והזעף של רבין ופרס, והביטול האטום של שמיר, לאור הפר־שות האחרונות, מתעורר שוב ושוב הר־צון האוטופי, לראות את המנהיגים נוהי־גים, אפילו למראית־עין, בענווה ורוח נמוכה.

עולים בזכרון הריטואלים והסמלים ההיסטוריים. כאשר היה מצביא רומאי נכנס בשערי רומא לתהלוכת נצחון, במ־רכבה רתומה לארבעה סוסים לבנים, היה עבד הולך לצידו ולוחש לו: זכור שאתה רק בן־תמותה.

הקיסר פרנץ־יוזף היה נוהג, מדי שנה, לרחוץ את רגליהם של שנים־עשר עניים, כתרגיל בענווה.

בכנסיות,עם המצאת האורלוגין, היה חרות עליהם: „אני מצלצל את כל הש־עות. גם את שעתך האחרונה."

לא שזה הפריע להם לעשות את כל הנבזויות שבעולם.

●

יומנו של סר המפרי

קיבלתי מכתבים רבים לתת שוב את הלקט מיומנו של סר המפרי אפלבי, לאור האירועים האחרונים. ומי אני שאסרב?

הרי פירסום חוזר, עם כמה תוספות:

„לאזרחי דמוקרטיה יש הזכות לא לדעת. ידיעה, פירושה רק שותפות לד־בר־עבירה ורגשי אשם. יש משהו מעורר כבוד באי־ידיעה.

„הממשלה איננה צוות. היא קונפדר־ציה רופפת של שבטים לוחמים.

„עלינו לספר לעתונות בחופשיות ובגילוי לב כל דבר, שהם מסוגלים לג־לות בדרך אחרת.

„שרים אינם מומחים. הם מתמנים דווקא בגלל שאינם יודעים דבר.

„התירוץ־נוסח־הוסכם־מינכן: זה קרה לפני שנתגלו עובדות חשובות, ויותר זה לא יכול לקרות.

„התירוץ־נוסח־אנתוני־בלאנט (שנ־תגלה כמרגל סובייטי): יש הסבר משביע רצון לחלוטין לכל זה, אולם לא ניתן לגלותו מסיבות בטחוניות.

„בעיקרון, אסור לשרים לדעת יותר מכפי שנחוץ. בדיוק כמו סוכנים חשאי־ים. הם עלולים להיתפס ולעבור עינויים. בידי הבי.בי.סי., למשל.

„כמעט כל דבר שקורה בממשלה, הוא חשוד.

„לעולם אל תבטח במי שהולכת שו־לל.

„ממשלה פועלת לפי עקרון. והעיק־רון הוא: אל תטלטל את הסירה. כל המצפונים הקטנים נופלים לים.

„כאשר נופל השור, והכלב עף למע־לה, והאורות כבים, חייב להימצא מקום כדי להמשיך למשל. אפילו אם כל הדברים האחרים נפסקים, ממשלה לא מפסיקה, רק בגלל שהמדינה נחרבה.

„שר ייחשב כטיפש או בלתי מקצועי אם ידבר אמת"

„אין כל צורך להרשות לשר לדעת מה שכל אחד אחר יודע.

„טיוח הוא פשוט החלטה אחראית לטובת האינטרס הלאומי, על מנת למ־נוע גילוי בלתי נחוץ של פרוצדורות מו־צדקות ביותר, שגילויין, בעיתוי בלתי רצוי, יגרום לאובדן אמון הציבור.

„ככל שאתה מתכוון לעשות פחות בעניין כלשהו, יותר עליך להמשיך לד־בר על כך.

„ישנם כמה נושאים שעליהם, באופן אוטומטי, שר משקר, והוא ייחשב כטיפש או בלתי מקצועי, לוא היה דובר אמת.

„העובדות רק מסבכות ענינים. כל מה שהעתונות, העם ונבחריו רוצים לד־עת, זה מי הטובים, ומי הרעים".

למה דווקא מגבעת סביון מגיעים מהר יותר לכל מקום?

מהירות התנועה בין שני מקומות מושפעת מ-3 גורמים עיקריים: - המרחק הגאוגרפי, עומס התנועה ונוחות הנסיעה.
המרחק מלב תל אביב לגבעת סביון דומה, למשל, למרחק מלב-תל-אביב לרמת-אביב, אך ההבדל בעומס התנועה ובנוחות הנסיעה הופכות את הנסיעה לגבעת סביון או ממנה לקצרה ונעימה לאין ערוך.
זה עשוי להשמע מפתיע אבל במרבית שעות היום, ובמיוחד בשעות העומס תארך הנסיעה מגבעת סביון למרכז ת"א כ-15 דקות בלבד. מומלץ להכנס למכונית ולבדוק - אם עדיין לא בקרתם בגבעת סביון - זה הזמן.

גבעת סביון ממוקמת במרכז גוש דן, בצמוד לסביון. השכנות אינה מקרית - אפריקה ישראל להשקעות בע"מ - האנשים שבנו את סביון תכננו ובונים את גבעת סביון. היא נבנית בתכנון סביבתי קפדני ומקיף עפ"י מיטב המסורת של אפריקה להשקעות: שרותים קהילתיים מפותחים, מרכזים מסחריים חדישים, שטחי ירק נרחבים לצד קוטג'ים ובניינים מטופחים להפליא עם דירות מרווחות ומוצלחות במיוחד, אלה, בנוסף למיקומה הגאוגרפי המצויין של גבעת סביון - קרוב לאוניברסיטת בר-אילן, למרכז הרפואי ע"ש שיבא, לתעשיה האוירית, לתדיראן ולעיר הגדולה, משכן אליה רופאים, מהנדסים ובעלי מקצועות חפשיים יותר מלמקומות אחרים. אין זה פלא, איפוא, שערך הדירות בגבעת סביון עולה בהתמדה וזהו מקום טוב מאין כמוהו להשקיע ולהשתקע בו.

אם זמנכם יקר ואתם יודעים להעריך איכויות אמיתיות, אם אינכם מוכנים להתפשר ומעדיפים להתקשר לחברת בניה כמו אפריקה ישראל להשקעות, אם אתם מעוניינים באוירה ההולמת את הציפיות שלכם ואם חשובה לכם רווחה במובנה הרחב - אז דווקא גבעת-סביון -
כי אין עוד מקום כזה באיזור המרכז!

לפרטים נוספים:
התקשרו אלינו עוד היום - נשמח להיפגש אתכם ולבחון ביחד אם גם הכתובת הבאה שלכם תהיה כתובת של הצלחה.

במשרד הראשי - אחד העם 13, ת"א
טל. 03-650281 ימים א'-ה' 08:00-17:00

בסביון - מרכז מסחרי סביון טל. 03-357191
ימים א'-ה' 16:00-18:00 ביום ו' 08:00-12:30.

כתובת של הצלחה!

אפריקה ישראל להשקעות בע"מ מקבוצת בנק לאומי לישראל בע"מ.

לפני שתחליט - ברוק והשווה

רק צמד דולר מדד נותן לך הטבה בכל מסלול

מענק מיוחד עד 16%

הצטרף עוד היום לתוכנית החסכון "צמד דולר מדד"
ותיהנה מברירת הצמדה בין דולר למדד ומהטבה בלבדית בכל מסלול:

הטבה במסלול הצמדה לדולר*:
כספך יחושב לפי שער דולר מיוחד שלפני הפיחות האחרון,
עד 1.50 ש"ח = $1. חישוב זה נותן לך מענק ריאלי
של עד **6%** על ההשקעה.

הטבה במסלול הצמדה למדד*:
תקבל הטבה מיוחדת בשיעור של מדד אחד נוסף
(מדד יסודי אפריל '87 במקום מאי '87).

בכל מקרה, בעת משיכת חסכונותיך* תזוכה, כמובן, על פי חישוב הרווחים הגבוה יותר מבין שני מסלולי החסכון, כולל ריבית צמודה, הצמדה וההטבה המיוחדת.

* בתום 3, 4.5 או 6 שנות חסכון
• תוסף שימשוך כספים בתום תקופת חסכון של 3 שנים יהנה משער יסודי של הדולר לפי 1.55 ש"ח.
• חוסך שימשוך כספים בתום 4.5 שנות חסכון יהנה משער יסודי של הדולר לפי 1.53 ש"ח.
• חוסך שימשוך כספים בתום 6 שנים יהנה משער יסודי של הדולר לפי 1.50 ש"ח.

מבצע הטבות רק עד 31 במאי
פרטים מלאים בכל סניפי הבנק

בנק המזרחי

אליהו עמיקם

נתינות אינה מולדת

על פי ההגדרות ה"ישראליות" העכשוויות, היה אלי ויזל בילדותו – "דוס": ילד צנום וחיוור, פרוטקי ה"חיידר". פאות משתלשלות לו מתחת לכיפתו, ציציות – מארבע־הכנפות. דוס.

על פי הגדרתו של המשחית, שר־המוות, היה הוא – יהודי. המשחית אינו מבחין בין יהודי־דוס לבין יהודי־אנטי־דוס. שניהם שווים בעיניו, לצרכי המוות. שניהם חייבים לא לחיות.

מה הוא היה על פי הגדרתו שלו? ילדים אינם נדרשים להגדרות. היהדות היתה הווייתו. היא היתה חייו. לימים היתה היא גם מותו. וגם – תחייתו מן המתים.

הוא למד לחיות אותה. הוא למד את דברי תלמוד, שהם – "חיינו ואורך ימינו ובהם נהגה יומם ולילה". זו לא היתה מליצה ליטורגית. זו היתה מציאות, היהדות שירש.

מעבר לה היה הכל רחוק, זר ועוין, לא מוחשי – משהו חסר כל משמעות של ממש או של הגיון. כמו משחק ילדים בבובה – חפץ עשוי סמרטוטים, ולו פה, עיניים ואוזניים, אף, ידיים ורגליים, הכל כאילו היה יצור חי.

וכל זה הוא משחק, שבכמותו מעולם לא השתתף. הוא רק למד עליו: "פה להם ולא ידברו, עיניים להם ולא יראו" וגו'. הדבר היחיד שהיה מוחשי שם, מעבר לעולמו, היה המגור – פחד מוות, אשר נשב משם.

אילו ידע להגדיר, היה בוודאי מגדיר זאת כך: מבחוץ יש שם רק המוות. כי לחיות שם אי־אפשר – אי־אפשר לאכול את מזונם, אי־אפשר להתפלל לבובותיהם, אי־אפשר להתחתן בהם. אם כן, לחיות שם אי־אפשר. אבל למות מתים, כשעולה בעשן חמת הרצח, בבוא יום האימה.

הוא למד, שהדרך להיגאל מאימה זו, היא דרך הגאולה מן הסביבה, שבה הדבר הממשי ביותר הוא המוות. מכך למד, שהעולם, שבו הוא חי, אינו עולם של קבע, אלא דרך, שבה יגיע אל הקבע ללא צלו של המוות.

כדי להחיש את התהליך, התחילו אלי ושני חברים שלו, לתכנן את הבאתו של המשיח. ואלי אז אך הגיע לגיל בר־מצווה.

■ ■ ■

תוכנית המשיח לא עלתה יפה. לא נסתייע בידי השלישייה להביא אותו. בינתיים הם הובאו למוקד מימושו של המוות.

הם נעקרו מביתם, מלימודם, ממציאותם. הלימוד, לימוד חיי־עולם, בטל. סרנה פתחה שעריה – סרנה, שהבאים אל קירבה, למדו, כי היהדות פירושה – מוות.

אל פיתחה של סרנה זו הושלכו אלי וילדים כמוהו. מי שנבלע בלועה, נפתרו כל בעיותיו. פתרון סופי. סוף האימה.

הבעיות נשארו לאלה, שנשארו בחיים. תהליך הפתרון הסופי (לפעמים קוראים לו, מטעמים מובנים – תהליך־השלום) מתקשר ליהודי מת. כשהיהודי חי, יש לו – בעיית היהודים.

רק מיליון ומחצית מיליון ילדים יהודים נרצחו בידי הגרמנים. מספר מסויים מהם נותר בחיים. אלי היה בין בני־המזל, שזכו בחיים, כלומר – באימה. כי הגורל מציל את השורדים מן המוות. את המתים הוא מציל מן האימה. ומי יודע מה עדיף – אימת המוות או אימת החיים.

אלי, בר ה"מזל", נשאר בלי בית, בלי עולם, בלי מציאות. ובלי משיח. בלי חיים. אפילו המציאות ההיא, זו שמעבר לרחוב היהודי בעיירתו סיגט, אפילו היא נגוזה. נשאר הוא לבדו – ילד יהודי בוכה בחשכת הליל, בלב אימה וצלמוות. ואין מושיע. ילד מופקר לחיית המוות האירופי.

וזו היתה הגדולה שבזוועות. ילד במצוקה נושא את עיניו אל הוריו, אל האב, אל האח הגדול, אל הדוד, אל השכן, שמהם יבוא עזרו. והנה איש מהם אינו יכול להושיע. איש מהם אינו גיבור כלל. המגן בעצמו זקוק לעזרה שאיננה באה, ובלעדיה הוא מת כמו כל ילד.

אכן, היתה זו הגדולה בזוועות השואה – ילדים מופקרים למשחית, ילדים, שלא היתה להם מדינה, לא צבא, לא כוח מגן מסודר, אשר לפחות ינסו להגן עליהם.

איפה היו המנהיגים? – זו שאלה טובה, שמטעמים מובנים (מטעמי המיתולוגיה) איננה נשאלת.

ובכן, מנהיגי המימסד היהודי, לחמו ברעיון המדינה והצבא. ברעיון המדינה הם ראו פאשיזם, בצבא עברי – מיליטאריזם, ובעלייה מאסיבית – אסון.

והם ניצחו. הם ניצחו את יריביהם – את זאב ז'בוטינסקי ואת אורי צבי גרינברג ואת כל מי שלחם למען הקמת מדינה וצבא, אשר יוכלו להגן על ילדים בשעת סכנה.

אולם נצחון כזה משחרר את המנצחים מן היריבים. הוא אינו צריך לשחררם מן האחריות לתוצאותיו של הנצחון.

אחריות זו טעונה חקירה, במיוחד כשמדובר במדינת ישראל, שהיא מדינת ועדות־חקירה. כי ראה זה פלא – מדינה, שבה אורגנה ועדת־חקירה לטבח עורכים בידי נוצרים, מחוץ לגבול ישראל; שבה שתי ועדות־חקירה חוקרות את טורותיהם של מוסדות סודיים ודרושה שלישית לחקירת השתיים; במדינה, שבה עורכים חקירה אחרי כל תקלה במערכת החשמל; במדינה זו, התייה על "פרשיות" ועל חקירתן – לא היתה חקירת ב"פרשיית"... השואה.

■ ■ ■

היו מחקרים. חקירה לא היתה. "מחקר" – יכול להיות פירושו, בלשון הישראלית העכשווית – היפוכה של חקירה: מה חקירה באה לגלות דברים, בא "מחקר" כזה להסתידם, לעוות עובדות ולזייף תיעודן.

המוצרך הנפוץ ביותר, בשוקי הפוליטיקה המקומית, הוא כידוע: אחריות־הדרג־המדיני. אם כן, מדוע לא נחקרו עד כה, כראוי, מעשיו ומחדליו של הדרג־המדיני היהודי בימי השואה – מה עשתה ומה לא עשתה הסוכנות־היהודית־של־ויצמן להגנתו של העם היהודי ושל ילדיו, לפני השואה ובמהלכה? שהרי סוכנות זו היתה בחזקת דרג־מדיני לכל דבר, בהיותה נציגתו הבלעדית של העם היהודי, על פי החוק.

שום חקירה רצינית לא השיבה לשאלה זו. מה עושים כיום החשודים בפרשת ההפקרה – הם ו/או יורשיהם? שוכרים "היסטוריונים" – קבלנים למחקרים, שתפקידם להוכיח את תפות לקוחותיהם. קבלן כזה הוא בעת ובעונה אחת – חוקר, סניגור, שופט, וכשהזיוף דורש זאת – גם קטיגור. התוצר מעבודה זו – חרפה לנצרך לו, עלבון לצרכן.

תשאלו: מה חשוב עכשיו כל החשבון הזה? עכשיו הוא חשוב לא פחות מכפי שהיה אז. כי ויצמן נמשך. המדינה נרחפת למיכלאת הסוכנות־היהודית. מכנסים עלינו את כל מלאכי־החבלה, מיודעינו משכבר הימים והלילות, ולכולם מדביקים בנייר־דבק או קושרים בחרוזים – כנפי־שלום צחורות או אדומות.

הצרה היא, שילדים, אשר אפילו לא היה עולה בדעתם להשתתף במשחק אווילי כזה, ישלמו את המחיר. כי ילדים, כפי שאנו רואים כאן, משלמים את מחיר טירופו של הדרג־המדיני, ולחלופין – את מחיר שפיותו (איש עוד לא אמר, שוויצמן וסוכנותו היו מטורפים) ולחלופין – את מחיר העדרו.

ואין לך מראה עצוב מילד המשלם את מחיר ההפקר, שכוגרים הביאוהו אליו – מטורפים או שפויים, רוצחים או רציחים. וכל זה נכון עדיין להיום.

■ ■ ■

אלי שילם את מלוא המחיר, בלי שיהיה חייב אסימון מתוק אחד.

הוא ישב באושוויץ ובבוכנוואלד, מאביב 1944 עד אביב 1945. כמה זה שנים? הפיסיקה מודדת זמן ומרחק בשנות־אור. את שנות־החושך של מלכות־השטן היא משאירה למטאפיסיקה.

כמה שנות־חושך בילה שם הילד היהודי מסיגט, שלא היה מי שיגן עליו – כמה צליבות נצלב, כמה מיתות מת ומכמה מהן הקיץ – הוא עצמו אינו יודע.

עשר שנים חלפו מיום שחרורו, עד שהתחיל לכתוב את העדות שלו. החשוב בה, בשבילנו כיום, הוא סיפורו האישי של הילד מסיגט. מן הסיפור הזה יכול להציל אותנו אך ורק הלקח שלו, אם נדע ללמוד אותו ולשנן לבנינו:

בני־אדם, שאין להם "דרג־מדיני", אשר יגן עליהם ועל בניהם, חיים בשטח הפקר. מסתבר, שהיהודים חיו בגולה בשטח ההפקר, בין החיים לבין המוות. לא היתה להם מולדת. היתה להם נתינות וזו, כפי שנסתבר, לא היה בה כדי להציל מן ההפקר, מן המוות.

אם לא נלמד את הלקח, עלולות, חלילה, להיות עוד מהדורות מאותו סיפור, על כן חשוב כל כך לזכור ולהזכיר:

נתינות אינה מולדת. (מאמר רביעי)

הערות בשוליים

הרב מנחם הכהן

מדינת הדיאַדו"חִים

מצב לאומי: רעידת אדמה כפי שהבטיחו החוזאים, לא היתה. גם התגיגה לה ציפו, היא צנועה למדי. אבל הדרג המדיני יצא קצת מדו"חָדך.

★

מדו"חי אל דו"חי: מה בין דו"ח רוטנשטרייך־צור לבין דו"ח חברי הכנסת? – בראשון, לא דין ולא חשבון. באחרון, קצת דין ולא מעט חשבון.

★

גירסה אחרת: "הממשלה אימצה דו"ח ועדת רוטנשטרייך ומתעלמת מדו"ח ועדת אבן".
– זהירות! כשגורסים אבן אוכלים חצץ.

★

כולם אשמים: ועדת רוטנשטרייך־צור: "כל הממשלה נושאת באחריות".
– בעיקר השר יוֹסְקָה.

★

דייסה: פרשת פולארד כמו "הכלכלה הנכונה" והבוץ הלבנוני, הליכוד בישל והמערך אוכל.

★

אימרת סופר: "אם לשפוט על־פי האמת השלמה, יש לסקול את כל בני האדם" (זאב ז'בוטינסקי).

★

נוסעים באחריות: מבין חברי הכנסת ב"וועדת אבן", רק ח"כ ד"ר בורג, יחיד אחד ומיוחד, האמון על שמירת סודיות, אפילו התקשורת לא תמיד ידעה היכן הוא מסתתר.

★

הש"ס הוחזר לתוך הבקבוק: ראש הממשלה יצחק שמיר: "יישמר הסטטוס־קוו הדתי".
– הרב פרץ היה ויישאר שר.

★

מיהו יהודי?: כשקיסינג'ר תומך בשיחות שלום הוא: "המתבולל", "בעל הגויה" והנרי ה־"JEW BOY". כשקיסינג'ר מתנגד לוועידה בינלאומית הוא: "יהודי גאה", "זקוף קומה" ו"הנרי, אחינו אתהו".

★

עני מאשים: עם כל ההזדהות והאהדה לעניינו הצודק של עיזאת נאפסו, טוב שנזכור: נאפסו אינו דרייפוס, השב"כ אינו האנטישמים הצרפתים, יוסי גינוסר אינו הקצין אסתרהזי, ואפילו וירשובסקי אינו אמיל זולה.

★

פסוקו של טור: רבי לוי יצחק מברדיטשוב היה אומר: חיפוש חטאים ולימוד זכות שתי מידות טובות הן, אלא חיפוש חטאים צריך אדם לחפש אצל עצמו, ולימוד זכות על אחרים ולא להיפך.

דידי מנוסי

בְּאֶרֶץ שׁוּם־מָקוֹם

בְּאֶרֶץ שׁוּם־מָקוֹם,
בְּקֶרֶת אֵין־הֶבְדֵּל
(סְלִיחָה עַל הַבִּטּוּי)
הָיָה הָיָה בּוֹרְדֶּל.

מוֹסָד שֶׁעִקָּרוֹ
מַתָּן שֶׁל שֵׁרוּתִים
(וְלַחֲכִּימָא דַּי –
אֵין צֹרֶךְ בִּפְרָטִים).

אָמְנָם נָכוֹן, גַּם בּוֹ
הוֹפִיעוּ פָּרָשׁוֹת
וְאִי־סְדָרִים וְעוֹד
(אֲפִלּוּ קְצָת בּוּשׁוֹת).

אֲבָל, וְלֹא יוֹתֵר,
מִיֶּתֶר מוֹסָדוֹת
כְּמוֹ מֶמְשָׁלָה, שַׁבַּ"כּ,
אוֹ בַּנְקִים – אֵין סוֹדוֹת!

וְהוֹפָּה... יוֹם אֶחָד
בְּרַעַם מְהַדְהֵד
נוֹדַע שֶׁמִּישֶׁהוּ
הִכְנִיס לְשָׁמָּה אַיְידְס.

הַזַּעַם וְהַשּׁוֹק
הִרְקִיעוּ עַד תִּקְרָה
שֶׁתֵּכֶף הִתְמַנָּה שָׁם
צֶוֶת־חֲקִירָה,

שֶׁחִישׁ קָפַץ לַמַּיִם
וּמָתְנָיו שִׁנֵּס
לִצְלֹל עַד קַרְקָעִית
וְלֹא לִסְמֹךְ עַל נֵס...

וְאָז הִגִּיעַ יוֹם
(הַמַּר אוֹ הַנִּמְהָר),
הַצֶּוֶת הַחוֹקֵר
סוֹפְסוֹף, סוֹפְסוֹף גָּמַר.

רַק מָה, הַמַּסְקָנוֹת
הִכּוּ בְּתַדְהֵמָה
אֶת אֵלֶּה שֶׁצָּפוּ
לְרַעַשׁ־אֲדָמָה,

כִּי צֶוֶת הַחוֹקְרִים
(הַטּוֹב וְהַמֵּיטִיב)
קָבַע שֶׁהַמַּדְבִּיק
זֶה כָּל הַקּוֹלֶקְטִיב!

הַאִם פֵּרוּשׁ דָּבָר
לִסְגֹּר הַכֹּל?.. וּמָה
אִם חַרְמָנִים נָעִים
יָקִימוּ מְהוּמָה?..

מִכָּאן שֶׁהַבּוֹרְדֶּל
וַדַּאי יַמְשִׁיכָה פֹּה,
אֲבָל מִי שֶׁנִּכְנַס –
נַפְשׁוֹ שָׂם בְּכַפּוֹ!

חיים חפר

עוד לא חוברה לה

עשרים שנה – ושוב היא נכבשת. בקנאות ובעוינות • עשרים שנה אחרי, ומעיר ציון מתרחקת הציונות • הגולה חודרת אל תוכה, כמו תולעת, כמו עש • ואחד אחד נמלטים ממנה העושים במלאכה, בוני המקדש • לאט לאט נעלמים ממנה חכמיה וחוצביה, מפשלי השרוולים • ואט אט נדחקים אל מקומם לובשי השחור וחובשי מצנפות־השועלים • ונופל בית אחר בית, רחוב אחר רחוב, ואיש אחיו שואל: „מה, עוד לא נשברת?" • ושומרי החומה נוטשים את עמדותיהם ובאים במקומם נטורי קרתא • ועל האור הגנוז של ירושלים מאיים שוב דור החשכה • ואיש חפשי יושב בדד בעיר וכבר קורא: איכה? איכה?! • והמשכיל בעת ההיא רואה מעל פסגת הר הצופים • את ימי הבינים קמים מקברותיהם, מתחת ליפי הנופים • ושכונה שוטמת שכונה ואשנב של פיוס לא נקרע לה • ואין שלום בעיר השלום וירושלים עוד לא חברה לה ••

• ובני שם לבני שם מדברים זה אל זה בחריקות שנים, באלות ובסכינים • ומתמעטים הקוראים שלום, והר הגעש עשן, לא ירגע • עד בית הקברות המסלמי שלרגלי החומה בקברי הר הזיתים יגע • וראש העיר, הנוטע מדי יום ביומו אילנות של שלום • גם הוא מהלך, שעה שעה, על חבל דק מעל לגיהנום • וגם הוא יודע כמה קשה העיר הזאת, וכי האהבה היתה לזרא לה • ועיר שלם קרועה היא, ירושלים עוד לא חברה לה ••

והחומות שחשבנו כי נפלו, חוזרות ועולות וצומחות • והשנאה אורבת בסמטאות, מאחורי הסורגים, בצל הגמחות • סיסמאות של דם שותתות על פני קירות האבנים • וקוראות, כי בנחלת האבות אין מקום לבנים

אבל ירושלים, כך קראנו, תשע עשרה פעמים נחרבה • ותשע עשרה פעמים קמה מאפרה ותשע עשרה פעמים נבנתה באהבה • ותשע עשרה פעמים, בקשיות ערף ובנחישות מצח • היא אמרה למהרסיה כי היא תהיה תמיד עיר הנצח • וכך אמרה לצרים עליה מתוך חומותיה ולמנתצים את שעריה מבחוץ • כך אמרה לנביאי השקר שלחשו ברחובותיה „בשם השם כל דבר שקוץ • תשע עשרה פעמים גברה על האטימות, על האיבה ועל השכול • ואם היא עשתה זאת תשע עשרה פעמים – עוד יש לנו מקום לאופטימיזם גדול ••

שורש כל רע

כאשר פורצת מגפה בעיר, וחלל אחר חלל מפילה • מה עושים שלטונות הבריאות? מחפשים את מקור המחלה • כאשר באים חרקי הלילה ועוקצים ומשגעים טף ואנשים • מה עושה העיריה? מבערת את קני היתושים • כאשר נהג מועד לפרענות שוב נוהג ברחובות כמו בריון • מה עושה בית המשפט? שולל ממנו את הרשיון – לכאורה, חכמת חיים פשוטה וישנה אשר כבר הצמיחה זקן • על כן, תמוה, למה אנשי שתי הועדות, זאת של רוטנשטרייך וזאת מן המשכן • לא ירדה אל שרש המחלה, אל הנגיף המדבק והמסכן • – אל ההרפתקן שמנה הרפתקן, שסייע להרפתקן לגייס הרפתקן ••

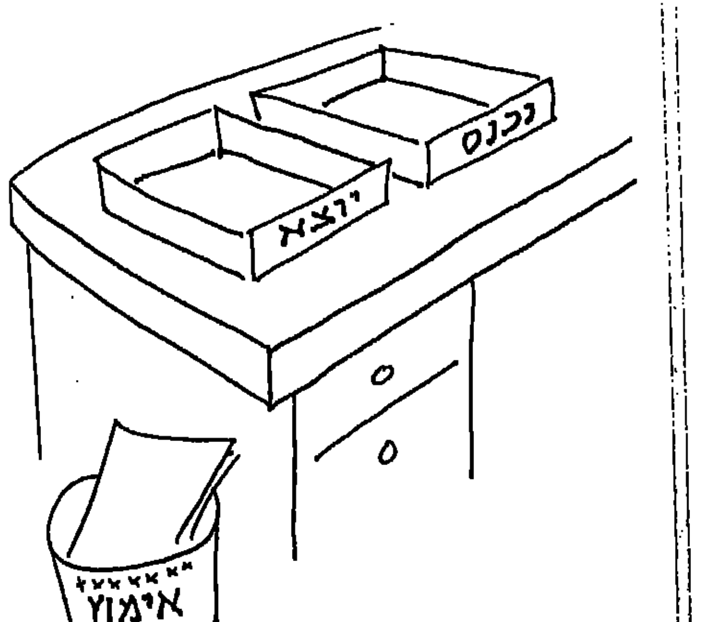

המסקנות

בועז עברון

איך לקרוא דין־וחשבון

לא, אין הכוונה לדו"חות המריחה בפרשת פולארד, אלא למשהו שבעיני לפחות, הוא מעניין וחשוב הרבה יותר. הוא מרמז על התהליכים העמוקים בחברתנו ובמעמדנו באיזור.

הכוונה היא לדו"ח משרד החינוך והתרבות לשנת 1985־1986 (תשמ"ו), שלכאורה הוא עוד אחת מאותן חוברות מהודרות עם תמונות וגראפים צבעוניים ועם הרבה הרבה הצטעצעות של גרפיקה שמטרתה לשוות לחומר מראה „מעניין".

אולם אם קוראים את החומר בעיון, מוצאים בו כמה עובדות מפתיעות המנוגדות לחלוטין למה שנדמה לנו שמתרחש בשטח, כמה דברים מעוררים מאוד, וגם כמה דברים הצריכים לעורר בנו פחד וחרדה.

למשל: זה שנים נדמה לנו שגל אדיר של „תחיה דתית" ו„חזרה בתשובה" מאיים על ישראל החופשית, שאנו לוחמי מאסף נגד נחשול עכור של התחרדות וקנאות דתית חשוכה, ושלנצח נצטרך להיאבק בחיינו הפוליטיים ב„לשון המאזניים" הדתית.

אומנם, לפני שנים אחדות נתפרסם בכתב־העת של המערך, „מגוון", שכמדומני חדל להופיע, דו"ח על מחקר שלפיו הכיוון הוא הפוך, שהרבה יותר אנשים „חוזרים בשאלה". כלומר עוזבים את המסגרת הדתית, ממספר ה„חוזרים בתשובה".

עכשיו, בדין־וחשבון רשמי של משרד החינוך, שלבטח אינו חשוד ב„אנטי־דתיות" (וביחוד אחרי השנים שבהן נמצא בידי שר של המפד"ל), מצויין כי בשנת הלימודים תש"ל (1970) היו בחינוך הממלכתי החופשי במגזר העברי 65.6% מכלל התלמידים, ואילו אשתקד עלה שיעור זה ל־73.2%. כלומר: מספר התלמידים של כל הזרמים הדתיים יחד הצטמצם במשך 16 שנה משליש לרבע מכלל התלמידים היהודים בישראל.

★

הדו"ח אינו דן ברקע הסוציולוגי למעתק זה, אבל אפשר לשער מהו. המאגר הגדול ביותר של אוכלוסיה דתית יהודית בארץ הוא מבין יוצאי ארצות המזרח. דתיותם היתה תמיד קשורה במיגורם בתחומי ההשכלה וההכנסה. וככל שקבוצות מקרב עדות המזרח „מתברגנות" ושאיפותיהן ההשכלתיות מתחילות להתממש, כך הן עוברות מהמיגזר הדתי אל החופשי.

משמעותו של מימצא זה נעשית דרמטית עוד יותר לאור העובדה שהילודה במיגזר הדתי גבוהה בהרבה מאשר בחופשי, ושרוב רובם של העולים כיום מארצות המערב (בעיקר ארצות־הברית) הם דתיים בעלי משפחות גדולות. וכל אלה לא זו בלבד שאינם הופכים את התהליך אלא אף אינם בולמים אותו. בעצם, אין בכך כל תימה: רוב רובם של ההורים כיום, בארץ ובעולם, הם חופשיים, ולפני 200 שנה היו כולם חרדים. התהליך הוא איפוא בלתי־הפיך, ורק טעות־ראייה לגבי התפתחויות קצרות־מועד מאוד, כגון השתלטות חרדית על שכונות אחרות בירושלים ובערים אחרות, הישלו אחרים לחשוב ש„העתיד הוא של הדתיים".

אתה גם נהנה לקרוא שפרט לאמריקה הצפונית, משתייכת ישראל לקבוצת העילית מבחינת אחוז האוכלוסיה המגיע להשכלה גבוהה; שאחוז האנלפביתיות בארץ הוא הנמוך שבכל המזרח הקרוב; שחרף האפלייה בהקצאת משאבים גדל מספר תלמידי התיכון הערביים בשש השנים האחרונות ב־50%, לעומת גידול של תלמידי תיכון במיגזר היהודי באותה תקופה של 28.4%; שהנשירה מהלימודים פחתה במידה ניכרת בשני המיגזרים; ושב־15 השנים מ־1970 עד 1985 גדל מספר בעלי ההשכלה הגבוהה באוכלוסיה היהודית פי שניים, מ־13% ל־24.4%, ובאוכלוסיה הערבית פי ארבעה, מ־2.1% ל־8.4%. עם זאת, בגלל סדר עדיפויות לאומי פגום, חלה ירידה באחוז מהתל"ג המוקדש לחינוך מקרוב ל־9% לפני 10 שנים ל־7.5% כיום, וכל המערכת היא בסימן של התדלדלות והצטמקות.

★

והנתון האחרון, החמור מאין כמוהו בפרספקטיבה של המשך המלחמה נגד העולם הערבי, כפי שמעוניין בו הליכוד (החותר העיקרי תחת מערכת החינוך), ושיהיה בעייתי מאוד גם אם נשיג שלום – הוא העובדה שמספר הסטודנטים בתחומי המדע והטכנולוגיה בארצות הערביות מגיע ל־330 אלף לעומת 34,650 בישראל, היינו פי 9.5. ונתון זה לכשעצמו אינו מדגיש את הדינמיקה של התהליך. מפני שב־1970 היה מספר הסטודנטים בעולם הערבי בתחומים אלה כמעט שווה למספרם בישראל, 15 אלף לעומת 13 אלף, יחס של אחד לאחד. ב־1980 (נתונים אלה לקוחים ממאמרו של נשיא אוניברסיטת בן־גוריון, שלמה גזית, בירחון „ניו־אאוטלוק" גליון מאי־יוני 1985) הגיע כבר יחס זה ל־7.5 ל־1. הנתון שבדו"ח משרד החינוך, 9.5 לאחד, מתייחס לא להיום אלא לשנת 1982־1983. פרוייקציה סטאטיסטית פשוטה מלמדת שהמספר היום, מקץ ארבע שנים נוספות, הוא ודאי כבר 12 או 13 לעומת 1.

המשמעות לגבי השתנות הפוטנציאל הצבאי בינינו לבין שכנינו ברורה. הסיכוי שבהחמצת ההזדמנות למשא־ומתן לשלום נעשה מזוויע שבעתיים.

עמוס קינן

שמיר ירק עלי, פרס דרך עלי

מכת נגוט נוראה העירה אותי. אני כבר רגיל. טוב שזאת לא היתה מכת חשמל באשכים, מלמלתי לעצמי ומיד כרגיל הזדקפתי לדום והצדעתי. מיד לאחר ההצדעה התחלקתי על הרצפה, אבל עוד לפני מכת הנגוט הבאה הזדקפתי שוב.

אתה גייסת את פולארד, אמר לי שמיר. תודה ותחתום.

כבר חתמתי, אמרתי לשמיר, מה עוד אתה רוצה ממני.

להרביץ לך, חתיכת הומו, אמר שמיר והכניס לי אגרוף בעין, ותחתום גם שגנבת את הכסף שהיית צריך להעביר לקונטראס.

אבל הקונטראס זה לא פולארד, מחיתי, הקונטראס זה חומייני. זה עמירם ניר. זה נמרודי. אל שווימר. גנרל סיקורד. גורבניפאר. ארלוזורוב. אלטלנה. הסיזון. מנקס. אברהם עופר. אברהם שלום. אברהם אבינו. תדיראן. סאברה. שאתילה. כביש החוף. איציק מרדכי. רק תגיד לי ואני חותם.

אתה חושב שאתה חכם, גיחך שמיר. אני מכניס לך את שמעון. בינתיים שכב על הרצפה.

נשכבתי על הרצפה. אני כבר יודע מה מחכה לי.

שמעון פרס נכנס.

זה רגע עצוב, אמר ודרך לי על הבטן.

צעקתי.

זה רגע מאד עצוב, אמר לי שמעון פרס בעצב ודרך לי על האשכים.

צעקתי.

מדוע, שאל שמעון, מדוע עשית למדינה את זה, בדיוק כשאנו לפני פריצת דרך היסטורית לשלום עם ועידה בינלאומית. בא לי לירוק עליך, אבל אני לא יכול. רגע אחד. יצחק, בוא תיכנס.

שמיר נכנס. כן שמעון, אמר, מה העניין.

תירק עליו, אמר שמעון, אני פשוט לא יכול. יבש לי בפה מרוב עצב.

שמיר ירק עלי. עוד משהו? שאל את פרס. אולי לדרוך עליו?

לא תודה, אמר שמעון, אתה יכול לנוח.

שמיר יצא. נותרנו לבדנו.

אני קורא עכשיו ספר נהדר, אמר שמעון ודרך לי על הפנים, משהו על בישול סיני בתקופה הקיסרית. לוקחים קוף קטן, את ראשו מניחים בתוך סדר הקבוע בשולחן. הטבח חותך באיזמל ריבוע קטן מעצם הגולגולת, והסועדים, בכפיות, אוכלים את המוח נא.

נא באוזן שלך, אמרתי, לא נא אלא חי. נא זה צלוי כמעט־חי.

אתה לא תלמד אותי על אוכל סיני, אמר שמעון, נפגשתי עם מאו טסה טונג במרוקו. הוא העריץ את בן־גוריון. האם ידוע לך ששמואל תמיר ואורי אבנרי עמדו בראש המחתרת שרצחה את קסטנר?

אני רצחתי את קסטנר, אמרתי, כי הוא התנגד לחנינה למחתרת היהודית ולשב"כ. הוא גם גנב את הכסף של הקונטראס. פעלתי בסמכות וברשות.

אני הולך, אמר שמעון, כי אני עצוב. יכולתי לקבל את פרס נובל לספרות, על הספר שהייתי כותב על איך עשיתי שלום. בגללך, יורם קניוק יקבל את הפרס.

שמעון יצא. נכנסו ארנס וגד יעקבי.

אל תירק עלי, אמרתי לארנס, ואל תדרוך עלי, אמרתי ליעקבי.

בסדר, אמר ארנס ודרך עלי בעוד יעקבי יורק עלי. ואל תגיד שלא מילאנו את בקשתך כלשונה, אמרו שניהם ויצאו.

★

נשארתי שוכב, כואב, בתוך הרוק הלאומי. נכנס אבא אבן. אתה לא צריך לקום בשבילי, אמר. נשארתי שוכב בתוך הרוק הלאומי.

באתי רק לברר בשביל הפרוטוקול, אמר, באיזה תאריך נולדת. ודרך אגב, אילו היו נועצים בי, כבר מזמן הייתי ראש ממשלה. חבל שלא נועצו בי.

נתתי לו את התאריך. אתה עדיין צעיר, אמר, עוד נכונו לך עתידות. צלצל אלי.

הוא יצא מבלי להשאיר לי את מספר הטלפון שלו. לפני שנסגרה הדלת, הבחנתי באולמרט המנשק אותו, בעוד יצחק רבין משסף את ראשו בחרב בידואית עתיקה.

★

נכנס רפי איתן. בידו היה בקבוק וודקה. שלום לך מסריח, אמר לי.

זה לא אני, אמרתי.

אל תספר לי, אמר רפי, גם אני זחלתי בתוך חרא תחת גדר התיל. מה אתה אשם אם אומרים לך לזחול בתוך חרא. אבל בכל זאת אתה מסריח.

אם אתה רוצה, אמרתי לו, אתה יכול להעניק לי את ה־COUP DE GRACE. מצטער, אמר רפי, אתה יודע שהייתי עורף את ראשך ברצון. אבל באתי להודיע לך שהנשיא העניק לך חנינה.

מה פתאום, שאלתי, הרי לא עשיתי שום דבר.

זה רק אתה ואני יודעים, גיחך רפי. וחוץ מזה, אחרי החנינה, אתה עומד להתמנות כיו"ר חבר המנהלים של בתי הזיקוק. רק תגיד שלום לשמן לפני זה.

מה אני מבין בזיקוק, שאלתי.

מה שאני מבין בכימיקלים, אמר רפי ויצא. נכנס אריק שרון.

אני רואה שכבר ירקו עליך, אמר, וכבר דרכו עליך. תן לי רק לשבת קצת ואתה חפשי.

הוא התיישב עלי. נחנקתי והתעוררתי.

שוב התחלת לצעוק מתוך שינה, אמרה אשתי, ובינתיים צלצלו מהעתון ומחכים למאמר.

עשיתי לי קפה והתחלתי לכתוב.

– „מה אתה עושה, פולארד?!"
– „אני מסיק מסקנות..."

זיוה יריב

איך נאפאס הפעיל את פולדארק

– אני דווקא עוקב בעניין אחרי כל ועדות החקירה האלה.

– גם אני. זה מוכיח שאנחנו בכל זאת מדינה דמוקרטית.

– אי אפשר לטשטש אצלנו מחדלים.

– אי אפשר. הכל יוצא החוצה בסוף.

– השתגעתי כשקראתי איך נאפסו הפעיל את פולארד. מה, הם מטומטמים שם למעלה? איך הם לא ידעו מזה?

– בטח שידעו. זה הכל פוליטיקה.

– וזה שאבא אבן שכב ערום על הרצפה והשב"כניק הזה, רוטנשטרייך, דרך עליו והעיף עליו יריקה בזמן החקירה, זה לא נראה לך חריג?

– אבל זה היה אוטובוס מלא מחבלים, יא פראייר. מה אתה רוצה שהשב"כ יעשה, יתן לו נשיקה במצח?

– בזה אתה צודק, כולם מושחתים.

– אסור להאמין להם.

– אסור. תראה איך ועדת ארלוזורוב בדתה ראיות ברצח אגרנט, ושיקרה.

– טוב, זה משהו אחר. זה בטחוני.

– זה בדיוק מה שאני אומר! הרב פרץ אשם.

– אבל זה שנתנו ליוסף הריג למכור נשק לקונטראס.

– חריש, אמרתי לך.

– וזה שנאפסו עוד חיפה עליו, לזה אני קורא פאשלה.

– מה פאשלה? זו אחריות מיניסטריאלית ממדרגה ראשונה! פולארד חייב להתפטר!

– תאמין לי, אם זה היה באמריקה, הוא כבר מזמן היה בכלא.

אבא חוקר את אבן

עכשיו אחרי שתי ועדות החקירה שהאחת סותרת את עצמה והשניה אינה אומרת כלום, יש למען הנוהל התקין למצות את הנושא עד תום.

כלומר, מחצית ועדת אבן תחקור את ועדת רוטנשטרייך כיצד הגיעה למסקנות שונות ממסקנות מחציתה השנייה של ועדת אבן. ואילו ועדת רוטנשטרייך תחקור את מחציתה הראשונה של ועדת אבא.

תוצאות החקירה יפורסמו ויושלכו לפח.

ובכלל, יש להדק את נוהלי הפיקוח של הדרג המדיני על ועדות החקירה למיניהן, ולהטיל על חוקרי שב"כ מנוסים לחקור בשיטות בלתי־חריגות את ועדות אבן־רוטנשטרייך כדי לברר כיצד הגיעו לידם סודות מדינה, ובאיזו זכות חיטטו בענייני זרועות הביטחון וחקרו את הדרג המדיני.

תוצאות החקירה יפורסמו ויושלכו לפח.

המחדל האמיתי

שופטים ואנשי חוק בישראל תובעים לחקור את שיטות העבודה ונוהלי החקירה של השב"כ.

דרישה נכונה. אבל בהזדמנות זו צריך להקים ועדה נוספת שתחקור את המחדל האמיתי. את נוהלי העבודה של השופטים עצמם בנושאי ביטחון בעשרים השנה האחרונות.

ועדה זו תחקור את כל השופטים שהרשיעו נאשמים בטחוניים כאשר אלו טענו שהודאותיהם הוצאו מהם באמצעים פסולים, ואילו אנשי השב"כ טענו שחקרו אותם על פי כל כללי החוק והמשפט.

השופטים יצטרכו להעיד בשבועה שבאמת לא ידעו מה הגירסא הנכונה.

הייתי כפילו

נאפסו על רקע גלי חום של תל־אביב הביע את שאיפתו לקריירה חדשה. אינני יודעת הרבה על הצ'רקסי הצעיר, אבל כפתיחה הייתי מייעצת לו להופיע בסרט „הייתי כפילו של אסי דיין".

דוד שחם

כסף קטן

אינטרסים שאינם חולפים

לפני שנה כעת־חיה ניסרה באוויר הפרשה הקודמת של השב"כ. כדאי לזכור שאז, נוכח התביעה להקים ועדת־חקירה – עמד המימסד כחומה בצורה: בשום אופן לא ועדת חקירה משטרה, ומשטרה בלבד.

עכשיו קורא המימסד בתוקף: רק לא חקירת משטרה – תוקם ועדת־חקירה.

איך אמר שר החוץ פאלמרסטון במאה שעברה – לבריטניה אין ידידי־קבע, יש רק אינטרסים קבועים. למימסד אין עקרונות קבועים, יש רק אינטרסים שאינם חולפים – טשטוש אמיתות כואבות.

שיטות יעילות מדי

טוענים שהשיטות שבהן חקר השב"כ את נאפסו הכרחיות במאבק נגד מחבלים ומרגלים. בתחום הדמדומים הזה אי־אפשר להשיג ראיות מוצקות וצריך להסתמך על הודאת הנאשם. מכיוון שמחבל או מרגל אינו מנדב הודאות מרצונו הטוב – צריך להוציאן ממנו בדרך זו או אחרת, לרוב אחרת.

אבל השאלה – היכן הערובה שאין [illegible] בשיטות כאלו חפים מפשע?

ובהקשר זה כדאי להיזכר במקרה של החיילת ההיא שהתלוננה כי ערבי [illegible] חטף ממנה את ארנקה [illegible] שלה. בתוך שעות מספר [illegible] ערבי שהודה בחטיפת הארנק. [illegible] אף „שיתף פעולה" עם חוקריו [illegible] אותם אל שותפיו לעבירה, שאף הם הודו כבר באותו יום.

כשהובאו החשודים (שכבר הודו באשמתם) למיסדר זיהוי, התחיל מצפונה של החיילת לנקוף אותה והיא התוודתה שאיבדה את ארנקה ובדתה את מעשה החטיפה כדי לחפות על רשלנותה.

אלו היו שישים שניות על יעילות יתירה של שיטות חקירה. מכל מקום, עובדה שיש מקרים כאלה. ואכן, מה שמכנים בשב"כ בזילזול בשם „תקנות השופטים" הם המעצורים ההכרחיים למניעת הוצאה בכוח של הודאות מפי חפים מפשע.

לוח־שנה של צביעות

השבוע חל „יום ירושלים", שנקבע לזכר כיבושה של מזרח העיר במלחמת ששת הימים. יום השנה למלחמת ששת הימים יחול השנה, כבכל שנה, ב־5 ביוני, דהיינו בשבוע הבא. כלומר, יום השנה לאיחודה של העיר במלחמת ששת הימים, יחול השנה כעשרה ימים לפני יום השנה למלחמה עצמה.

עיוות זה נגרם כמובן מפני שיום ירושלים נקבע על פי הלוח העברי ואילו את יום השנה למלחמה מציינים על פי הלוח הכללי. רק אחת לתשע־עשרה שנים נפגשים שני הלוחות באותו תאריך.

ובזה העניין. את התאריכים המזכירים את שלבי העצמאות נוהגים עד היום לציין על פי הלוח הכללי. השני בנובמבר הוא יום הצהרת בלפור. ה־29 בנובמבר (שמשום מה הוא קרוי הכ"ט בנובמבר) הוא יום ההחלטה באו"ם על חלוקת הארץ ויסוד מדינת ישראל. כך גם התאריכים של פרוץ המלחמות (להוציא, מטעמים מובנים, את מלחמת יום הכיפורים).

פעם אחת עשינו יוצא מן הכלל. תאריך הכרזת המדינה נקבע בשעתו ליום ה־15 במאי, הוא יום סיום השלטון הבריטי. משום־מה קבעו את יום העצמאות לה' באייר, על פי הלוח העברי, כאילו הוא חג דתי. אצל הדתיים ממש לא הביאה קביעה זו תועלת והם ממשיכים להתיחס אל יום העצמאות כיום חול לכל דבר. אבל התקדים המבלבל כבר נקבע וגם אל תוך „יום ירושלים" נמסך תוכן דתי.

אילו היינו נוהגים בכל דבר על פי הלוח העברי – מילא. לנהוג בכל דבר על פי הלוח הכללי, אבל לציין מועדים חילוניים בהחלט על פי הלוח העברי, כאילו יש להם תוכן דתי – זו סתם צביעות.

הקצב הזה!

הקצב הזה מהיר מדי בשבילנו. משך חייה של פרשה מרכזית, הממקדת אליה את תשומת־לב הציבור, היה נמדד לשעבר בשבועות. כבר זמן רב ששום פרשה אינה מצליחה להחזיק מעמד למעלה משבועיים.

לאחרונה הצטמק הזמן לכדי ימים ספורים בלבד. פרשת חקירת הבחירות נדחתה מפני רצח הילד באלון־מורה, שנדחה בגלל דוד קמחי, שנשכח כעבור יומיים בגלל נאפסו, שהנה הוא צולל אל תהום הנשיה בגלל פולארד.

בקרוב יימדד הזמן בשעות ולא נותר לנו אלא לצפות בחרדה אל העתיד הבא.

נתן ברון

רק הוא אשם

רק אחרי שקוראים בעיון את שני הדו"חות בפרשת פולארד – אפשר להגיע למסקנה, שכל מה שפורסם עד עכשיו. בקשר לדו"חות הללו פשוט אינו נכון.

אומרים, שהוועדות – זו של רוטנשטרייך-צור וזו של אבא אבן – הטילו פה ושם אחריות על מישהו. שטויות. כשאתה קורא ברצינות את הדו"חות, מסתבר לך שההיפך הגמור הוא הנכון: אף אחד לא אשם.

אי-אפשר להגיע לאף מסקנה אחרת. תגידו אתם, מי אשם? ראיתם את שמעון פרס בטלוויזיה: הוא בכלל טוען, שזה לא עניינו. רבין מנדנד את ראשו לכאן ולכאן ומתנהג כאילו הוא בכוכב אחר. „מועדון ראשי הממשלות" יוצא די טוב מכל העניין, שהרי אף אחד לא מאשים אותם במפורש. ברור, לכן, שאף אחד לא אשם.

■ ■ ■

נכון, שפה ושם יש כמה הערות לא מחמיאות. אביאם סלע, למשל. הוא היה – שומר שמיים – „לא בהיר" בפני ועדת אבן. אתה מסתכל על חברי הוועדה (לא על כולם, כמובן) ויודע מהי מידת הבהירות וכושר הביטוי של אחדים מהם – ואז ברור לך מדוע אביאם סלע אשם „קצת". זאת אומרת, לא לגמרי, אבל במשהו. הרי הוא בסך-הכל קצין בצבא, ואותו אפשר לתקוף – אבל בזהירות, לא עד הסוף.

בקיצור, רבותי. יגעתי וחיפשתי, ולא הרפיתי. מי אשם, לעזאזל, מיהו האשם האמיתי? את ראשו של מי צריך להתיז על מה שקרה? יגעת ומצאת – תאמין. בסופו של דבר, אפילו אני גיליתי מי אשם.

■ ■ ■

קודם כל, צריך לקבוע מי לא אשם. בהזדמנות חגיגית זו אני רוצה לגלות לכל הקוראים חלק מן הנספח הסודי של הוועדות. כידוע, קבעו רוטנשטרייך וצור, כי „כל הממשלה אשמה". קביעה זו הרימה כמה גבות במדינה, ובאמת לא היה ברור במיוחד כיצד אפשר להגיע לקביעה כזו. ובכן, אפשר ואפשר.
וכך קובע הדו"ח הסודי:

שר הדתות אשם, משום שהפגישה הראשונה בין ג'ונתן פולארד ואביאם סלע היתה בבית-כנסת; שר החקלאות אשם, כי בני הזוג פולארד אכלו סלט ירקות, בעת שהעבירו אינפורמציה לישראל; שר התקשורת אשם כי הם דיברו בטלפון (ושם הוא פועל!); שר התחבורה אשם, כי כל הזמן הם נסעו במכוניות; שר הקליטה אשם, כי כנראה הבטיחו לפולארד וילה-וולוו כשיגיע לארץ; שרת הבריאות אשמה, כי כל המעורבים בפרשה לוקחים גלולות-הרגעה למכביר.

עד כאן הכל די ברור. אבל, אולי יסביר לי מישהו, למה גם השרים-בלי-תיק אשמים? יש לי הרבה טענות בזמן האחרון אל עזר וייצמן – אבל מדוע הוא אשם בפרשה הזו? מה הוא מעורב בעניין? ואם הוא עוד חבר בקבינט – למה להאשים את יצחק מודעי, שר בלי תיק, שבכלל לא יושב בקבינט?

מישהו יסביר לי עכשיו, שכנראה הם אשמים משום שג'ונתן פולארד היה שם את כל המסמכים הגנובים בתיק, וכך היה יוצא מן הפנטגון לעיסוקיו המסוכנים. אז אם התיק זו הבעיה – בסדר, גם הם אשמים.

■ ■ ■

אבל, רבותי, תודו שזה לא רציני. כאן אין מספיק בשר, ובטח אין כאן מספיק דם. אנחנו הרי רוצים ראש של מישהו. אנחנו רוצים לתלות מישהו על עץ גבוה. מה זאת אומרת, שאין אחריות מיניסטריאלית? כאשר אריק שרון הואשם בפרשת סברה-ושתילה – גם אז אמרו ש„כל הממשלה אשמה". ממש בא לצחוק מכל העניין.

לכן, צריך למצוא את האשם האמיתי. לא יעזור כלום. חייבים לגלות אותו.

■ ■ ■

תאמינו לי, שאפילו אני לא שיערתי לעצמי עד כמה העניין פשוט.

זה אומנם לקח קצת זמן, ומחשבה, ובירורים, ובדיקות – אבל בסופו של דבר גיליתי את האיש, שחייב לשלם את המחיר. האיש היחיד, שהוא אשם במאה אחוז, האדם שיש להענישו בכל חומר הדין, הטיפוס השלילי בכל הפרשה העצובה הזו:
ג'ונתן פולארד.

מה, זה לא היה ברור לכם מלכתחילה? האם לא הבנתם, שהאיש היחיד שבאמת אשם בכל העניין הזה – זה הוא עצמו? האם לא תפסתם, שלמעשה כל הוועדות הללו פשוט פספסו את העניין, עשו „מריחה" אחת גדולה, ולא נגעו בנקודה האמיתית והקובעת?

רק ג'ונתן פולארד אשם. היהודון הזה, עם השפם והעיניים העצובות, עם פני ה„קוקר-ספאניל" האלה, הוא האיש, שסיבך אותנו בכל הפרשה. מי ביקש אותו בכלל להתערב? מי אמר לו לגנוב מסמכים? מה הוא קפץ? למה הוא סיבך את מדינת ישראל בצרות כאלה?

אין ספק: ג'ונתן פולארד הוא האשם האמיתי. הממשלה לא אשמה, פרס לא אשם, הכנסת לא אשמה, הלק"ם לא אשם, סלע („לא-בהיר") לא אשם. רק פולארד. רק הוא.

ואם הוא אשם – שישלם את המחיר. שיירקב לו שם בכלא הפדרלי בארצות-הברית. שאשתו תשב בצינוק. שמצב בריאותם יילך ויידרדר. ויידעו להם בוקר צהריים וערב שהם אשמים.

העונש כבד מדי? מה פתאום. כשמישהו אשם – מגיע לו. כי כל האחרים לא אשמים, טהורים כזוהר הרקיע, נקיים וצחים כישבן של תינוק.

רק הוא אשם, המנוול הזה, ג'ונתן פולארד.

לקרוא לדברים בשמם

גאולה כהן

מה שרבין עוד לא מבין

לא רק כל מעשה – גם כל מחדל מתחיל במחשבה תחילה:

מחדלים במדיניות הבטחון ביש"ע אינם רק תוצאה של הזנחה או התרשלות מצד שלטונות הבטחון, אלא גם מחשבה שגוייה מלכתחילה.

מה שרבין עוד לא מבין כשהוא קובע שרק ישובי הבקעה, הגולן והגליל נמצאים על קו העימות, ולא אלפי-מנשה, למשל, או אריאל – הוא זה:

במציאות הבטחונית-מדינית של ישראל, קו העימות היום אינו רק עם הצבאות הסדירים של ירדן, סוריה או לבנון; קו העימות של ישראל הוא גם עם צבא המחבלים של „המדינה הפלשתינית", אותה מבקשים ארגוני הטרור להקים – בשלב ראשון – ביו"ש.

כל ישוב וישוב ביש"ע – על גב ההר או בקעת הירדן – נמצא וחי ממש על קו העימות הזה.

כל אחד מישובי יש"ע הוא, איפוא, גם משלט בטחוני בחזית נגד הקמתה של המדינה הפלשתינאית, שעד כמה שידוע לי, עדיין ממשיך רבין לטעון שהיא סיכון לאומי ובטחוני לישראל.

עופרה מוזס מאלפי-מנשה – חמש דקות מכפר-סבא, כמו הנער רמי חבה מאלון מורה – חמש דקות משכם, חיו ונרצחו על קו העימות הזה.

■ ■ ■

מה שרבין עוד לא מבין כשהוא אומר שהשנה נרצחו ביש"ע פחות יהודים מאשר בשנה שעברה – הוא זה:
שהסטטיסטיקה האמיתית על מצב הבטחון ביש"ע צריכה להשיב על השאלה: לא כמה יהודים נרצחו, אלא כמה נסיונות לרצח נעשו? כמה ערבים ביש"ע מרימים היום – לעומת אתמול – את ראשיהם כלפי שלטונות הבטחון, ובעקבות זאת מרימים גם יד, גם אבן, גם בקבוק תבערה? כמה סטודנטים ערבים קיבלו השנה – לעומת השנים הקודמות – במיכללות בירזיית או א-נג'אח השכלה אש"פיסטית והכשרה טרוריסטית? כמה מאמרי המרדה והסתה נכתבים היום – לעומת אתמול – בעתונים של מזרח ירושלים, מתחת לאפה של הצנזורה הבטחונית?
כמה נפגם כוח ההרתעה של צה"ל היום לעומת אתמול?

■ ■ ■

מה שרבין עוד לא מבין כשהוא אומר שהטרור מלווה אותנו מאז ימיה הראשונים של ההתיישבות, ושגם המתיישבים של היום חייבים לקחת סיכון – הוא זה:
שאת ההתיישבות של אתמול לא ליוותה גם דה-לגיטימציה מבית כזאת שמלווה את ההתיישבות של היום; לא ליווה גם „טרור" מבית – מה שמעודד את הטרוריסטים מחוץ, ומעלה את הסיכון של חיי המתיישבים.

כשנופלים קורבנות מחברי קיבוץ מנרה, למשל, – כולנו כאחד במדינה הזאת „כולנו מנרה", מבחינת ההזדהות המוסרית-התיישבותית, אבל האם גם חברי מנרה הרהו היום מוסרית-התיישבותית עם אלון-מורה? או – ובלי שום „אולי" – מודחים היום כנגדו?
להיות מוכן לכל סיכון.
כן, אדוני שר הבטחון, אבל זה לא בדיוק אותו הדבר כשהסיכון הזה מאיים עליך לא רק מהסכין שהאוייב תוקע בגבך, אלא גם מחיצי ההכפשה וההסתה שמוטחים בפניך על-ידי בני עמך...

■ ■ ■

...אמו השכולה של רמי חבה איננה גנרלית, ולא גמרה שום מכללה לבטחון לאומי, אבל איזו אמת בטחונית עמוקה היתה ברבריה כשאמרה לי השבוע:
תגידי לרבין, שכל עוד אם יהודיה אחת לא תוכל לישון בשקט באלון-מורה – אף אם ערביה לא תוכל לישון בשקט בשכם.

די לטרור!

דם יהודי איננו הפקר!

העם תובע מאבק ללא פשרות בטרור!

כולנו בכיכר מלכי ישראל

בעצרת המונים

ובאזכרה לזכרו של רמי חבה וכל נפגעי הטרור הי"ד
העצרת תתקיים ביום ראשון, ג' בסיוון תשמ"ז (31.5.87)
בשעה 18.00.

להיות עם חופשי בארצנו

מועצת יש"ע · בית אלון מורה · גוש אמונים

לכבוד מנהיגי ישראל

נכבדינו!

אנו מבקשים מכם לסיים במהרה את פרשת ה"מחתרת" ולהעניק חנינה לכל האסירים.

אסירים אלו ידועים כחלוצים, לוחמים ומתנדבים, בנים נאמנים לעם ולמדינה, אשר נפלו קרבן לטרור הפלשתיני ולמחדלים שהיו במערכת הבטחון.

הגון וצודק לשחרר את אסירי ה"מחתרת" מיד, ובידכם היכולת החוקית לעשות זאת (כפי ששחררתם בבת-אחת ובן-לילה את קוזו אוקמוטו ושאר 1150 הרוצחים והמחבלים).

אנא, התחשבו ברגשותינו ובדעתנו. וזוהי דעת רוב הציבור בארץ.

בכבוד רב,

[illegible]

תושבי ירושלים מבקשים:

חנינה ל"מחתרת"

רצונם של 1,822,226 אזרחים (כולל מחצית מצביעי המערך). 73% מהאוכלוסיה היהודית הבוגרת.

לקראת „יום ירושלים"

מוגשת למנהיגנו התחלת הרשימה של החותמים מירושלים. לא הצלחנו לסיים אפילו את האות אל"ף. כדי לפרסם את רשימת הירושלמים במלואה לא יספיקו כל דפי העתון הזה.

הרשימה המלאה כולל כתובות ומספרי שלטון תוגש לרוה"מ, לממלא מקומו ולראשי הסיעות בכנסת.

זוהי בקשת החנינה הגדולה ביותר שהיתה בישראל. אחדות לאומית. איך אפשר לסרב לציבור כה גדול?

ועד הפעולה
רח' ימין אבות 8 ירושלים
02-533688

חשבון בנק:
333180, מזרחי גאולה, ירושלים
105-998877, בינלאומי בצלאל, ירושלים

פרשת השבוע
במדבר
מאת מנחם בקר

"וידבר ה' אל משה במדבר סיני..." (א', א')

על פתיחה זו של ספר "במדבר" שנינו במדרש רבה: למה "במדבר סיני"? לומר לך: כל מי שאינו עושה עצמו הפקר כמדבר (=מי שאינו מוכן לוותר על הונו ורכושו בשביל התורה) אינו יכול לקנות (= לרכוש לעצמו) את התורה והחכמה.

העיר על מדרש זה הצדיק רבי מנחם מנדיל מקוצק (1787–1859): רק אדם המשים עצמו כמדבר – השמח בחלקו ואינו דורש למענו דבר מן הזולת – ראוי שתשרה עליו שכינה וזכאי להתבשם ממאור התורה. ובדומה למי שמהלך יחידי במדבר, שצריך להישען על כוחות עצמו ואינו יכול להסתמך על עזרת אחרים; כך צריך הלומד תורה לעמול וליגע בכל כוחו ומאודו כדי לעמוד על כל צפונותיה וסודותיה. ואפילו מי שעמל ויגע יומם ולילה בתורה – עליו לחוש בכל עת, שעדיין לא נגע ממש בתורה הקדושה, כמדבר זה שכמעט לא נגעה בו יד אדם – לא נוצל, לא נעבד ולא נזרע.

"אלה הפקודים אשר פקד משה..." (א', מ"ד)

האדמו"ר רבי יצחק מאיר מגור, בעל "חידושי הרי"ם" (1799–1866), היה אומר: אגב מניין בני השבטים היה משה רבינו מתקן את החסרונות והפגמים של כל אחד מהם. על כך מורה לשון "פקידה", החוזרת ונשנית הרבה בפרשה זו. שמשמעה כפול: א) ספירה ומניין, ככתוב: "תפקדו אותם לצבאותם" (א', ג'); ב) חיסרון והעדר, ככתוב: "ולא נפקד ממנו איש" (ל"א, מ"ט).

"ויקח משה את כסף הפדיום..." (ג', מ"ט)

מסורת מקובלת היא, שהאוכל בסעודת פדיון הבן נחשב לו כאילו צם פ"ד תעניות. וכך כותב רבי חיים חזקיהו מדיני (מגדולי חכמי קושטא וקרים במחצית השנייה של המאה הי"ט ורבה של חברון בתחילת המאה הזאת: 1835–1909) בספרו "שדי חמד": בהיותי בעיר הקודש ירושלים בשנת תרנ"ט (1899) הזמינו אותי על פדיון הבן, ולא הלכתי. ואמרו לי שיש בספרים, דסעודת פדיון עולה על פ"ד תעניות; ואני לא הייתי יודע דבר זה. ונראה, שאין מקור לדבר הזה, רק שיחה נאה בפי הבריות. ובספרי חסידות הביאו רמז מכתוב זה: "ויקח משה את כסף הפדיום" – "הפדיום" אותיות "פ"ד יום"; מכאן ששקולה סעודת הפדיון כפ"ד ימי צום.

חסידים מספרים
דרכי צדיקים בעבודת הבורא

על הכתוב בפרשתנו "כאשר יחנו כן יסעו" (ב', י"ז) מעירים חכמי ישראל, שעל היהודי לדאוג למנוחת גופו ונפשו בין עבודה לעבודה ובין נסיעה לנסיעה. שאם אין האדם נח כראוי בהפסקות שבין עבודה לעבודה, סופו שמפסיד יותר משהוא מרוויח מעבודתו המאומצת בלא הפסק.

בעניין זה מספרים חסידים: הצדיק רבי שמואל שמעלקי הורביץ מניקלסבורג (1726–1778) נהג ימים רבים לישון שינה קצרה, כשהוא נשען אל שולחנו ומחזיק נר דולק בין אצבעותיו. כל זאת עשה, כדי שיתעורר בשעה שהנר ידעך ושלהבתו תגיע לקצה אצבעותיו.

פעם ביקר אצלו הצדיק הנודע רבי אלימלך מליז'נסק (1717–1786), ולאחר שיחה ארוכה עלה בידו לשכנע את רבי שמואל שמעלקי, שיואות לשכב במיטה כדרך הבריות, בלא להחזיק נר בשעת השינה החטופה. ואמנם משנרדם הצדיק מניקלסבורג במיטתו, סגר רבי אלימלך את חלון החדר וכיסה את מארחו בשמיכה חמה, וכך ישן רבי שמואל שמעלקי שינה ארוכה ונעימה עד אור הבוקר.

כשהקיץ משנתו למחרת בבוקר, חש רבי שמואל שמעלקי שמוחו צלול מאוד ואמר לאורחו: מעתה הוברר לי, שגם על-ידי שינה במיטה אפשר לעבוד את הבורא...

ממדרשי חז"ל

"פקוד את בני לוי... מבן־חודש ומעלה תפקדם" (ג', ט"ו)

אמר רבי יהודה בר שלום: לטובתם של בני לוי לא נמנו עימהם (=עם שאר השבטים). שאתה מוצא שישראל שיצאו ממצרים לא נכנסו לארץ, שנאמר: "במדבר הזה יפלו פגריכם" וגו' (י"ד, כ"ט). ואילו שבט לוי עימהם, היו בגזירה (= היו נכללים בגזירת הכליה, שנגזרה על יוצאי מצרים כתוצאה מחטא המרגלים); שכך אמר הקדוש־ברוך־הוא: "וכל פקודיכם לכל מספרכם מבן עשרים" וגו' (שם, שם). אבל הלוויים (שיצאו ממצרים) לא נמנו עימהם (= לא נמנו מבן עשרים עם כל בני ישראל), ונכנסו לארץ.

ולמה זכו, שנכנסו כולם לארץ (ולא מתו כשאר יוצאי מצרים)? לפי שכשם שהיו צדיקים במצרים (בשנות השעבוד), כך היו צדיקים במדבר ונתנו נפשם על הקדוש־ברוך־הוא (כשחטאו ישראל בעגל). וכשם שעמדו (במסירות־נפש לכבוד ה') עם משה, כך בארץ ישראל בימי יהושע היו מלמדים ישראל, שיעבדו לקדוש־ברוך־הוא.

נאפסו מדבר

(המשך מעמוד 4)

ולכן בהודאה תיארתי את הטנק, איך עמד, שהשארתי את החומר תחת השרשרת הימנית שלו. החוקר שלקח את ההודאה היה מבסוט והראה אותה לאחרים.

אחרי שעתיים הגיע החוקר שמכיר כל פינה בצפון. לקח את ההודאה ואמר: זה לא נכון, הטנק נלקח משם לפני שנתיים. לא ידעתי מה להגיד. התחלתי לכתוב את ההודאה מההתחלה כדי להמשיך לרצות אותם. אז בחרתי מקום אחר: עץ אקליפטוס ליד כפר סולד. כשלקחו את ההודאה אמרו שלמחרת נצא משם עם צוות מעבדתי ונוודא באמצעים כימיים שחומרי החבלה אכן הושארו שם. נבהלתי מאוד, כי פחדתי שאם אסחוב אותם עד שם בעבור שטות, יכעסו עלי וינקמו בי. מיד חזרתי בי מההודאה. שוב התחילו לחצים ואיומים.

מתוך יומנו של נאפסו, 16.1.80: "גינוסר אמר לי נעשה לך דברים שלא תצפה מראש. יש ביקורת על הפעולות שלנו כמו על כל מוסד אחר, אבל בתוך חדרי החקירות הכל חשוך כך שיכולים לעשות לי מה שהם רוצים ואף פעם לא יוכלו להוכיח".

רוב ההודאות מסרתי בעל־פה. אחת או שתיים מסרתי בכתב. לקח זמן עד שהצלחתי לצאת מהסבך ולבנות הודאה שתתקבל על ידם. כל הזמן נשאלתי גם על הפרטים הקטנים. כשאמרתי שמכונית היתה מגיעה לקחת את חומרי החבלה, שאלו איזה מכונית, מהשטחים, אוטו ישראלי, איך נראים האנשים. אז היו מתחילים להתרוצץ, להביא את כל המספרים של פולקסווגן דאבל קבינה ירוק מהגדה ומירושלים. ואם אתה לא מצליח לזהות סימן שאתה משקר. הביאו לי אלבומים עם תצלומים של אנשים והייתי צריך להצביע על אנשים.

הסגרתי את הלבנוני

כל הזמן אתה בונה גירסאות רק כדי להישאר במצב של שיתוף פעולה ואסור לוותר, אסור להגיע למצב שיראו שעברת עליהם ולכן אתה אף פעם לא אומר דברים חד משמעיים אלא רק דברים מעורפלים, שיקשה עליהם לבדוק. כל עוד אתה תוהר ל'אמת' הם מאוד סבלניים כלפיך.

פעם אחת גם ביקשתי מגינוסר שיביא מומחה שיוכל לנתק אותי מהמציאות ויחזיר אותי לתקופה שהייתי בשובה כלבנון ויתברר אם באמת עשיתי את המעשים. הגיע רופא, השכיב אותי על אלונקה ועמד מצד ימין שלי, גינוסר עמד מאחורי, עשיתי הרפיה, נשימות קצובות. הוא קיבל את השאלות מגינוסר. שאל אותי על בחורה אחת, על פגישות עם איש אש"פ, על אחת שהתחתנה עם או"מניק ועל הצעתו של איש אש"פ להתנקש בחייו של רס"ן חדד. הרופא אמר לי שאני מסתיר עוד דברים.

באחת הגירסאות הודיתי בגיוס לבנוני אחד. ראיתי שהם מתעקשים, אמרתי 'שיהיה'. למחרת הוא כבר היה עצור במיתקן. זה היה חייל שלחמתי איתו יחד. אחר־כך הפגישו אותנו בתא והתוודיתי לפניו ששיקרתי. הוא לא כעס, אמר שהוא יודע שהכריחו אותי להגיד משהו. המיפגש הזה הוקלט וצולם אבל אחר־כך הושמד. אחרי שבועיים ירדו מהלבנוני ושיחררו אותו. היה מקרה בחקירה הזו, שבו אבו קאסם מסר שם של דרוזי אחד שלכאורה הבריח אמל"ח. הדרוזי נחקר, נלחץ מאוד, ולבסוף הודה בהברחת שש מזוודות נפץ ומסר רשימת מקומות בכל הארץ היכן שתנית אותן, דבר שלא היה ולא נברא. אחרי חודש שוחרר. אצל החוקרים האלה, גם כלב ידבר בשפת אדם.

אחרי ההודאה, אתה מרגיש הקלה. אתה מתחיל לדבר הרבה עם החוקרים, הם נעשים חברים שלי. רציתי שגינוסר יהיה חבר שלי. כל־כך שמחתי כשהוא היה מחייך אלי. זה היה הפרס הכי גדול, שגינוסר ישים יד על הכתף שלי. הייתי מוכן לעשות כל דבר ובלבד שיהיה נחמד אלי. הייתי תלוי בו בצורה אבסולוטית. מעבר להקלה, ידעתי שזה דבר שאני אצטרך לטפל בו בהמשך והאמנתי בבתי המשפט.

את ההודאה הקבילה הראשונה מסרתי ב־19 בינואר. לפני הכתיבה הם הקלו עלי בכך שאמרו: בוא נבדיל בין המידע שמסרת לאוייב לבין האמל"ח שהעברת. יש לנו זמן. נעזוב בינתיים את האמל"ח. נתנו לי לשבת לבד שעות, לכתוב הודאה עם הבעת חרטה. מפעם לפעם נכנסו, והציצו מעל כתפי במה שכתבתי. לא הפריעו. הם קראו ולא היו להם הערות ובאמת הורידו את לחץ החקירה בצורה משמעותית. אמרו: בא לך לנוח בבקשה. אתה מלך. אחר־כך ישבתי והוספתי פרטים להודאה וכעבור כמה ימים הוספתי גם את העברת האמל"ח ואיך הייתי מגיע עם תיק ובתוכו רימונים ונפצים שאיש אש"פ היה נותן לי. פה ושם, תוך כדי כתיבת גירסאות, הייתי מגיע למבוי סתום וחוזר בי. כמו במקרה של החקירה עם העיקר ששאל אותי מה עשיתי בכספים שקיבלתי תמורת השירותים. לא היה לי במה להודות כי כל רכושי היה רשום בבנק, אז אמרתי שחלק מזבחתי וחלק שרפתי, וזה פשוט לא התקבל.

באותו לילה בא 'פשוש' וחקר אותי שעות ארוכות, כסופן שוב נקלעתי למבוי סתום. הוא אמר: אתה יותר מדי מותש, אתה צריך להתרענן. שני חוקרים לקחו אותי למקלחת וניצבו בכניסה, עמדתי מתחת למים הקרים באמצע הלילה.

מרתון האביב של מחשבי SPRING .P.C.

למי שעוד לא הספיק המבצע במ.ל.ל. נמשך, לרגל מכירת מחשב SPRING P.C. ה־10,000!
רכוש במ.ל.ל. או אצל המפיצים המורשים את SPRING P.C. המומלץ ע"י משרד החינוך וקבל שי מפתיע בעת הרכישה!!
המבצע יערך החל ממחר מוצ"ש 30.5 מצאת השבת ועד 22.00 ועד יום 2.6.87 ו/או עד גמר המלאי!!
עד 30 תשלומים חודשיים*

אספקה מיידית מהמלאי
* לבעלי ויזה עדיף
** 30 תשלומים לבעלי ויזה ישראכרט ודיינרס. *** 3 תשלומים חודשיים שווים ללא ריבית.
המוביל הארצי בתעשיות תוכנה ומחשבים מ.ל.ל.

מפיצים מורשים של SPRING P.C.

15 הוילות האחרונות
ברמות־ירושלים
ב־7% הנחה

לרגל סיום איכלוסו של פרוייקט היוקרה "רמות",
חברת יובל־גד - מקבוצת כור, מציעה את 15 הוילות האחרונות
ב־7% הנחה לתקופה מוגבלת.
כן, עכשיו אתה יכול לרכוש וילה מקסימה עם גינה ענקית,
נוף משגע, אוויר צלול ואיכות חיים אמיתית.

רמות - וילה עם כל היתרונות:
- וילה על שתי קומות בשטח של 160 מ"ר • 5 חדרים • 3 מערכות שירותים
- מקלט פרטי • גינה צמודה • הסקה דירתית • חימום מים סולארי
- תכנון גמיש.

משכנתא מיוחדת על־סך - 55,000 ש"ח.

בוא לעלות בכמה רמות.

יובל גד בע"מ
מקבוצת מפעלי כור
בנין כלל, רח' יפו 97 ירושלים, טל' 02-234494/5.

הרבנות הראשית לישראל
ועדת־שמיטה

אוצרות בתי דין: פירות גולן
גוש עציון
דרום הר חברון
ישובי פא"י
ישובי מטה בנימין

הודעה ובשורה לציבור

הרינו להודיע כי ברשות אוצרות בית הדין נמצאים פירות קיץ מסוגים שונים (דובדבן, גודגדן, שזיף, אפרסק, נקטרינה, מישמש ותפוחי עץ), אשר מקורם מישובים אשר שומרים שמיטה כהלכתה, לא מכרו את אדמותיהם ונמנעו מעיבודים האסורים.

כל העיבודים במטעים וכל דרך השיווק נעשים עפ"י הוראת בתי הדין.

הפירות יופיעו ברשתות השיווק באריזות מסומנות ע"י אוצר בית־הדין כאשר המוכרים הינם שליחי בית הדין.

כל המשתמש בפירות אלו מחזק בכך שומרי שמיטה כהלכתה ומקיים מצות עשה (לדעת הרמב"ן) של אכילת פירות שביעית.

רבנויות ומוסדות אשר מעונינים בפרטים נוספים לגבי אפשרות הפצת וקבלת פירות אלו יפנו אל:

אורי מאיר טל. 057־9411115: בית, 051־47233: עבודה.
מנחם ברוט: מנוי 03־248117/1423.
דני רוטשטיין: פירות גולן 06־961988/9.

אוניברסיטת תל־אביב
הפקולטה לרפואה ע"ש סאקלר
ביה"ס ללימודי המשך ברפואה

צבא הגנה לישראל
מפקדת קצין רפואה ראשי

רופאים מוזמנים ליום עיון לזכרו של
ד"ר סטפן לנדס
אשר נפל במלחמת של"ג

על טראומה ורפואה דחופה

יום העיון יעסוק השנה במצבים קרדיולוגיים דחופים
יום העיון יתקיים ביום ו' ח' בסיון תשמ"ז, 5 ביוני 1987.
שעות 09.00–13.00, באולם נרבאום, הפקולטה לרפואה ע"ש סאקלר, אוניברסיטת תל־אביב.

הכניסה חופשית

צעירים/ות משוחררי/ות צבא

קיבוץ כפר סאלד ממשיך לקלוט

לשנת חויה

הכוללת עבודה מיידית וחיי חברה מעניינים בנוף גלילי מרהיב

בתום השנה תזכו בסכום כסף
לכיסוי טיול בחו"ל

המעוניינים יתקשרו בימים א'–ב' 31.5.87 – 1.6.87 בשעות 13.00–16.00

לטלפונים: 06־947666, 06־947512, 06־947507

מינהל הסטודנטים והתלמידים

צעירים וסטודנטים עולים

המעוניינים להרשם ללימודים בארץ לשנת הלימודים תשמ"ח (1987/88), הנזקקים והזכאים לעזרת מינהל הסטודנטים ואינם נמצאים במסגרותיו, מתבקשים להרשם במשרדי המינהל.

כתובות משרדי מינהל הסטודנטים והתלמידים הן:
- ★ **ירושלים** – רחוב הלל 15, משרד הקליטה
- ★ **תל־אביב** – רחוב אסתר המלכה 6, משרד הקליטה
- ★ **חיפה** – רחוב פלים 7, משרד הקליטה
- ★ **באר־שבע** – שד' הנשיאים, בנין בטוח לאומי, משרד הקליטה

זכאים לעזרת עולים: עולים בנה (בעלי אשרת א/1) קטינים חוזרים שעלו ארצה אחרי גיל 14 באוגוסט 1984, העוזים לסטודנטים של המינהל.

מרכז זלמן שזר להעמקת התודעה ההיסטורית היהודית

ספרים חדשים

מאבק מרד מרי 1941—1948
עורך: ד"ר יעקב שביט
אסופת מאמרים העוסקת בעמדות שני הצדדים – היהודי והבריטי במאבק על השליטה בארץ־ישראל בשנים האחרונות והסוערות של המנדט הבריטי.
מחיר קטלוגי: 31.50 ש"ח — 382 עמודים בכריכה קשה

כהונה ומלוכה
יחסי דת ומדינה בישראל ובעמים
עורכים: ד"ר ישעיהו גפני וד"ר גבריאל מוצקין
קובץ מאמרים בהשתתפות: ש. אטינגר, ש"נ אייזנשטדט, ש. אלמוג, י. אריאלי, ח. בן־ישראל, י. גורני, י. גייגר, י. גפני, מ. הד, מ. ידדיה, ר. ישראלי, נ. לבציון, ג. מוצקין, ע. מלכין, ס. מנשה, ק. סטאו, ד. שוורץ, ב"ע שילוני, י. שלמון.
מחיר קטלוגי: 31.50 ש"ח — 312 עמודים בכריכה קשה

הפצה ע"י מרכז שזר

בשליחות ירושלים
תולדות משפחת פ"ח רוזנטל 1816—1839
מאת ד"ר אריה מורגנשטרן
מהדורה אלבומית, הכוללת פקסימיליות של עשרות כתבי־יד, איורים וטביעות חותם, עוסקת בתולדותיה של משפחה אשכנזית ותיקה, משפחת פ"ח רוזנטל, ושופכת אגב כך אור על קורות היישוב האשכנזי בארץ־ישראל במחצית הראשונה של המאה הי"ט.
מחיר קטלוגי: 40 ש"ח — 180 עמודים בכריכה קשה

ספרים אלו ויתר ספרי ההוצאה ניתן להשיג ישירות במרכז זלמן שזר, רח' רשב"א 22, ירושלים טל. 637171, 669464 ובחנויות הספרים. ובשבוע הספר העברי בדוכני ההוצאה בירושלים ותל־אביב.

קיבוץ מגן בנגב המערבי
קולט קבוצת צעירים

עדיפות לבעלי הכשרה מקצועית בתחומי הוראה ותינוך, תעשיה וחקלאות.
- ★ **השתלבות בחיי חברה ותרבות של הקיבוץ.**
- ★ **השתתפות בתוכניות המיוחדות של רווקים/ות בתנועה הקיבוצית.**
- ★ **ימי סמינר להכרת רעיון הקיבוץ.**

אתה מחליט כעבור חצי שנה: לבקש מועמדות בקיבוץ מגן או – "היה טוב וטוב שהיה"...

פניות וקבלת פרטים: טלפון: 057־83018
יום ו' מ־16.00–23.00 ● ובשבת מ־10.00–23.00
יתר ימות השבוע: במחלקת הקליטה 03־262521, 03־216015 – שד' שאול המלך 8 ק"ב תל־אביב.

מפעלי ניר אמריקאיים ישראליים בע"מ
מכרז רכב מס. 73/580

	סוג הרכב	מס. רשוי	שנת ייצור
1.	מרצדס 190 אוטומטי + מזגן	13–966–84	1984
2.	פג'ו 505 אוטומטי + מזגן	15–971–53	1983
3.	אופל אסקונה 1600 אוטומטית + מזגן	41–436–53	1983
4.	סובארו 1300 רגיל	82–788–83	1983
5.	סובארו 1300 רגיל	82–784–83	1983
6.	סובארו 1300 רגיל	82–783–83	1983
7.	סובארו 1300 רגיל	82–781–83	1983
8.	דיאטסו 1000 רגיל	73–099–83	1983
9.	טרנזיט די.	17–945–54	1984
10.	פולקסוואגן מסחרי	78–743–81	1981

את הרכבים ניתן לראות במפעלנו באזור התעשיה חדרה, ולהגיש הצעות למנהל התחבורה עד לתאריך 8.6.1987
יש לצרף להצעות המחאה בגובה 10% מערך ההצעה.
הוצאות העברת הבעלות על חשבון הקונה.
לרכב מסחרי יש להוסיף 15% מ.ע.מ.
אין החברה מתחייבת לקבל ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

קנגרו נעלי נשים ונערות
רח' חובבי ציון 13 פתח־תקוה
מבצע שבועות!
- ★ כל דגמי קיץ 87 החדשים ● מירב הדוגמאות ממיטב היצרנים ● בלעדי לפתח־תקוה
- חדש הקבקב והסנדל הטוב ביותר ● במחיר הנוח ביותר ● מכל עור בטנה וחיצוני

כל המביאה מודעה זו מקבלת 10% הנחה

מורים ותלמידים

לבקשתכם יצא לאור ילקוט
מאמרים מתוך לדעת
בנושא ביולוגיה

המחיר 20 ש"ח + 2 ש"ח דמי משלוח

להשיג במוסד ויצמן לפרסומי מדע, ת"ד 801, ירושלים 91007

נמשכת ההרשמה
לעמותת הדיירים
בשטח 9
גבעתיים
לבניה עצמית של
דירות
4½, 5, 5½, 6 חדרים
במגדלי דירות ובניה מדורגת
מחירים מפתיעים
סטנדרט גבוה, בטחון כספי, משכנתא

פרטים: **תושבות**
תל־אביב, בלפור 31 א', ☎ 200408

לא כל תלוי מת...

- גבר – שרה יקירתי מדוע תלית עצמך מן התקרה ולא מהצוואר?
- אשה – מה, אינך רוצה שאני אנשום? ומה עם התכשיט שהובטח לי?
- גבר – כסף אין לי!
- אשה – האינך יודע כי במפעל תכשיטי בלוריה המכירה היא מהיצרן לצרכן עד 10 תשלומים ללא הצמדה וללא ריבית במבחר מדהים בעיצוב איטלקי אמריקאי וצרפתי?

תכשיטי בלוריה
דרך פ"ת 128 ת"א
ליד ביה"ס מקס פיין
טל. 03־219558

למכירה

מערכת מחשב
N.C.R־9020 הכוללת:
יחידת עיבוד מרכזית 128 K
4 כונני תקליטים 9.8 M
2 מסופי מסך
מדפסת מטריצית
מערכת הפעלה IMOS III

לפנות לחברת "הפח", טל' 08־461668 – לואב.

50
כנס . בוגרי . בי"ס
תיכון חדרה
יתקיים ביום חמישי כ"א בסיון תשמ"ז 18.6.87 בחצר ביה"ס. החל מ־19.00.

בוגרים, מורים ועובדי ביה"ס שלא הגיעו אליהם מכתבי הזמנה, מתבקשים להתקשר לטלפון 06־339540־41 בין השעות 08.00 – 14.00.

הנכנו מבקשים מהמפקדים צה"ל לשחרר את הבוגרים לכנס.

גילוי דעת
אל ציבור לומדי הנהיגה צפון ת"א

מאחר והקצאת מבחני הנהיגה לבי"ס ירדה בכ־50% בשלשת החדשים האחרונים זמן ההמתנה למבחן נהיגה מגיע לכ־6 חודשים. כמו כן עקב שיבושים בפעולת המחשב של משרדי הרשוי מגיעות הקצאות המבחנים לבי"ס באיחור וב, לכן מקבלים תלמידי הנהיגה את מועדי המבחן ללא כל התראה מראש.

ארגון מורי נהיגה צפון ת"א מבקש מתלמידי הנהיגה אנא לא ללחוץ על מורי הנהיגה בנושאים אלה.

נא להפנות את כל תלונותיכם למשרדי הרשוי בלבד. אנו עושים כל אשר ביכולתנו להקל על לומדי הנהיגה ומתנצלים מראש על כל עגמת הנפש אשר נגרמת לכם שלא באשמתנו.

בתודה מראש
ארגון מורי נהיגה צפון ת"א

מפלגת העבודה הישראלית
משמרת צעירה מפלגת העבודה
המשמרת הצעירה

מרתון 20 שנה למלחמת ששת הימים
בתאריכים 30־31.5 – 1.6.87
בית ליסין המרתף העליון, וייצמן 34 תל־אביב

30.5.87, מוצאי שבת
שעות 17.00–20.00
השלכותיה הבטחוניות־אסטרטגיות של מלחמת ששת הימים.
בהשתתפות:
יצחק רבין – שר הבטחון
עזר וייצמן – שר
רו"כ מתי פלד
אלוף (מיל.) פרופ' אהרון יריב
דברי פתיחה: אפרים זינגר (זינגי), מזכיר המשמרת הצעירה
מנחה: אופיר פינס

31.5.87, יום ראשון
שעות 18.00–21.30
השלכות המלחמה על ערכי החברה הישראלית
בהשתתפות:
ח"כ פרופ' דוד ליבאי
פרופ' אליעזר שבייד
הסופר עמוס קינן
הסופר אלי עמיר
מנחה: עדי קודר

1.6.87 יום שני שעות 18.00–21.30
שיח לוחמי ששת הימים יום הכיפורים ומלחמת הלבנון
הפותח: לובה אליאב

בהשתתפות:
טוטי אשכנזי
שלמה באום
אלי גבע
אבישי גרוסמן
אפרים זינגר (זינגי)
חגי מירום

מנחה: העיתונאי לוי יצחק הירושלמי

הציבור מוזמן

אוניברסיטת תל־אביב
הפקולטה לרפואה ע"ש סאקלר

למועמדים ללימודי התואר השני בבית הספר לרפואה

ביום שישי ח' בסיון תשמ"ז – 5 ביוני 1987, בשעות 09.00–13.00 יתקיים בפאקולטה לרפואה ע"ש סאקלר באולם ע"ש מרבאום, מפגש פתוח למעוניינים בלימודי התואר השני (M.Sc.) בביה"ס לרפואה.

חוגי הלימוד:
אמבריולוגיה וטרטולוגיה; אנטומיה ואנטרופולוגיה; היסטולוגיה וביולוגיה של התא; כימיה פתולוגית; מיקרוביולוגיה הומנית; פיזיולוגיה ופרמקולוגיה; פתולוגיה; תורשת האדם (גנטיקה הומנית).

תוכניות מיוחדות:
לימודים לתואר "מוסמך בבריאות בתעסוקה".
לימודים לתואר "מוסמך בניהול מערכות בריאות".
ומחקר מתקיים בחוגים, במכונים, בקמפוס ובבתי חולים.
מוזמנים להשתתף בוגרים ותלמידים בתחומים הבאים:
ו בוגרי (רופאים – M.D., D.M.D., ר.ו.א.מ.D.V.M); הפאקולטה לרפואה (כולל בוגרי החוגים: סיעוד, פיזיותרפיה, לימודי תקשורת בתקשורת); מדעים מדוייקים; מדעי הטבע; רוקחות; מדעי החיים; חקלאות; הנדסת (למעוניינים בלימודי ביו־רפואיים), חינוך גופני (בוגרי מכון וינגייט בעלי תואר ראשון).

תכנית המפגש:
- 09.00–09.30 התכנסות, הרשמה, קבלת מידע כתוב ברחבה שלפני ואולם ע"ש מרבאום.
- 09.30–10.45 פגישה מרכזית באולם ע"ש מרבאום, דברי פתיחה – יו"ר הוועדה לתואר שני פרופ' א. שיינברג, סקירה קצרה על החוגים – ראשי החוגים.
- 10.45–11.00 כיבוד קל ברחבה שלפני אולם מרבאום.
- 11.00–13.00 פגישות עם חברי הסגל בחוגים וסיור במעבדות המחקר.

על מנת לאפשר למעוניינים לבקר בשני חוגים יערכו בחוגים שני מפגשים זהים:
- 11.00–12.00 מפגש ראשון
- 12.00–13.00 מפגש שני

ההרשמה תמשך עד 31.7.87. פרטים נוספים במזכירות הסטודנטים, טל. 03־420661.

מהדורה נוספת לספרה של
לילי פרי — אמיתי
גולם במעגל
שוקן
להשיג ברשת חנויות כתר
ובכל חנויות הספרים המובחרות
• הופיע

להשכיר באילת
6 החנויות האחרונות
בקומות קרקע וראשונה
במרכז המסחרי החדש באילת
45 $ למ"ר
טלפון 02־631433

אריסטושמט — בית אופנה
מחפש
— מתפרה רצינית ואיכותית
לסריגים עם מכשור מתאים, מינימום 10 תופרות
— שולחן לגיזרה
מינימום 6 מטר אורך רוחב 1.68–1.83
טלפון 03־217737 03־216778

דרוש מפעל או עסק פעיל
בהשקעה עד 250.000 דולר
פרטים נא לפנות לת.ד. 39529 ת"א מיקוד 61394

מצפה פלסטיק
פתרונות מתקדמים בצנרת למים חמים וקרים

חדשו!

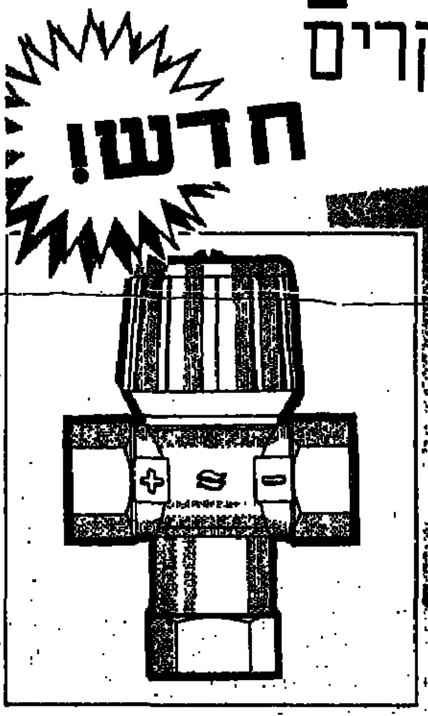

"מיני־מיקס"
וסת תרמוסטטי למים חמים
- אביזר פשוט, קומפקטי ואמין ביותר.
- הגנה מושלמת מפני חדירת קיטור הפוגע בצנרת.
- שומר על טמפרטורת מים קבועה מראש, לפי רצון הדייר.
- תורם לחסכון משמעותי באנרגיה.
- משמש גם כאביזר בטיחותי המונע סכנת כוויות מילדים.

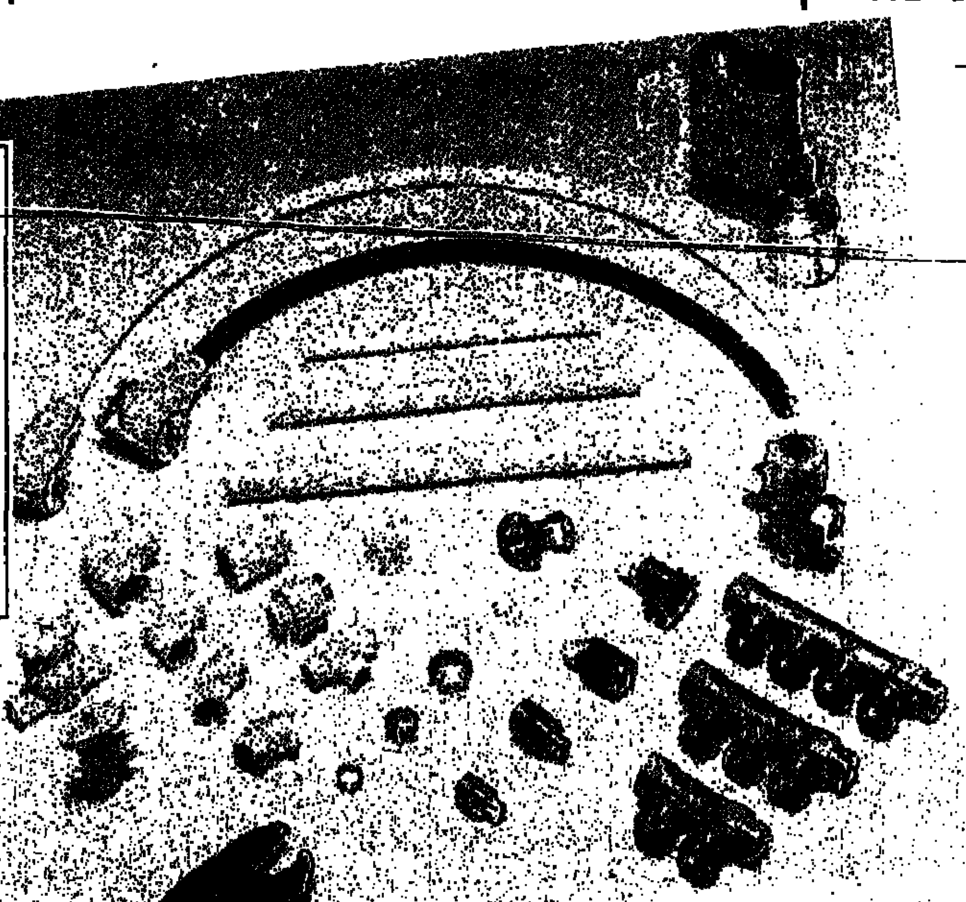

פייפרייפ (הצינור הקשיח) או ליינקס (הצינור הגמיש) – מצפה פלסטיק המלה האחרונה בשרברבות החודרנית.
מתכנן, קבלן, אינסטלטור ודייר נכבד,
לבניית הבית, לשיפוץ הדירה ו/או להחלפת צינור המתכת הפגום – השתמש בצנרת הפלסטית והמחברים המעולים מתוצרת מצפה פלסטיק.
לרשותך קשת רחבה של אביזרים מתוצרתנו המאפשרים שילוב יעיל בין כל סוגי הצנרת הקיימים בתחום האינסטלציה למים חמים וקרים.

עם לקוחותינו נמנים:
אפריקה ישראל, חב' ברנוביץ, חב' רובינשטיין, חב' אשטרום, חב' חרות לאינסטלציה. ועוד אלפי לקוחות מרוצים.

דע את היתרונות
- אין חלודה, קורוזיה וסתימות – צנרת לכל החיים.
- בידוד עצמי.
- קלה במשקל.
- נוחה להרכבה – (מתאימה גם לשיטת "עשה זאת בעצמך").
- חסכון רב בזמן ובעלות ההתקנה.
- שירות שדה – מצפה פלסטיק מעמיד לרשותך שירות שדה לייעוץ והדרכה.

דפי מידע והוראות התקנה מסופקים לכל דורש חינם.

מצפה פלסטיק
המפעל: "מצפה פלסטיק". קיבוץ המעפיל 38945, טלפון 06־367817/8.
השיווק: מצפה שיווק בע"מ. דרך ההגנה 85, תל־אביב 67722, טלפון 03־399475

★ ה.ג. פרסומים.

אוניברסיטת חיפה
בית-הספר לחינוך
של התנועה הקיבוצית

אורנים

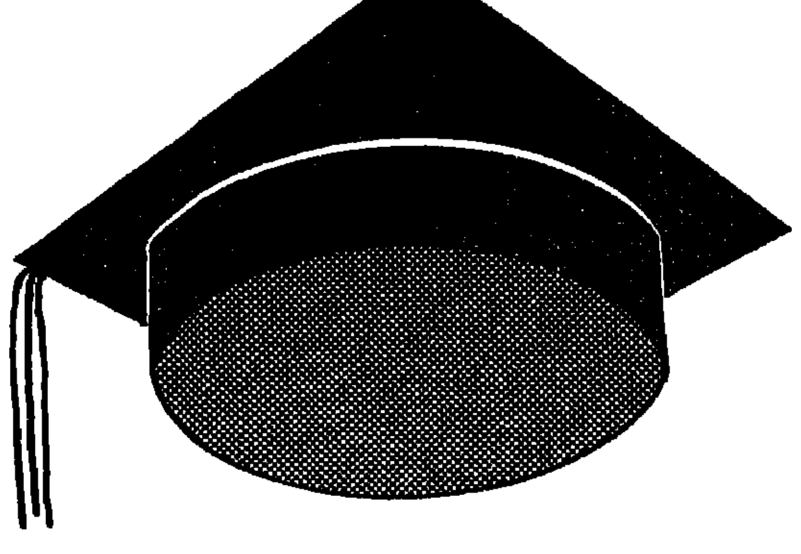

חן הקיבוץ ותואר האקדמיה

נמשכת ההרשמה
לשנת הלימודים — תשמ"ח

לתואר B.A במדעי הרוח
לתואר B.Sc להוראת מדעי הטבע
ולתעודת הוראה בבית־הספר העל־יסודי.

מדעי הרוח:
חוגים:
- מקרא
- ספרות עברית והשוואתית
- הסטוריה כללית
- הסטוריה של עם ישראל
- הסטוריה של המזרח התיכון בן־זמננו
- מחשבת ישראל
- שפה וספרות אנגלית — חד־חוגי

חטיבות:
- לשון עברית
- לשון ערבית (לא נדרשת ידיעה מוקדמת של הלשון הערבית)
- ספרות
- פילוסופיה
- לימודי הקיבוץ
- ספרנות

מדעי הטבע - המחלקה להוראת המדעים:
חוגים:
- ביולוגיה — מסלול חד־חוגי
- מתימטיקה
- פיסיקה — מסלול אחד המורכב מ-2 החוגים במתכונת דו־חוגית, כולל אפשרות לקבלת הסמכה להוראת המחשבים בבית"ס העל־יסודי. קיימת אפשרות ללמוד מתימטיקה כחוג אחד ממסלול דו־חוגי, כאשר החוג השני יהיה חוג כלשהו במדעי הרוח.

"מדריך לנרשמים" וטפסים לבחינות הכניסה הפסיכומטריות ניתן לרכוש במפעל השכפול באורנים, או בחנויות סטימצקי בקמפוסים האוניברסיטאיים.

מידע נוסף ניתן לקבל בימים א'—ה' באורנים
מדעי הרוח-04-930832. מדעי הטבע — 04-930819

המכון להוראת המדעים
ולשיפור דרכי ההוראה.

לעובדי הוראה בפועל ולכאלה היוצאים לשנת השתלמות במסגרת הקרן
החלה ההרשמה לקורסי השתלמות לשנה"ל תשמ"ח
הקורסים מיועדים לגננות, למורים בבי"ס היסודי והע"ים,
והם מוכרים לצבירה לצורך מס"ס בכיר ולגמול השתלמות.

פרטים נוספים וטפסי הרשמה אצל מירה הס, טל. 04-930767

נמשכת ההרשמה לשנת הלימודים תשמ"ח באולפן עקיבא

כמו כן נותרו מספר מקומות בקורסי הקיץ (בתנאי נופש)

עברית מ־22.6.87 עד 15.7.87
מ־ 20.7.87 עד 12.8.87
ערבית מדוברת מ־29.6.87 עד 15.7.87
מ־ 27.7.87 עד 12.8.87

ההרשמה לקורסי הקיץ תסתיים ב־15.6.87

פרטים והרשמה: אולפן עקיבא נתניה, טלפון מס' 053-52312-3-4.
ניתן לקבל חוברת מידע גם באמצעות טלפון מס' 03-220131

הטלוויזיה החינוכית לימודית

הטלוויזיה החינוכית הישראלית

קורסים למורים בשנת הלימודים תשמ"ח

הטלוויזיה החינוכית מציעה למורים בשנת השתלמות ולמורים בפועל להשתתף בקורסים שיתקיימו בשנת הלימודים תשמ"ח בנושאים:

(1) תולדות הישוב היהודי וגיאוגרפיה של ארץ ישראל בעקבות הסדרות: "ארץ מולדתי" ו"פני הארץ" בשיתוף עם החברה להגנת הטבע.
(2) הטלוויזיה החינוכית בבית־הספר היסודי – סדנת מחנכים.
(3) חג ומועד בבית־הספר בעזרת משדרי הטלוויזיה החינוכית – בשיתוף עם בית התפוצות.
(4) הוראת ראשית הקריאה בעזרת הסדרה "בלי סודות".
(5) הוראת החשבון בכתות ד'–ה'–ו' בעזרת משדרי הטלוויזיה החינוכית.
(6) משדרי הטלוויזיה החינוכית לגננות.

הקורסים יערכו בת"א ובירושלים

בכל הקורסים יתקיימו הלימודים יום אחד בשבוע במשך השנה.
הקורסים מוכרים לגמול השתלמות ומוכרים על ידי קרן ההשתלמות.
• בדבר פרטים נוספים יש לפנות לטל. 03-417214.

כפר הנוער בן שמן
60 שנות מסורת חינוכית
ביה"ס התיכון, עיוני, כפרי ע"ש איינשטיין

הרשמה לשנה"ל תשמ"ח לחטיבת הביניים ולחטיבה העליונה

1. לחטיבת הביניים, כיתות ז'–ט'
עפ"י תוכנית הלימודים של משרד החינוך והתרבות בתוספת לימודי האמנויות, חקלאות ומחשבים

2. לחטיבה העליונה, כיתות י'–י"א
א. במגמה העיונית ריאלית כולל מדעי המחשב לבגרות
ב. במגמה העיונית כפרית עם דגש על מדעי החיים לבגרות
ג. במגמה העיונית חקלאית לבגרות / גמר

ההרשמה פתוחה לתלמידים המעוניינים במסגרת פנימייתית או אקסטרנית בכיתה ז'–י"א.
מבחני כניסה ומיון כולל ראיון יערכו בכפר, ביום א' 7.6.87 החל מהשעה 09.00.
יש להצטייד בתעודת הזהות בה רשום התלמיד, תעודת שליש א', ב' בתשמ"ז ודמי הרשמה בסך 25 ש"ח

בדבר פרטים יש לפנות למזכירות כפר הנוער בן שמן בטלפון 3–229111–08 בין השעות 15.00–08.00

מדריך להרזיה חינם

מדריך להרזיה בשיטת הקומפלקס המשולש ישלח לביתך חינם

לכב' - המכון האמריקאי לשיפור הרגלי הבריאות, ביאליק 17, רמת־גן, מיקוד 52461
אבקשכם לשלוח אלי חינם מדריך להרזיה בשיטת הקומפלקס המשולש
שם ______
כתובת ______
טל. ______

המכון האמריקאי לשיפור הרגלי הבריאות

המכון לאקולוגיה אנושית

רפלקסולוגיה

קורסים מקצועיים: בוקר וערב

פרטים והרשמה: רמת־גן רח' הגילגל 29, ימים א'–ה', 9.00–17.00

טל 03-798371

לימודים בארה"ב בהישג יד!!!

אנו נבחר למענך קולג' מתאים, במחיר ובמיקום מתאימים. ידיעון האוניברסיטה יישלח לביתך כמו גם טופסי ההרשמה ואישור הקבלה לאוניברסיטה.
אנא שלח: שם, כתובת, חוג לימודים ראשי והמחאה בנקאית על־סך 15.– דולר
אל: A–E Student Information Exchange
4712 Avenue N BOX – 172
Brooklyn, New York 11234
ההתכתבות תנוהל באנגלית בלבד.

אוניברסיטת תל-אביב

קורסים והשתלמויות ביחידה ללימודי חוץ

קיץ תשמ"ז (14.7.87 — 22.9.87)
הקורסים מיועדים לקהל הרחב והם מתקיימים בשעות הבוקר והערב
הרישום יסתיים ב־25.6.87
בין נושאי הקורסים:

★ פסיכולוגיה
★ הריון ולידה
★ הורים וילדים
★ מצבי לחץ
★ יחסי אנוש
★ ארגון וניהול
★ כלכלה
★ הכרת מחשב
★ חברות ותאגידים
★ שיווק
★ מכירות
★ אנגלית
★ צרפתית
★ ספרדית
★ קרימינולוגיה
★ אנתרופולוגיה
★ ביולוגיה
★ פילוסופיה
★ קבלה
★ תיאטרון
★ אמנות
★ מוסיקה

ונושאים נוספים

פרטים והרשמה: אוניברסיטת תל־אביב, בניין היחידה ללימודי־חוץ, (ליד בניין ולפסון), טל' 425452, 420388, בשעות: 10–13, 17.30–19.
הערה: תלמידים שלומדים או למדו בתשמ"ז ביחידה יקבלו ידיעון לביתם.

— גזור ושלח —
לכ' אוניברסיטת תל־אביב – היחידה ללימודי חוץ, רמת־אביב, ת"א 69978
נא לשלוח אלי את חוברת לימודי הקיץ – תשמ"ז
השם: ......
הכתובת והמיקוד: ......

שנקר

בית הספר הגבוה למדעי הטכסטיל ולאופנה

ההרשמה לשנת הלימודים תשמ"ח
ללימודי תואר ראשון
תסגר ב־20 ביולי 1987

למגמות: ★ **טכנולוגיה טקסטילית**
★ **כימיה טקסטילית**
★ **ניהול תעשייתי**

המכינות במתימטיקה, פיסיקה, ואנגלית

לקראת שנת הלימודים תשמ"ח, תפתחנה ב־26 ביולי 1987 ותמשכנה עד ה־22 בספטמבר 1987.

כמו כן נמשכת ההרשמה ללימוד הנדסאי תעשיה וניהול (שתי שנות לימוד)

הרשמה ופרטים: במזכירות האקדמית, רח' אנה פרנק 12 רמת־גן, 52526, טלפון 03-7521133, בימים א'–ה' בין השעות 08.30–15.00.
ידיעון וטופסי הרשמה אפשר לקבל באמצעות הדואר תמורת 10 ש"ח.

אוניברסיטת תל-אביב

הפאקולטה למדעי החברה
החוג לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה

תואר שני (M.A.) בסוציולוגיה ואנתרופולוגיה

החוג לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה מציע תוכנית לימודים כללית לתואר שני לסטודנטים המעוניינים בלימודים אקדמיים ופרופסיונליים. מסגרת התוכנית מאפשרת התמקדויות שונות לפי בחירתו האישית של התלמיד, כמו כן מוצעים גם מוקדי לימודים ספציפיים:

סוציולוגיה ארגונית: – הקניית כלים סוציולוגיים להבנת מושג הארגון ומיקומו בחברה המודרנית. התמקדות בגישות לחקר ארגונים, הקשר בין ארגונים ורבוד חברתי ומהות העבודה בחברה המודרנית תוך הדגשת היבטים תיאורטיים ומעשיים.

סוציולוגיה של הרפואה: – הקניית כלי הניתוח והמחקר הסוציולוגיים והאנתרופולוגיים להבנת תופעות ומסגרות ארגוניות בתחום הסוציולוגיה של הרפואה.

אנתרופולוגיה עירונית: – ישום כלי מחקר אנתרופולוגיים וסוציולוגיים להבנת תחומים שיש להם השלכה על חיי היומיום של האדם בחברה המודרנית.

לימודי נשים: – התמקדות בעולמה ומעמדה החברתי של האשה בימינו; הקניית כלי חשיבה ומחקר להבנת תהליכים ארגוניים ותברתיים בישראל לגבי סוגיה זו.

סוציולוגיה יישומית, סקרים והערכה: – הכשרת תלמידים למתן שרותים סוציולוגיים (יעוץ בתכנון, פיתוח, יישום והערכת שרותים ופרוייקטים חברתיים; עריכת סקרי שיווק, דעת קהל, כח אדם) למוסדות וארגונים העוסקים בכך.

כן מוצעת תוכנית לימודים לתואר שני ב"סוציולוגיה של החינוך", בשיתוף עם ביה"ס לחינוך.

פרטים נוספים ניתן לקבל במזכירות החוג לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה, חדר 615, בנין נפתלי, טל. 420734, אוניברסיטת תל־אביב.

המרכז הרפואי שערי צדק | **מכללה ירושלים לבנות בית וגן**

מודיעים
על המשך התוכנית המשולבת

להענקת תואר ראשון ותעודת אחות מוסמכת

התוכנית היא ארבע־שנתית וכוללת:
לימודי יהדות, חינוך, מדעי הטבע וסיעוד

פרטים והרשמה:
מכללה — טלפון: 02-422481, שלוחה 320, 321 — ישיר מדעי הטבע: 02-434331
המרכז הרפואי שערי צדק: טלפון 555111, שלוחה 494, 495
טלפון ישיר, ביה"ס לסיעוד: 02-555494, 02-555495.

★

במקביל, נמשכת ההרשמה לתוכנית התלת־שנתית המקנה תעודת אחות מוסמכת, בביה"ס לסיעוד שליד המרכז הרפואי.
המעוניינות במידע נוסף לגבי שתי התוכניות תוכלנה להשתתף בסיור מודרך ומוסבר בביה"ס ובביה"ח.
נא להתקשר ישירות לביה"ס לסיעוד.

קורסים לקוסמטיקה

★ פדיקור רפואי
★ מניקור ★ אפילציה
בהדרכת מורים מעולים ומנוסים.

פרטים והרשמה:
"רשל" — בי"ס ליופי:
יעוץ והכוונה במקום מ־9.00–14.00
שד' הר־ציון 12 תל־אביב

יופי טבעי
★ ייצור ושיווק תכשירי יופי טבעי
★ יבוא ושיווק ציוד קוסמטי
סניפים:
★ קרית־גת — בתחנה המרכזית
★ רחובות — הרצל 187

אוניברסיטת תל-אביב

הפקולטה למדעי החברה, החוג לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה | מרכז לפתוח ע"ש פנחס ספיר, בית הספר לחינוך, היחידה לסוציולוגיה של החינוך והקהילה

סמינר בינלאומי בנושא:

ריבוד ומוביליות חברתית

SUNDAY, MAY 31, 1987
10:00–12:00 – IMMIGRANTS, ETHNICITY AND STRATIFICATION
14:00–16:00 – SCHOOLING AND SOCIAL MOBILITY
16:30–18:30 – THE ASSESSMENT OF MOBILITY

MONDAY, JUNE 1, 1987
9:30–12:00 – OPPORTUNITY AND ACHIEVEMENT
14:30–16:30 – SEGREGATION AND INTEGRATION IN SCHOOLING
17:00–19:00 – CASE STUDIES OF SOCIAL MOBILITY

TUESDAY, JUNE 2
9:00–11:00 – EDUCATIONAL SETTINGS AND SOCIAL MOBILITY
12:00–13:30 – CONCLUSION OF SYMPOSIUM

בנין נפתלי, חדר 525, קומה ח', אוניברסיטת תל־אביב קרית האוניברסיטה רמת־אביב.
הרצאות תינתנה בשפה האנגלית
הציבור מוזמן — כניסה דרך שער רמניסיאנו (4)

מרכז תורני טכנולוגי

נחלים

תנאי פנימיה מלאים

מסלול קדם צבאי
לבני 16½-17
בפיקוח צה"ל
המגמות:
★ מכונאות רכב
★ חש"מ - חשמל מערכות מטוסים
★ טבחות
הבוגרים יועסקו במקצועם בשירותם הצבאי

בית ספר למקצועות התעופה
בשיתוף עם חיל האויר והתעשיה האוירית
לבוגרי ח'-ט'-י'
המגמות:
★ חמ"מ - חשמל מכשור מטוסים
★ ממ"ס - מכונאות מטוסים
★ חש"מ - חשמל מערכות מטוסים
הכנה לרשיון תעופה אזרחי
מגמות נוספות:
★ מכונאות רכב ★ עיבוד שבבי
המסיימים מקבלים תעודה מקצוע ממשלתית ותעודת גמר

הנהלת חשבונות

קורסים להנהלת חשבונות 2+1 ו־3
הלימודים בפיקוח משרד העבודה והרווחה
★ קורס לסוגים 2+1 יפתח ב־18.6.87
★ קורס 3 יפתח ב־25.6.87
★ קורס הנה"ח ממוחשבת יפתח ב־7.6.87
★ נמשכת ההרשמה לקורס יועצי מס

חינם! שבועיים לימודי נסיון

רח' יהודה הלוי 18 תל־אביב

ידע בית ספר לחשבונאות

בי"ס לאמנות הציור קלישר חמש ת"א

התחלת ההרשמה:
★ לימודי תעודה — 4 שנות לימוד, 5 ימים בשבוע
★ לימודי תעודה — 4 שנות לימוד, 2 ימים בשבוע
★ קורס למורים בשנת שבתון לצורך קבלת גמול השתלמות
★ קורסים וחוגים בשעות הערב בכל המקצועות

המקצועות הנלמדים:
רישום, צבע, הדפס, פיסול, צילום ותולדות האמנות

פרטים והרשמה במזכירות בית הספר רח' קלישר 5 תל־אביב טל. 657348, 5102114 בימים א'–ה' בין השעות 9.00–17.00
בחינות הכניסה תערך ביום שני 8.6.87 בשעה 9 בבקר.

הקולג' הישראלי לרפואה אלטרנטיבית

קורסים לעיסוי (מסג')

בפרספקטיבה הוליסטית — יוני 1987
בהדרכת: מר רוג'ר איריקיאן
מומחה לשיקום וריפוי פיסיקלי L.C.S. (ssoc)
מרצה אורח מאנגליה
מסלולים: למתחילים ומתקדמים,
חומר הלימוד כולל שימוש באנרגיות.
03-776314

מלון אורלי — נתניה טל' 053-333091
מבצע שבועות לרגל הפתיחה
5 לילות 500 ש"ח לזוג 2.6–7.6
2 לילות וחצי פנסיון מלא — 220 ש"ח לזוג 2.6–4.6
• כשר

בהרצליה הצעירה
קוטג' מושקע
במקום מעולה
200,000
טל בבית 052-540738
בעבודה 03-267877

מודעות לימודים והכשרה מקצועית
ראה במוסף 7 ימים, שער אחורי פנימי

היופי של הגליל — בשבילך!

*היישובים הכפריים שבטיפול המחלקה להתיישבות של הסוכנות היהודית יקיימו **בית פתוח** בחג השבועות.*

אנחנו מזמינים אותך לחוות ולפגוש את הנוף האנושי והטבעי של הגליל.

*למשפחות המתעניינות בהתיישבות ביישוב/כפר קהילתי, מושב שיתופי וקיבוץ, מוזמן מפגש עם נציגי היישובים בשני מוקדים מרכזיים. במוקדים יינתן הסבר ומידע על ההתיישבות באיזור והכוונה לסיור ביישובים. המוקדים יופעלו **ביום ד' 3 ביוני 1987,*** בין השעות 9.00 עד 14.00.

1. במוקד משגב

במרכז הגליל במועצה איזורית משגב, יקבלו את פניכם נציגי יישובי האיזור, במקום יינתן הסבר על מיגוון צורות ההתיישבות, אפשרות ותנאי קליטה, ומשם תוכלו לצאת לסיורים ביישובים, כאשר נוף הררי מיוער מרהיב־עין ביופיו נשקף מכל עבר.

*נציגי **הקיבוצים** הצעירים בגליל, המעוניינים בקליטה של משפחות ורווקים, יקיימו נקודת מידע והכוונה במשגב.*

הנזקקים להסעה מאורגנת לקיבוצים יפנו להרשמה מוקדמת בטלפון 03-262240, בימים א'–ה', בין השעות 8.00 עד 13.00.

2. במפרץ אמנון

בצפון־מערב כנרת, יצפו לכם נציגי יישובי גוש צלמון, הגליל ההררי, גליל תחתון מזרחי וצפון־מערב כנרת. במקום יינתן הסבר על התפתחות האיזור ויישוביו, יתקיים מפגש עם המתיישבים, מופעי זמר ומחול של תושבי האיזור והכוונה לסיור ביישובים.

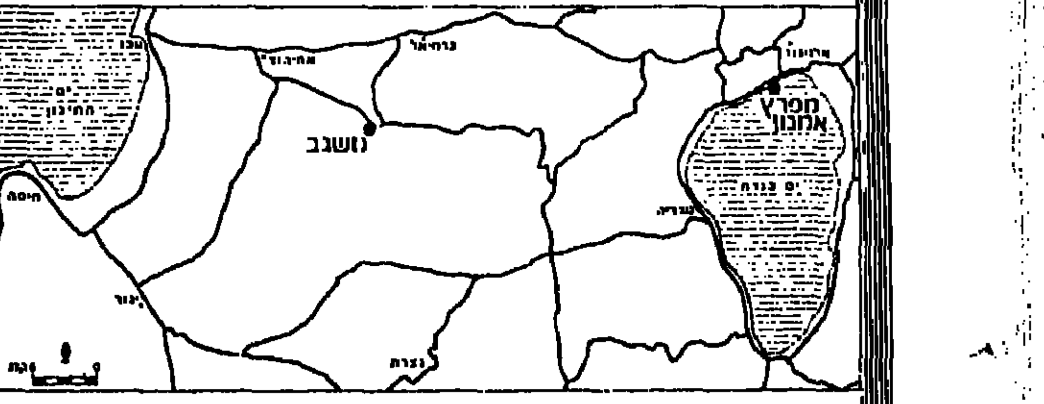

החברה להגנת הטבע
תציב במוקדים תחנות מידע
בהן ימסר מידע על מסלולי
טיולים באיזור וימכרו
דפי מידע ומפות שבילים

היישובים הכפריים בגליל של המחלקה להתיישבות, הסוכנות היהודית

TEVEL import export services ltd.
תבל שרותי יבוא ויצוא בע"מ

הודעה בדבר פרסום תשקיף

ניתנת בזה הודעה לפי סעיף 23 לחוק ניירות ערך, תשכ"ח–1968 כי החברה מציעה ניירות ערך לציבור כדלקמן: —

240,000 מניות רגילות בנות —.1 ש"ח ע"נ רשומות על שם המוצעות לציבור ע"י החברה במחיר —.5 ש"ח המניה (500%).

רישום המניות בבורסה מותנה בפיזור מינימלי של המניות בציבור (כמוגדר בתשקיף). אם לא יושג פיזור מינימלי כאמור, תתבטל ההנפקה (ראה עמ' 5 לתשקיף).

<u>נתונים מותאמים לש"ח של ספטמבר 1986</u>

הון, קרנות ועודפים (גרעון בהון) של החברה ליום 31.3.1985 היה (162,109) ש"ח; ליום 31.3.1986 היה (54,886) ש"ח; וליום 30.9.1986 היה 77,396 ש"ח.

ההפסד לשנה שהסתיימה ביום 31.3.1985 היה: (5,296) ש"ח;
הרווח לשנה שהסתיימה ביום 31.3.1986 היה: 107,223 ש"ח;
הרווח לתקופת 6 החודשים שהסתיימה ביום 30.9.1986 היה: 132,282 ש"ח;

מר דב נוימן ערב לחלק (כ־40%) מחובות החברה. לתאריך 31.1.1987 הסתכם היקף ערבויותיו בכ־2.65 מיליון ש"ח. מר דב נוימן הסכים כי בשנתיים לאחר תאריך התשקיף, יעמיד לחברה ערבויותיו הנ"ל. התחייבות זו לא תחול לאחר תקופת השנתיים הנזכרת (ראה עמ' 33 לתשקיף).

מחיר ההנפקה בשעור 500% נקבע בהתחשב ברווחיות החברה, בתונה העצמי, בהיקף הפעילות שלה ובתנאי השוק. ראו. עמוד ו' בתמצית בקשר למחיר ולפרטים נוספים בגין ערך החברה בסך של כ־3.6 מיליון ש"ח.
לאחר הרישום, תסחרנה מניות החברה בבורסה במסגרת „הרשימה המקבילה" (ראה עמודים 5–6 לתשקיף).

סה"כ ההוצאות הכרוכות בהנפקה ע"י החברה, הכנתה וביצועה, יעלה לכ־20% מתמורת ההנפקה ברוטו. מתוכן, תשלם הרוברה עמלות חיתום, הפצה, ניהול וריכוז בשיעור של כ־7.5%. כמו כן, הקצתה החברה ערב התשקיף לקרדן השקעות בע"מ 16,200 מניות רגילות בנות —.1 ש"ח תמורת 37.000 ש"ח, דהיינו, במחיר 2.28 ש"ח המניה (228%).

הנפקה זו הינה הנפקה ראשונה לציבור על־יד החברה.

החתמים: קרדן השקעות בע"מ, מנהל הקונסורציום
(חברה רשומה בבורסה לניירות ערך בתל־אביב בע"מ)
בנק כללי לישראל בע"מ (הבנק המרכז).
בנק הספנות לישראל בע"מ
„אייל" אנגלו־ישראל להשקעות וניירות ערך בע"מ
איי.בי.איי — שרותי בורסה והשקעות בישראל בע"מ דנבאר בע"מ
נשואה סחר והשקעות בע"מ
סהר ניירות ערך בע"מ
צמיחה ניירות ערך והשקעות בע"מ
שחק עוז ניירות ערך והשקעות בע"מ

תאריך התשקיף: 26.5.1987

רשימת החתימות למניות המוצעות לציבור ע"י החברה, תפתח ביום שלישי, 2 ביוני 1987 בשעה 8.30 ותיסגר ביום חמישי: ה'4 ביוני 1987 בשעה 12.30 בצהריים.

עיריית ירושלים

ראש העירייה **טדי קולק** מזמין

לטקס קריאת שמות רחובות בשכונת פסגת זאב ע"ש יחידות ההגנה וצה"ל

שיתקיים ביום ראשון, י' בסיון תשמ"ז (7.6.1987) בשעה 16.00
בככר "סיירת חרוב" שליד בית הספר הממלכתי בשכונת פסגת זאב.

הטקס יתקיים בנוכחות מר דוד לוי - סגן ראש הממשלה ושר הבינוי והשיכון

לאחר הטקס יתקיים מפגש רעים.

עשות הרחובות

רחוב גדוד מכמש	ככר סיירת שקד
רחוב חיל האויר	ככר גדוד מודיה
רחוב הנוידות	ככר חגשר החי
רחוב הארבעה	שדרת דוכיפת
רחוב סיירת גולני	שדרת הגדוד התמישי
רחוב משטרת הישובים העבריים	שדרת הסיירת הירושלמית
רחוב גדוד חרמש	שדרת חטיבת גבעתי
ככר סיירת חרוב	שדרת חיל חימוש
ככר סיירת אגוז	שדרת חיל הקשר

מכון וינגייט לחינוך גופני ולספורט

חגיגות ה־30 למכון וינגייט

במסגרת חגיגות ה־30 למכון וינגייט יתקיים מפגש של עובדים לשעבר וידידי המכון.

המפגש ישולב במופע מרכזי של סיום שנת הלימודים של המכללה לחינוך גופני שייערך ביום חמישי, כ"ח בסיון (25.6.87) בשעות אחה"צ.

המעוניינים לקבל הזמנה מתבקשים לפנות בכתב תוך ציון כתובתם להנהלת מכון וינגייט, דאר מכון וינגייט 42902.

1957 1987 30 שנה years

CHRISTIE'S
In Israel

מומחים של **כריסטי** מלונדון
יבקרו בתל אביב בחודשים יוני, יולי 1987:
★ מר ריימונד סנקרופט בייקר –
מומחה למטבעות, מדליות ושטרות
7.6–3.6
★ מומחה לכולים 14.8–13.7
לתיאום פגישה ולייעוץ אנא התקשרו למרי גילבן,
ירולי חסון–נשר 03-295211
כריסטי בישראל: שדרות בן ציון 6, תל אביב
64285
פתוח בימים ב'–ה' 9.00–15.00, ו' 9.00–13.00

אילן

אנו מחפשים בגוש דן

משפחה אשר תוכל להעניק
טפול טוב וחום לנערה בת 16
עם נכות קלה וקשיים רגשיים

נא להתקשר לטלפון 03-281217
בין השעות 9.00–13.00, רוחבה

מעוניינים לקבל הצעות להשקעה לייצור ושיווק פטנט בכל רחבי הארץ

רצוי חברות למוצרי פלסטיק בעלות כושר שיווק רחב.

המעוניינים יכתבו לת.ד. 44890 חיפה עד 30.6.87

החברה למימון תעשיות בע"מ
מכרז — מאי 1987

למכירה

מכונית פרטית פז'ו 505 1,800 סמ"ק אוטומטית עם מזגן
מספר רישוי 82–042–20 שנת ייצור 1982

הצעות לקניית הרכב תכלל בצירוף המחאה בנקאית בשעור של 10% מגובה ההצעה — ותקבלנה עד ליום 5.6.87 שעה 13.00, במשרדי החברה כלהלן, מסומן „מכרז מאי 1987".
אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.
את המכונית אפשר לראות במשרדי החברה ברחוב דפנה 2, תל־אביב (בית־אסיה), לפי תיאום מוקדם בטלפון 430634.

סיוד חדרי מדרגות
כולל מעקה
+ ארונות חשמל
עבודה מקצועית ונקייה
סיוד דירות
במחירים נוחים
03-394356
052-449951

מבנים ניידים

בכל גודל — לכל מטרה
החל מ־ —.67 $ למ"ר

„רולן"
04-671778 ● 04-740656 ● 03-662521—2 ● 055-22046

דרושים

למפעלנו: עבוד שבבי
דרוש:

טכנאי/הנדסאי מכונות

לתפקיד אחראי אחזקה
כישורים ודרישות התפקיד:

1. נסיון 3 שנים כעובד אחזקה מכנית בתעשייה, רצוי במפעל לע. שבבי
2. ידיעת עברית ואנגלית
3. מגורים באזור השרון.

מועמדים מתאימים יפנו למחי כ"א רח' הפלדה אזור התעשייה נתניה טל. 053-336392, או לשירות התעסוקה בנתניה.

איסקר תעשיות בע"מ

ד ר ו ש י ם

1. טכנאי שרות למכונות CNC

מכונאי
עם ידע בחשמל
ידיעת השפה האנגלית חובה.
מגורים באזור הצפון חובה.

2. מדריך לתכנות והפעלת מכונות CNC

ידע בעבוד שבבי – חריטה וכרסום
נסיון מעשי בעבודה במפעל לעבוד שבבי
נסיון בהדרכה יתרון.
ידיעת השפה האנגלית חובה
מגורים באזור המרכז.

לפנות בצרוף קורות חיים בכתב יד לת.ד. 2085 תל־אביב 61020, לדורון בציון מספר המשרה.

דרושה אחות מוסמכת

לקיבוץ כפר־הנשיא
ליד ראש־פינה
לטלפן במשך היום 06-932970
ובמשך הערב 06-932547
מגורים במקום

בחולון

מזכירה

– בעלת נסיון
– שליטה מלאה בעברית כולל הדפסה
– ידע בגרמנית ואנגלית.

נא לפנות בכתב לת.ד. 10513 ר"ג 52150 עבור מס' 275

למוסד ציבורי
דרוש/ה

מדריך/מדריכת נוער

מנוסה ואחראי/ת
למשרה חלקית אחה"צ בר"ג
לפנות בצירוף תולדות חיים
לת.ד. 10513 ת"א 64237
עבור מחלקה לנוער

למכון המזגן
דרוש

מתקין מיקצועי

למזגני חלון ומפוצלים
עצמאי עם רכב וכלים

דרוש

מוביל מיקצועי למזגנים

עם רכב עצמאי
לפנות לנחלת יצחק 60 ת"א

למשרד שמאי ביטוח בתל־אביב
ד ר ו ש

שמאי אלמנטרי

רצוי בעל נסיון
טלפון 03-292055

לחברת מחשבים צעירה
דרוש/ה

איש/ת מכירות

לשיווק וניהול מכירות
תוכנה ללקוחות החברה
מועמד/ת מתאים/ה
בעל/ת רכב ומנוע
במכירות עד גיל 35
להתקשר לטלפון
03-6564807 ביום א'.

דרוש/ה

גרפיקאי/ת

* למשרה מלאה בחברת פרסום והוצאה לאור.
* נסיון מוכח

דלי 02-234131

כ צ ט
CTS

לאזור המרכז וצפון הארץ
ד ר ו ש

מהנדס/איש מכירות

* מכירות, שיטות וציוד מיקרו פילם
* ציוד אור־קולי.

העבודה כרוכה בלימוד נושאים שונים ומגוונים.

הכישורים הדרושים:
* יכולת מכירה
* יוזמה רבה
* לבעלי השכלה בהנדסת תעשייה וניהול־יתרון
* שליטה טובה בשפה האנגלית

המועמדים המתאימים מתבקשים לפנות בכתב־יד עם פירוט קורות חיים ונסיון קודם אל ת.ד. 10 ת"א 61000
— סודיות מובטחת —

כ.צ.ט. בע"מ כימיקלים וציוד טכני
בשירות הציבור מאז 1921

יורם רוזנשטוק ושות'
מהנדסים יועצים בע"מ
למפעל חדש בהקמת בקבוץ באיזור הצפון
דרוש

ראש צוות עבוד שבבי

כשורים נדרשים:
– ידע ונסיון רב בחריטה ותשחזה מדוייקת, בהפעלת מחרטות CNC, מכונות קונבנציונליות ומדידה.
– כושר ניהולי ברמת ראש צוות.
המועמד שייבחר יישלח להשתלמות קצרה בארה"ב.
נא פנות בכתב יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 17179 תל־אביב 6117 בדואר אכספרס

מנעולי ירדני
שע ידני
(מוצרי מתכת) בע"מ

למפעלנו הגדול בארץ לייצור מנעולים ופרזול לבנין
ד ר ו ש י ם
עובדים למפעל בבני־ברק ובעתיד בברקן (ליד אריאל)

1. מנהל מחלקת עבוד שבבי

בעל נסיון רב בכיוון אוטומטים, ניהול צוות עובדים וידע בציוד C.N.C.

2. כוון אוטומטים

בעל נסיון בכיוון אוטומטים ומכונות עבוד שבבי.

תנאים טובים למועמדים המתאימים
(5 ימי עבודה בשבוע)
נא לפנות לגדעון קרדור או ליהושע נביש טל: 03-770061
– סודיות מובטחת –

לחברה לייבוא מוצרים לתעשיה
דרוש

מנהל מכירות רציני

* מהנדס מכונות
* תושב אזור המרכז
* נסיון במכירות עם קשרים בענף
* ידע באנגלית
* ידע בתחזוקת מפעלים ומשאבות

— נכונות לעבודה מאומצת —
03-290921 03-204033

למושב ניר־בנים
ד ר ו ש

איש שיווק לפירות הקיץ

(העבודה עד סוף ספטמבר)
רצוי ניסיון בעבודה
טלפון: 055-82330.

חוק הזדמנויות שווה בתעסוקה, התשמ"א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. העבריינים צפויים לעונש על פי החוק.

אסטרונאוטיקס
פיתוח ויצור מערכות אלקטרוניות ממוחשבות, אזרחיות וצבאיות.

ד ר ו ש

מהנדס אלקטרוניקה בכיר

כישורים:
* נסיון בתיכנון מערכות אנלוגיות.
* נסיון קודם במערכות תצוגה – יתרון.
* נסיון באלקטרוניקה צבאית – יתרון.

ידיעת אנגלית חובה.
5 ימי עבודה בשבוע.
תנאים נאותים למועמד המתאים.
המשרה המוצעת מיועדת לנשים וגברים כאחד.
סודיות מובטחת.
לפנות לאסטרונאוטיקס, אגף הארגון, רח' הירקון 23 בני־ברק, ת.ד. 882 מיקוד 51261, או טלפונית 03-784212.

למושב עידן בערבה דרושים

1. מרכז משק
2. גיזבר

נא לפנות בצירוף קורות חיים למושב עידן ד.נ. ערבה 86840 טלפון: 057-81125.

דרושים

★ אנשי מכירות נמרצים

לאחר שרות צבאי, בעלי רכב פרטי/מסחרי.
נסיון במכירות.
ידע במחשבים – יתרון.

★ מנהל מכירות שטח

נסיון בניהול צוות עובדים.
בעלי יכולת לניהול מו"מ
בעל רכב/פרטי מסחרי.
הכרת תחום המחשבים

נא לפנות בצרוף קורות חיים, בכתב יד לת.ד. 37569, ת"א 61375.

למכון לבריאות העובד ושקומו
דרוש

סטטיסטיקאי

לעבודה בתחום ניתוח נתונים רפואיים/אפידמיולוגיים
נחוץ תואר ראשון בסטטיסטיקה
רצוי נסיון בתכנות
נא לשלוח קורות חיים לת.ד. 3 רעננה 43100
טלפון 052-445103

לחברה גדולה באופטיקה

מזכירה

ידיעת השפות עברית/אנגלית על בוריין.
שעות העבודה 17.00 – 8.00

פקידה ראשית

– ידע בהנה"ח
– נסיון על מחשב – יתרון
– שעות העבודה 16.00 – 7.30
טל' 03-7512777 (לבקש את אסנת)

לבית דפוס בגוש־דן ד ר ו ש

מ נ ה ל

הכישורים הדרושים:
1. נסיון בניהול ועבודה בתחום הדפוס
2. תכנון ופיקוח ייצור (חפי)
3. בקרה.
4. הפעלת כח־אדם
מעל גיל 38
נא לפנות בצרוף קורות חיים לת.ד. 501 גבעתיים 53104
— סודיות מובטחות —

חב' מרכז עלית לספורט באוניברסיטת תל־אביב
דרושים

★ איש אחזקה

לעבודה במשרה מלאה לפי חוזה העסקה מיוחד
הכישורים הדרושים:
ידע טכני ונסיון מעשי באחזקת בינוי ומכונות

★ עובדות ניקיון

למשרה חלקית

כרכום תעשית חומרים מרוכבים
כרמיאל בע"מ

דרושים/ות

1. מהנדס מכונות – אוירונאוטיקה

כשורים:
* יכולת תכנון יישום ויצור של פרוייקטים. רצוי נסיון בחומרים מרוכבים.
* שליטה מלאה בשפה האנגלית.

2. עובדות ייצור

הכשרה תנתן במפעל
5 ימי עבודה בשבוע מפעלנו מקיים הסעות מאורגנות למפעל לתושבי חיפה, הקריות, עכו ונהריה.

המעונינים ייפנו בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 114 כרמיאל לידי ריקי נוימן

אוניברסיטת תל־אביב
דרושים/ת

1. מנהל מרכז השכפול –

יחידת ההספקה / אגף הכספים
השכלה תיכונית / מקצועית במגמת דפוס או השכלה תיכונית ונסיון מעשי בתחום הדפוס; הכרת כל סוגי הדפוס ונסיון רחב ומוכח בהפעלה, בטפול טכני ובאחזקה של מכונות דפוס למיניהן;
כושר ארגון ונסיון של מספר שנים בנהול, רצוי בתחום הדפוס; נסיון בנהול צוות עובדים.

2. טכנאי תקשורת –

מרכז החישובים
אלקטרונאי/טכנאי בוגר בי"ס מקצועי; נסיון של שנה לפחות במערכות תקשורת ובמסופים.

3. טכנאי למעבדת הוראה –

ביה"ס לפיסיקה ואסטרונומיה
בוגר בי"ס מקצועי במגמה לאלקטרוניקה, בעל תואר הנדסאי או טכנאי מוסמך, רצוי בעל נסיון של מספר שנים.
על המעונינים לפנות בכתב בצירוף קורות חיים, פרטים על נסיון בעבודה ושמות ממליצים למדור העסוקה, יחידת המנגנון אוניברסיטת ת"א, רמת אביב.

ד ר ו ש ה

מזכירה בכירה

כעוזרת למנהל השווק
שליטה בשפות זרות הדפסה וטלקס.
03-478225 לשרגא.

לרשות שמורות הטבע

דרוש/ה

מדריך/ה קופאי/ת בשמורת עין גדי

1/2 משרה הדרכת טיולים 1/2 משרה עבודה בקופה.
דרישות: רקע בטבע וידיעת הארץ, בוגר/ת קורס הדרכה, יכולת עבודה עם קהל, בריאות תקינה, רשיון נהיגה ונכונות לעבוד בשעות בלתי מקובלות. מגורים ינתנו ע"י הרשות בבי"ס שדה עין גדי.
המעונינים יפנו לרשות שמורות הטבע למילוי שאלונים עד 5.6.87 (רח' ירמיהו 78 ירושלים).

דרוש

איש שרות בכיר

לתיקון גלגלות ועגורנים
חשמלאי עם ידע במכניקה,
תעודת הסמכה (חשמל) יתקון,
ידע באנגלית חובה
מגורים באזור המרכז
לפנות בצרוף קורות חיים בכתב יד, לת.ד. 2085 תל־אביב 61020 לדורון בציון מספר משרה

תאגיד מדרשת שדה בוקר
דרוש/ה
מנהל/ת מחלקת כספים
בוגר/ת כלכלה / חשבונאות עם נסיון של שנתיים לפחות.
אחריות – למערך הכספים, תקציב, מאזנים המחסנים, הנהלת חשבונות וכיו"ב.
הדרוג – מדעי החברה.
הדרגה – בהתאם לנתוני המועמד.
כפיפות – למנהל הכללי של התאגיד.
אפשרות של מגורים במקום.
הצגת מועמדות עד 10.6.87 בכתב יד עם פרוט קורות חיים, נסיון, תעודות והמלצות.
לפנות למנהל כוח־אדם – מדרשת שדה בוקר ד.נ. הר הנגב מיקוד: 84993 טלפון: 057-35333 או 057-86086
★
למוסדות החינוך במדרשת שדה בוקר
דרושים
לביה"ס היסודי ולביה"ס התיכון
מורה לאנגלית
מועמדים יפנו למנהלת ביה"ס היסודי בטלפון: 057-86085 או 057-86960.
★
לבית"ס התיכון לחינוך סביבתי
מורה לארכיאולוגיה והיסטוריה
לפנות למנהל ביה"ס התיכון טל' 057-86009.
★ מגורים במקום
יוסי אליהוא
מנהל כללי

מכון וינגייט לחינוך גופני ולספורט | משרד החינוך והתרבות והמינהל לספורט ותנ"ע
ביה"ס למאמנים ולמדריכים ע"ש נט הולמן
מכרז
1. מנהל המחלקה להכשרת מאמנים
דרישות המשרה: בוגר צ.ה.ל. מורה בכיר לחינוך גופני ו/או מאמן מוסמך עם ניסיון של 5 שנות עבודה בספורט תחרותי. השכלה אקדמאית יתרון.
תאור המשרה: אחראי לתיכנון והפעלת קורסי מאמנים מוסמכים וקורסי מאמנים בכירים בענפי הספורט השונים בתאום מוסדות הספורט בישראל.
היקף המשרה: מלאה בדרוג עובדי הוראה.
2. מנהל המחלקה להדרכה והשתלמויות
דרישות המשרה: בוגר צ.ה.ל. מורה בכיר לחינוך גופני ו/או מאמן מוסמך עם ניסיון של 5 שנות עבודה בספורט תחרותי. השכלה אקדמאית יתרון.
תאור המשרה: אחראי לתיכנון והפעלת קורסי ההדרכה בדרגת עוזרי מדריכים ומדריכים ברחבי הארץ ובמכון וינגייט. אחראי להפעלת השתלמויות מאמנים ומדריכים.
היקף המשרה: משרה מלאה בדרוג עובדי הוראה.
3. רכז קורס מדריכי ספורט כלליים
דרישות המשרה: המועמד יהיה בוגר צ.ה.ל. מורה בכיר לחינוך גופני.
תאור המשרה: אחראי להפעלת קורס מדריכי ספורט כלליים במכון וינגייט (25 חניכים בתנאי פנימיה מלאים). הקורס נערך בשיתוף משרד העבודה והרווחה.
היקף המשרה: משרה + 1/3 והתפקיד מחייב לינה במקום.
★ המעוניינים בפרטים נוספים יפנו טלפונית למזכירת לשכת ההנהלה בבית"ס למאמנים ולמדריכים במכון וינגייט – טלפון: 053-29445.
מינהל
1. מנהל המתקנים והשרותים במכון
דרישות המשרה: בוגר צ.ה.ל. מורה לחנ"ג, בעל רקע ספורטיבי ברמה גבוהה, בעל נסיון ארגוני מוכח.
תאור המשרה: אחראי על השרותים והמתקנים במכון.
היקף המשרה: מלאה, בדרוג עובדי הוראה.
שכר: בהתאם לכישורי המועמד.
★ המעוניינים יפנו בכתב למכון וינגייט, דואר מכון וינגייט 42902.

גרבי דלתא DELTA
למשרדנו בתל־אביב
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
סוג 3
★ רצוי נסיון של שנתיים לפחות (ספקים).
★ המשרה מלאה.
נא לפנות למלכה טל. 03-663633, מיום א'.

אם –
– אתה מחפש שינוי, לתחום שונה ומעניין;
– אתה מעוניין להביא לידי ביטוי את כשרונך וכישוריך;
– אתה שואף למלא תפקיד, שבו אתה קובע את סדר יומך, מציב מטרות ופועל למימושן;
– אתה נכון להתמודד עם אתגרים, לעבוד קשה, להתעקש – ולהצליח;
– אתה מעריך את יכולתך, מעונין למצותה בתפקיד חולם, ולהתקדם;
ומעל לכל – אם חשוב לך לעשות למען בטחון המדינה
אנו זקוקים לך!
ומציעים לך שכר הולם, קביעות בעבודה, תנאי שרות מיוחדים (לרבות רכב צמוד).
פנה נא אלינו. רק אם אתה:
★ בן 23-32.
★ בעל השכלה אקדמית, או לפחות תיכונית מושלמת.
★ לאחר שירות מלא בצה"ל (רצוי כמפקד) ובעל בריאות תקינה.
כתוב נא לת.ד. 33171 מיקוד 61331 ת"א עבור ליאת בציון קורות חיים, מס' ת.ז. וטלפון.

למוסד ממלכתי
דרושים
★ סטודנטים
(משרה מס' 1)
★ לאחר שרות מלא בצה"ל.
★ בריאות תקינה.
★ מגורים באיזור ת"א והמרכז.
★ יתרת למודים של שנתיים לפחות.
המתאימים יוכלו לחשתלב בעבודת שטח או בתפקידי שמירה. העבודה במשמרות ומתאימה ללומדים במוסדות השונים להשכלה.
★ נהגים
(משרה מס' 2)
★ לאחר שרות מלא בצה"ל.
★ גילאי 24-35.
★ רשיון נהיגה על אוטובוס ומשאיות מעל 15 טון.
★ נסיון קודם הכרחי.
הפונים המתאימים יפנו לת.ד. 33232 ת"א מיקוד 61331, ויציינו קורות חיים ופרטים אישיים מלאים כולל מס' ת.ז. וטלפון. נא לציין מס' המשרה.
פונים מתאימים ייענו

לאגף תרבות ספורט ונופש בבית ברל
דרושים מצילים
הכישורים הדרושים:
1. בעלי תעודת הסמכה מטעם משרד העבודה והרווחה.
2. בוגרי קורס החייאה ובעלי תעודה.
העבודה על פי שעות אפקטיביות עם פיצול כולל בשבתות וחגים.
המועמדים העומדים בדרישות הנ"ל מתבקשים לפנות טלפונית בין השעות 08:00 – 16:00 לטל.(קופנקי)(38)052-449767,25181

לחברת ביטוח
למשרדה הראשי בת"א
דרושים:
פקיד/ה שכר
בעל/ת ידע במערכות שכר ממוחשבות (כמאתיים עובדים). עבודה במשרה מלאה. לעתים נדרשת עבודה בשעות נוספות. 5 ימי עבודה בשבוע.
מחסנאי
בעל ניסיון במערכת אפסנאות אחראית כולל ניהול מערך טפסים, ניהול אינונטר, קניינות ושרותי עזר. לעתים נדרשת עבודה בשעות נוספות. 5 ימי עבודה בשבוע.
מועמדים יפנו בכתב יד למנהל כח אדם בפירוט קורות חיים לת.ד. 353 נתניה מיקוד 42102.

דרושים
מאבטחים
בוגרי צבא, ליחידת האבטחה של משרד המשפטים ובתי המשפט.
שכר הוגן למתאימים.
לקביעת ראיון נא להתקשר לאריה 02-270364, 02-270208.

מדינת ישראל
משרד החינוך והתרבות
פרסום מכרז משולב
פנימי וחיצוני מס' 38-40
★ 38. למשרת מנהל/ת אגף הכשרה והשתלמות
בדרגה: מפקח
מקום העבודה: ירושלים
★ 39. למשרת מפקח/ת על מורים יועצים (2/3 משרה)
בדרגה: מורה מדריך – מפקח
מקום העבודה: לשכת מחוז חיפה
★ 40. למשרת מנהל/ת האגף לשירותי חינוך ורווחה
בדרגה: מפקח
מקום העבודה: ירושלים
המשרה פנוייה באופן זמני והעובד שייבחר יועסק עפ"י חוזה מיוחד או במעמד של מינוי בפועל (לעובד קבוע מחהוראה).
פרטים מלאים ניתן לקבל במחלקה לענייני עובדים ירושלים, רח' שבטי ישראל 29 חדר מס' 17 או בלשכות המחוזיות של משרדנו.
בקשות יש להגיש על גבי טופס מ.ל.ע. 230 (שאפשר לקבלו במשרד החינוך והתרבות ובלשכות המחוזיות) למחלקה לענייני עובדים לפי הכתובת הנ"ל.
המועד האחרון להגשת הבקשות הוא:
יום שני י"ח בסיוון התשמ"ז (15.6.87)

מפעל עתיר־ידע בתחום האלקטרוניקה במרכז הארץ
דרושים/ות
תכנת בכיר
לתפקיד רב־אתגר במחלקת פיתוח.
דרישות וכישורים:
★ בוגר מדעי המחשב.
★ בעל רקע באלקטרוניקה – רצוי.
★ נסיון של 3-7 שנים בתחום REAL TIME.
★ נסיון בעבודה במיקרו מחשבים של אינטל ונשיונל – רצוי.
מהנדס אלקטרוניקה בתחום R.F
למחלקת פיתוח
דרישות וכישורים:
★ מהנדס אלקטרוניקה
★ התמחות בסינטסייזרים ומקלטים בתחום תדרים V.H.F ו־U.H.F.
★ נסיון בפיתוח של 4-5 שנים לפחות.
★ שליטה טובה בשפה האנגלית.
מועמדים מתבקשים לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 23032, ת"א 61230 עבור "מס' 200".

המסעדה
מסעדת בית לסין בע"מ
רח' ויצמן 34, ת"א טל. 252595

למסעדת בית לסין דרושים:
• שף מעולה (יכולת ניהול צוות עובדים)
• עוזרי טבחים
• מלצרים/יות (מתאים גם סטודנטים/יות)
לפנות לזיו, טל. 741392,358833,252595

לחברת עסיס בע"מ דרושה
פקידת יבוא
לעבודה באזור נתניה
הכישורים הנדרשים:
נסיון בהליכי יבוא
ידע בהפעלת טלקס
הדפסת אנגלית עברית
לקביעת ראיון נא לפנות לרבקה 053-7511227

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה, תשמ"א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. העבריינים צפויים לעונש על־פי החוק.

מוזיאון ישראל, ירושלים
דרוש/ים
א. מנהל חשבונות ראשי
תחומי אחריות:
ניהול ועדכניות הנהלת החשבונות עבודה בהנה"ח ממוכנת נסיון במלכ"ר הפעלת וניהול צוות עובדים
כישורים: השכלה אקדמאית בתחומי כלכלה ו/או מינהל עסקים, השכלה חשבונאית מוכחת.
ב. מנהל/ת חשבונות בכיר
במשרה מלאה
הכישורים:
– נסיון מוכח של 4 שנים במערכות הנהלת חשבונות
– ידע ונסיון בהנהלת חשבונות ממוחשבת.
– ידיעת השפה האנגלית
– נכונות לעבודה גם מעבר לשעות העבודה המקובלות.
– כושר הפעלה של צוות עובדים.
– השכלה נדרשת: מנהל חשבונות סוג 3.
ג. עורכת
לעריכת פרסומי המוזיאון בשפה האנגלית
היקף המשרה ייקבע בנפרד.
הכישורים:
השכלה אקדמית (רצוי תואר שני) נסיון מוכח בעריכת פרסומים.
מועמדות ניתן להגיש בכתב כולל קורות חיים, צילומי תעודות, פירוט נסיון קודם וממליצים לפי הכתובת: מוזיאון ישראל – מח' כ"א ת.ד. 1299 ירושלים 91012 תוך ציון המשרה המבוקשת.

לחברה רב־לאומית
דרוש/ה
תועמלן/ית רפואי
לאזור הצפון
רקע פרה־רפואי
ורשיון לרכב הכרחיים
פניות עם קורות חיים בכתב נא לחפנות לת.ד. 3316 עבור (רפואי).

אוניגס רענן
לרענן מיזוג אויר לרכב
דרושים
לייצור והתקנת מזגנים לרכב
לעבודה קבועה
1. חשמלאי רכב מנוסים
2. מכונאים
3. יוצא ח"א ובוגרי בי"ס הטכני
לפנות אישית:
רח' ברוך הירש 11 בני ברק (מול הקניון)

נגר צרכי צילום (2000) בע"מ
טכנאי אלקטרוניקה
בוגר בי"ס מקצועי
למחלקת שרות
רשיון נהיגה חובה
תנאים טובים למועמד
טל' 9234222
לפנות לציפי
Agfa

רשות שדות התעופה בישראל
נמל התעופה בן־גוריון
דרושים
מפקחי תנועה אוירית
כישורים נדרשים:
★ השכלה תיכונית;
★ רשיון פיקוח טיסה/בקרה/טייס/נווט;
★ ידיעת השפה העברית על בוריה;
★ ידיעת השפה האנגלית ברמה 8 לפחות;
★ נכונות לעבודה בכל מתקני הרשות בארץ.
תנאי הכרחי לקבלה לעבודה – סיום קורס פיקוח טיסה בסיסי וקורס מכ"מ בהצלחה.
מועמדים העונים לדרישות, יפנו לרשות שדות התעופה, נמל התעופה בן־גוריון, בנין הטרמינל, קומה ג', חדר 321, ביום ב' 1.6.87 בין השעות 10.00 ל־11.00. יש להביא תעודות, רשיונות ומסמכים אישיים ופרוט קורות חיים בכתב יד.

למוסד חינוכי בירושלים
דרושים
מדריכים/ות
לפנימיה של מוסד חינוכי גדול בירושלים דרושים לשנת הלימודים תשמ"ח מדריכים חינוכיים.
העבודה היא בשעות אחר־הצהריים והערב.
המגורים בפנימיה חובה. העבודה מתאימה לרווקים.
פרטים נוספים ניתן לקבל בטלפונים:
02-550223, 02-550270, 02-550271.

לביה"ס המקיף אורט ע"ש גולדווטר
אילת
דרוש
מנהל ביה"ס
בעל נסיון במינהל חינוכי, בעל השכלה אקדמית – רצוי בתחום הטכנולוגיה.
מועמדים מתבקשים לפנות בכתב למח' הטכנית־פדגוגית אורט ישראל ת.ד. 16087 ת"א (6460) עבור "מנהל בי"ס אילת"

דרוש צעיר דינמי + השקעה
כ־$68,000
לחנות מפעל בענף הבניין בעל מוניטין ובלעדיות לאזור המרכז.
למיכאל, איינשטיין 8 כפר־סבא.

מגן מעליות בע"מ
סניף הצפון
דרושים
מרכיבים – קבלנים להתקנת מעליות באזור הצפון
להתקשר בשעות הערב
טלפון 04-920024.

גם נהנה... גם מרוויח
למפעל לייצור דברי מאפה
דרושים מיידית
עובדים מקצועיים ובלתי מקצועיים
לפנות במקום – הנפח 21 אזור התעשיה חולון (מול.אזור) או בטלפון 803312.

דרושה פקידה
לעבודות משרד
★ הדפסה עברית
★ ידע באנגלית – יתרון
★ עם נסיון קודם
★ אחרי שירות צבאי
שעות העבודה 8.30-16.00
טלפון – 03-282192/3

מכון דוד
ללקוחות רשת דירות נופש
דרושה
מזכירת הזמנות
העבודה לסרוגין
8.00-16.00 11.00-19.00
8.00-13.00
דרישות: ★ ידיעת אנגלית ברמת שפת אם ★ יכולת הדפסה באנגלית (מעטה)
לפנות מכון דוד מלונן 03-295445 03-290610

למלון אלמוג ים באילת
דרוש
פקיד קבלה מנוסה
לפנות 059-79555 לחנה

למוסד ציבורי בת"א
דרושה
מזכירה
לשלוש שעות עבודה ביום, 5 ימים בשבוע.
ידיעת הדפסה בשפה העברית והאנגלית הכרחיות רצוי גם בשפה הצרפתית.
המעוניינים מתבקשים לפנות בצרוף קורות חיים, לת.ד. 7093 מיקוד 61006 עבור מס' 543. רק פונים מתאימים יענו.

למפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה
דרוש/ה
מכונאי/ת דיזל
נסיון של 3 שנים לפחות בתיקון מלגזות.
בדבר פרטים ובצרוף קורות חיים נא לפנות לת.ד. 767 חיפה.

כלל מערכות בנייה
כלל מוצרי ביטון בע"מ
דרושים:
1. מהנדס קונסטרוקציה
עם נסיון של 5 שנים בתכנון אלמנטים טרומיים ואלמנטים דרוכים.
2. הנדסאי בניין
לתפקיד מנהל עבודות חוץ עם נסיון של 5 שנים בענף הבנייה.
★ בדבר פרטים נוספים נא לפנות למנהל כוח־אדם, לת.ד. 17, פרדס־חנה מיקוד: 37000. טלפון: 06-379073.

לחברת תיירות גדולה
דרוש/ה
פקיד/ת נסיעות בכיר/ה
לתיכנון טיולים מאורגנים קבוצתיים
ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין – שפות נוספות יתרון ★ נסיון קודם בארגון טיולים מאורגנים לחו"ל ★ כושר הבעה בכתב ובע"פ
תנאים טובים ועבודה רבת אתגר מובטחים למועמד/ת המתאים/ה.
רק העונים על הדרישות הנ"ל יפנו בכתב לת.ד. 682 תל־אביב 61004, עבור "פקיד/ת נסיעות בכיר/ה".

יש עבודה בחברת החשמל
להקמת תחנת הכח
"רוטנברג" באשקלון
דרושים:
★ מסגרים
★ מסגרים/מכונאים
★ חשמלאים מוסמכים
הכישורים הדרושים:
★ בעלי מקצוע מעולים עם נסיון ובריאות תקינה, בוגרי בי"ס מקצועי.
קיימות הסעות מאורגנות לאתר ההקמה.
המעוניינים יפנו אישית, עם תעודות השכלה, אל מחלקת כח־אדם, ביצוע דרום, רח' החשמל 18 קומה 12 תל־אביב.
המודעה מיועדת לנשים וגברים כאחד.

חברת החשמל לישראל בע"מ

מוסד ציבורי מרכזי
זקוק
לפקידה – כתבנית
הכישורים הדרושים
– ידיעה בהפעלת מעבד־תמלילים WORD-MILL
– ידיעה מוחלטת בשפה העברית
– אחרי שירות סדיר בצה"ל
– סדר, דייקנות, אחריות
מועמדות רציניות מתבקשות לפנות בצרוף קורות חיים (בכתב יד) ומספר טלפון להתקשרות, לת.ד. 20040 תל־אביב 61-200 – עבור פקידה כתבנית.

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה, תשמ"א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. העבריינים צפויים לעונש על־פי החוק.

לעבודה בטחונית בארץ ובחו"ל
דרושים
יוצאי יחידות קרביות

הנתונים הדרושים:
* גילאי 21־28
* שרות צבאי ביחידות שדה כלוחמים (הכרחי קורס פיקודי) עדיפות לקצינים.
* ידיעת השפה האנגלית ו/או שפה אירופית אחרת.
* כושר גופני טוב ובריאות תקינה (פרופיל 82 ומעלה).

אנו מציעים:
* עבודה רבת אתגר בארץ ובחו"ל.
* תנאי שכר טובים והטבות מיוחדות למתאימים.
* חוזה העסקה למספר שנים (אפשרי חוזה לשנה אחת).

העבודה מתאימה גם לסטודנטים המתכוונים ללמוד בארץ או בחו"ל בשנת הלימודים הבאה

המעוניינים העומדים בכל הדרישות לעיל יפנו בכתב לת.ד. 39350 ת"א מיקוד 61392 עבור שחר בצרוף תולדות חיים ופרטים אישיים מלאים כולל מס' ת.ז. וטלפון.
– פונים מתאימים ייענו –

מועצה אזורית אשכול
ד.נ. הנגב. טל: 057־82711
מודיעה על משרה פנויה.
לעובד נוער וקהילה.
לעבודה במדור נוער במושבים.
כישורים:
מדריך נוער מוסמך + נסיון בעבודה.
קיימת אפשרות למגורים במקום.
את הבקשות יש להגיש למחלקת החינוך במועצה עד יום 5/6/87 לבירור פרטים יש לפנות למנהל מחלקת החינוך במועצה או לרכז הנוער.
בטלפון. 057־82801

בן זאב את אליהו סוכנות מכס בע"מ
דרושים
1. פקיד/ת רישוי
לנתב"ג רצוי רשיון נהיגה
2. מזכירה –
פקידת רישוי תנאים טובים וסודיות
טלפון: 03־378852

לתעשיה הצבאית באיזור המרכז למפעל בתחום המתכת הכבדה
דרושים
• משרה 1/39 **רתכים**
בוגרי בית ספר מקצועי ו/או קורסים מוכרים. בעלי ידע בקריאת שרטוט טכני ונסיון של 3 שנים לפחות. עדיפות לרתכי שריון.
• משרה 2/39 **חרטים וכרסמים**
קונבנציונאליים, בוגרי בית ספר מקצועי ו/או קורסים מוכרים בעלי ידע בקריאת שרטוט טכני ונסיון של 3–5 שנים לפחות.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות ליחידת התעסוקה של התעשיה הצבאית, רח' הארבעה 16, תל־אביב, ביום ראשון, 31.5.87 בשעה 8.00
ניתן לפנות בכתב לת.ד. 1044 רמת־השרון, מיקוד 47100 בציון מס' משרה מבוקשת ומספר תעודת זהות.

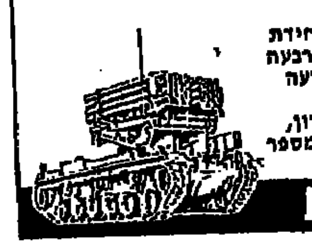

התעשיה הצבאית

למושב קדש־ברנע
ליד מסוף ניצנה (בנגב)
דרושות **מטפלות**
057־73981 057־73819

לכוכב יאיר
מנהל חשבונות
סוג 2, עם ניסיון
טל' 03־203595, 204618

מוסד ציבורי באיזור חיפה
מחפש עורך דין למחלקה המשפטית
הכישורים: ידע וניסיון בתחום חוזים וחכרות למתאימים, נא לפנות בצירוף קורות חיים והמלצות לת.ד. 7008 חיפה 31070.

קרן נתור
לחברת נתור דרושים:
1) **פקידה למחלקת כרטוס**
בוגרת קורס כרמל.
נא לפנות ליפית בין השעות 13.00־15.00 בלבד בטלפון 03־242388
2) **מנהל חשבונות מנוסה –**
ידיעת האנגלית על בוריה יתרון.
נא לפנות לדני בין השעות 13.00־15.00 בלבד בטלפון 03־242388.
3) **שליח –**
ליום עבודה מלא 08.30־18.00.
נא לפנות לחנה בין השעות 13.00־15.00 בלבד בטלפון 03־242388.

קבוץ הגושרים
מ ח פ ש
אחות מוסמכת
נא לפנות למרים ברוך לאחר השעה 18:00.
טלפון 06־945549

ORBIT ADVANCED TECHNOLOGIES LTD
ד ר ו ש
מרכיב מכני
למערכות אלקטרו־מכניות
יוצא חיל טכני עם נסיון.
לפנות בכתב לת.ד. 248 נתניה 42102.

למושב חצבה בערבה
דרושים/ות
* **פקידה לגיזבר.**
* **קלדנית למחשב.**
* **אחראית למשרד מתנדבים.**
מגורים במקום.
למתאימים תנאים טובים.
לפנות בטל' 81442, 81513, 057־81511

רשות הגנים הלאומיים
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
סוג 2
עם ידע בהדפסה
נא לפנות בכתב (בציון מס. טלפון) עם פירוט קורות חיים ומקומות עבודה קודמים לת.ד. 7028 הקריה, תל־אביב 61070 עד תאריך 12.6.87.

לחברת "הזרע"
ד ר ו ש
מנהל חוה
דרישות וכישורים:
– ידע ונסיון בגידולי שדה/ירקות.
– כשר ונסיון ארגוני וניהולי.
– השכלה אקדמאית מתאימה.
– מגורי בדרום – נגב.
– מעל גיל 30.
נא לפנות בכתב יד עם פרוט תולדות חיים ונסיון קודם ל"הזרע", ת.ד. 704 קרית מלאכי, מיקוד 70900 עבור כח אדם.
רק הצעות מתאימות תיענינה – סודיות מובטחת.

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה,
תשמ"א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. המעבידים צפויים לעונש על פי החוק.

עלית הנוער
הדסה־נעורים
בית־ספר תיכון מקצועי ומיכללה טכנולוגית
דרושים
לשנת הלימודים תשמ"ח:
★**מורה למתמטיקה**
★**מורה לפיזיקה**
★**מורה לאנגלית** (חצי משרה)
★**מורה למכונאות רכב**
★**מהנדס אלקטרוניקה** – להוראה והדרכה
★**מורה לחשבונאות – פקידות**
★**מחסנאי** (במחסן פרודוקטים)
נא לפנות לפי הכתובת: מחלקת כח־אדם "הדסה־נעורים", דאר נעורים 40298, טלפון: 053־96831.

למפעל לייצור סיגריות בדרום אפריקה
דרושים
מכונאי אחזקה (טכנאים)
עם נסיון רב באחזקה שוטפת, כיוונים, ותיקוני שבר, למכונות אריזה וייצור סיגריות.
החברה מציעה:
1) חוזה עבודה.
2) משכורות גבוהות לפי כישורים וניסיון.
3) קרן פנסיה, וביטוח רפואי.
רק בעלי מקצוע מעולים מתבקשים לפנות עם קורות חיים והמלצות באנגלית או עברית אל:
S. Hilon
UNITED TOBACCO (U.T.C)
P.O. BOX: 43066 INDUSTRIA 2042
JOHANNESBURG SOUTH AFRICA

לנציגות הישראלית של חברת תרופות בינלאומית, המבוססת על מחקר
ד ר ו ש
נציג רפואי
לתיגבור אנשי הצוות הפועלים בשמה
לעבודה זו, שהינה בעלת דרישות גבוהות במיוחד, אנו מחפשים אדם בעל כישורים ואישיות דינמית, בעל תואר בביולוגיה, כימיה או מדעי הטבע.
להתקשר בשעות העבודה: 03־331425

מהנדס בנין
10 שנות נסיון בפקוח ובצוע
מעונין
בהצעות רציניות
03־804306 (מ־17:00)
ת.ד. 2100 חולון

הנדון: עבודה בארה"ב
חושב/ת לעבוד בארה"ב?!
רכוש/רכשי את המדריך לעבודה בארה"ב בעברית.
שלח/י 19 ש"ח לת.ד. 23015 ירושלים, מיקוד 97725 למפקודת "אינפורמטיב".

למפעל בטחוני באיזור ת"א העוסק בפיתוח במסגרת רבת אתגר דרושים
1. חשמלאי רכב
בעל תעודות הסמכה בחשמלאות רכב.
יועדפו בעלי נסיון בחשמל כללי, גנרטורים ואלקטרוניקה בסיסית.
2. מסגר מכני מעולה
בעל ידע מקיף במסגרות, ריתוך, בניית ציוד חקלאי ותעשייתי ואחזקתו.
ידע נוסף בתחום ההידראוליקה ועבוד שבבי – יתרון
3. חרטים/כרסמים מעולים
בעלי ותק של 5 שנים לפחות. יועדפו בעלי רקע בהפעלת מכונות
מועמדים מתאימים יפנו בצרוף קורות חיים תעודות, המלצות ופרטים על מקומות עבודה קודמים ל־ת.ד. 14299 ת"א עבור מנהל כח אדם רק פונים מתאימים ייענו

לחברת תוכנה
דרוש
מפעיל למחשב I.B.M S/36
בעל נסיון
לעבודה במשמרות
לפנות בכתב בצירוף קורות חיים לת.ד. 2018 מיקוד 53111 גבעתיים עבור "מפעיל".

דרוש
בחור צעיר
כבן 30 נמרץ, בעל הופעה נאה דובר שפות זרות לעבודה מעניינת בניהול אולם תצוגה לתכשיטים ויהלומים לתיירים בנתניה/ירושלים.
נסיון קודם אינו הכרחי.
קורות חיים בכתב יד נא לשלוח לת.ד. 3319 תל־אביב.

למלון 4 כוכבים בירושלים
דרושים
★ **מנהל מלון.**
★ **מזכירה למנכ"ל.**
דיבור והדפסה עברית אנגלית.
★ **שף.**
★ **אם בית.**
בדבר פרטים לפנות טל 02־234160
לפנות למכאל כהן

אורגניקס בע"מ
דרושים:
1. מזכירה /כתבנית בכירה
★ יכולת לעבודה עצמאית.
★ כושר ניסוח באנגלית/עברית.
2. פקיד/ה יבוא/יצוא
★ רצוי נסיון קודם.
נא לפנות בכתב יד ובציון קורות חיים ומספר טלפון אל ת.ד. 360 יבנה 70650.

לחברה מסחרית גדולה דרוש/ה
כלכלן תמחיר
הכישורים הדרושים:
★ תואר ברמה של ב.א. לפחות – בכלכלה, חשבונאות או בדומה ★ ידע בתמחיר ★ ידע במחשב ★ ידיעת שפות זרות – יתרון.
מועמדים הרואים עצמם מתאימים מתבקשים לפנות בכתב יד, בצירוף קורות חיים ורקע מתאים, לת.ד. 7163 ת"א, עבור "כלכלן־תמחיר".

IMPORT COMPANY
IN INDUSTRIAL AREA
HERZLIYA
seeks
English/Hebrew Typist
★ Working hours: 8:00 a.m. 4:00 p.m.
★ 5-day week
Please contact Tami, Tel. 052-521656.

לאריסטוששטם
בית אופנה
דרושים
תופרת
מודלים ראשונים
עם נסיון
מבקרי איכות
ליום עבודה שלם
נא לפנות דהל
מיום א'
03־217787
03־216778

דרושים למפעל בעמקלה
1) איש אחזקה מנוסה, מיכני/חשמל
2) ראש צוות – מנהל עבודה
טלפון: 06־594185, 06־590664
לבקש את אבי.

למשרד אדריכלים
דרושים/ות
אדריכלים
הנדסאים
טכנאים
עם נסיון של 3 שנים לפחות
03־234182 03־259470

לחברה בנקאית דרושים
אנשי אבטחה ושרות למסופים
לשרות עצמי
★ יוצאי צבא עד גיל 25
★ בוגרי 12 כיתות
★ רשיון נהיגה תקף
★ התחייבות לשנת עבודה
★ נכונות לעבודה ב־3 משמרות חכרוכה בנסיעות
★ המשרה המוצעת חינה בת"א
★ המשרה המוצעת אינה מתאימה לסטודנטים
★ ★ הכשרה תינתן תוך כדי עבודה.
מועמדים מתאימים יפנו לטלפון 03־290567 בין השעות 10.00־15.00 אל שמעון/דוד

כצט CTS
דרוש
תועמלן רפואי
לאזור מרכז - דרום
הכישורים הדרושים:
● רקע פארא־רפואי
● שליטה בעברית ובאנגלית
● יוזמה ועקביות
● רשיון נהיגה
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב־יד בצירוף קורות חיים אל מר ש. שיר, כצט בע"מ, ת.ד. 10, ח"א 61000
סודיות מובטחת
כ צ ט בע"מ כימיקלים וציוד טכני
לשירות הציבור מאז 1949

למפעל מזון באיזור רחובות
דרוש/ה
כלכלן/כלכלנית
לעבודה מגוונת בנושאים הבאים:
■ תמחיר ותחשיב ■ הכנת וניתוח דו"חות כלכליים ■ בדיקות כדאיות
הכישורים הדרושים:
★ תואר בכלכלה/הנדסת תעשיה
★ נסיון במפעל תעשייתי
★ נסיון בעבודה עם מחשב (מיני ומיקרו)
נא לפנות בכתב, בצירוף קורות חיים לת.ד. 161 רחובות 76101

קיבוץ בצפון ליד הכנרת מעונין לקלוט
משפחה או בודד
בעל יכולת לעבודה בתחזוקה טכנית במפעל
כישורים נדרשים: ידע ונסיון בתחום תחזוקת ציוד מכני כבד – מסגרות וידע כללי
לפנות לאילן בן־נון
טלפון בעבודה 06־757700, בערב 06־757041

לחברת השקעות דרוש
מהנדס ביצוע
בענף הבנייה בעל נסיון לניהול פרוייקט תעשייתי לבנייה בפתח תקוה.
פרטים: 03־9228843 מ־17.00־21.00

לחברה ציבורית מבוססת
דרוש
איש מכירות בכיר
רצוי בעל רקע בתחום המתכות.
העבודה באזורי גוש דן וירושלים
5 ימי עבודה.
ניסיון של לפחות 5 שנים
ידיעת השפה האנגלית - חובה.
שפות נוספות - יתרון.
נא לפנות בכתב לת.ד. 22342 ת"א 61222

לחברת ביטוח
למשרדה הראשי בת"א
דרוש
מנהל אגף כספים
הכישורים הנדרשים:
רואה חשבון מוסמך בעל ניסיון דומה בחברת ביטוח, רצוי ידע באנגלית.
עדיפות למועמד בגיל 35 – 45
5 ימי עבודה בשבוע.
מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד בפירוט קורות חיים ושכר מבוקש ישירות למנכ"ל ת.ד. 353 נתניה מיקוד 42102.

לצוות הבידור של חלונה גל
דרושים
שחקנים / שחקניות
צעירים, נמרצים, כשרוניים, עליזים ובעלי יכולת להפעיל קהל
נא לפנות בטלפון 067־63750 לאמנון.
לונה גל
חוף גולן הכילי הכישפחתי כס 1 בישראל

למרכז קהילתי גדול באזור ת"א
דרוש
מנהל אחזקה
הכישורים הדרושים:
★ ידע בסיסי בנושאים טכניים ★ יכולת גבוהה של ניהול וארגון בהיקף רחב ★ נסיון מוכח ★ כושר ניהול צוות עובדים ★ יחסי אנוש טובים ★ נכונות לעבודה מעבר לשעות המקובלות.
העונים על הדרישות הנ"ל
יפנו לטלפונים:
3782777, 378736 לתיאום פגישה.

לחברה העוסקת בשיווק צבעי שיער
דרוש/ה
מנהל/ת מחלקת דיילות מכירה
הכישורים הדרושים:
★ ידע מקצועי מוכח בתחום צבעי שיער
★ יכולת ניהול והדרכה
★ ידע במכירות בנקודות מכירה.
דרישות התפקיד:
★ ביצועי הדרכה והשתלמויות
★ שיבוץ, פיקוח ודיווח.
★ התפקיד כרוך בנסיעות.
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת"ד 1060 רמת השרון 47100 עבור "צבעי שיער"

למושב אביגדור
דרוש
מחסנאי מנוסה
לעבודה במחסן אספקה וטבני
נדרשת התמצאות רחבה בתחום רכישת חומרי הדברה, דשנים ומוצרים טכניים לחקלאות.
רצוי נסיון בעבודה באמצעות מחשב.
לפנות בכתב למרכז המשק, מושב אביגדור, דואר קרית מלאכי 70992

דרוש/ה
עוזר/ת למנהלת חשבונות
בעל/ת סוג 2
עם נסיון
לפנות לתקוה
03־7519161/2.

למוסד ממלכתי באיזור תל־אביב דרושים

1. נהגים
● דרישות התפקיד:
א. בעלי רשיון על אוטובוס, או בעלי רשיון ג'.
ב. גילאים 23 – 38.
ג. לאחר שירות צבאי מלא ובריאות תקינה.

2. סטודנטים/יות לעבודות נקיון
● דרישות התפקיד:
א. מועמדים שלפניהם עוד שתי שנות לימוד לפחות.
ב. לאחר שירות צבאי מלא.
ג. בריאות תקינה.
העבודה עפ"י שעות, בשעות היום או הלילה.

3. כתבניות
● דרישות התפקיד:
א. מדפיסות בעברית ובאנגלית (על מכונת .I.B.M, חשמלית).
ב. לאחר שירות צבאי מלא ובריאות תקינה. לעבודה קבועה, כולל תנאים סוציאליים.
שעות העבודה 08.00־16.00, או לעבודה עפ"י שעות.

באם הנכם עונים על הדרישות, נא כתבו לת.ד. 33686 בצירוף קורות חיים, פרטים אישיים, כולל מספר ת.ז., מספר אישי, ארץ לידה, שנת לידה, שנת עליה, כתובת ומס' טלפון.

סודיות מובטחת

רשות שמורות הטבע
לרשות שמורות הטבע
דרוש/ה
ביולוג/ביולוגית מחוז אילת
דרישות:
השכלה בביולוגיה, תואר שני ומעלה (רצוי בביולוגיה ימית), רקע בטבע וידיעת הארץ.
תאור תפקיד:
הנחיית הפקחים בנושאים מקצועיים, ביצוע עבודות מעקב אחרי חי וצומח בשמורות במחוז, ליווי מקצועי של פעולות הרשות באזור אילת, ייזום עבודות מחקר.
המעונינים יפנו למשרד רשות שמורות הטבע למילוי שאלונים עד לתאריך 5.6.87.
ירושלים – רח' ירמיהו 78 ● אילת – שמורת חוף אלמוג.

למתכת ראשון בע"מ בראשל"צ
דרושים מסגרים
5 ימי עבודה
תנאים טובים, טל: 03־9640720־1

קניון
להנהלת הקניון דרוש
חשב
3 שנות ניסיון כחשב של חברה קטנה, או מנהל חשבונות ראשי.
להתקשר לרונית 703־105 (03)
מ־08:30 עד 16:30

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה,
תשמ"א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. המעבידים צפויים לעונש על פי החוק.